Leto VI., štev. 122 | Ljubljana, sreda 27. maja 1925 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:
Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 36.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842, - Praha číslo 78.180. Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 26. maja.

Med najhujše posledice svetovne vojne spada brezsrčnost in posurovelost, ki se je po vsej Evropi razpasla v strahotne zločine. V vseh evropejskih državah je število zločinov v povojnem času percentualno silno naraslo, še večja pa je graduacija v težini hudodelstev. V Nemčiji, ki zase reklamira stopnjo najvišje kulture, se dogajajo sedaj kaznjiva dejanja, da te spreletuje groza. Ni več redkost, da sodišča sodijo zločince, obtožene celih serij najbestijalnejših umorov. Harmannov slučaj je primer popolnega divjaštva. Podobno je drugod. Posurovelost, ki jo je vojna doba zanesla med ljudstvo, se je globoko zajedla in goni najnižje instinkte k strašnim dejanjem.

Kakor epidemije prihajajo zločinstva nad človeško družbo, a izgleda, da je ena hujša od druge. Dobi lastninskih deliktov in dejanj iz afekta je sledila doba hladno preračunanega, često bestijalno izvršenega uničevanja življenja. Z drakoničnimi sodbami so sodišča z uspehom zatirala hudodelstva proti imetju in varnosti. Tu je odstrašujoči značaj kazni mnogo pripomogel k zboljšanju prilik. A ko se je pred sodniki pričela dvigati strahovita kopica umorov, roparskih, zavratnih, umorov, izvršenih v najgroznejših okolnostih na najbestijalnejše načine, iz najnizkotnejših in dostikrat najmalenkostnejših razlogov — je čut plemenitosti, vpliv kulture postavljal vprašanje: ali smo tudi tu prita zakon do svoje skrajne veljave in ali je res potrebno, da plača zločinec življenje z življenjem?

Problem smrtne kazni, ki se je zdel že rešen v smislu končne obsodbe tega barbarskega kazenskega sredstva, je znova v vsej svoji težini postavljen pred kulturnega človeka. In tragični konflikt se danes rešuje v prilog justifikaciji! Prezident češkoslovaške republike Masaryk, odločen zagovornik odprave smrtne kazni, je prva leta svojega vladanja principijelno pomilostil vsakega na smrt obsojenega morilca. A tudi njegova roka je omagala, ko je videl, da milost podžiga nizkotne strasti in prepričanje «saj ne bom obešen, četudi me dobijo» vzbuja morilske instinkte. Švicarski plebisciti so v nekaterih kantonih že odpravljeno smrtno kazen zopet uvedli. Na Nemškem vihti krvnik svojo sekiro, kakor menda nikdar poprej. Francija, Anglija — da ne govorimo o Rusiji — se bolj kakor kdaj poslužujeta skrajnega zakonitega sredstva. Vedno globlje zopet prodira med ljudstvom prepričanje, da je treba z odstrašujočimi eksempli zajeziti epidemijo zločinov in da je pravično in potrebno, ako se umor kaznuje z usmrtitvijo morilca.

Tudi naša domovina je deležna žalostnega deleža povojne razuzdanosti in brezvestnosti. Tudi pri nas se v zadnjem času množijo najnizkotnejši zločini, najstrašnejši umori. Samo v Sloveniji je bilo v zadnjih letih izrečenih 16 smrtnih obsodb radi umora, v Osijeku n. pr. pa je, kakor se pripoveduje, v ječah tamkajšnjega sodišča 19 morilcev! Dolgo so naša sodišča sledila občemu kulturnemu čustvovanju ter morilce priporočala v pomilostitev. V novejšem času pa je tudi pri nas očividno prodrlo prepričanje, da treba pokazati zločincu nelzprosen obraz Pravice in tako je danes tudi v Ljubljani Simon Naglič moral plačati smrt svoje žrtve s svojim življenjem. Smrtna kazen je grozna stvar, njena izvršitev ponižujoč dogodek za kulturnega človeka. A če je res, da se pošast umorstva ukroti ob visliškem stebru in če je krvnikova vrv najačja zaščita proti morilcem — potem fiat justitia! Človeška družba ima pravo, da se brani tudi s tem najskrajnejšim sredstvom. Ljudski glas govori, da je tako prav in smrt Simona Nagliča se zdi naši javnosti potrebna in pravična.

Pravična je gotovo in Simon Naglič je brez dvoma zaslužil smrt. Potrebna se zdi, ker je splošno prepričanje, da je skrajni čas, da se postavijo svarilni vzgledi. In vendar! Vešala, ječe ne bodo zatrle zločina. Ozdravljenje socijalnih prilik, vzgoja zdravega mišljenja, plemenitega čustvovanja, omejitev razuzdanosti, gospodarska obnovitev, ki omogoči najširšim slojem redno življenje, povratek moralične in duševne discipline v rodbino in družbo — to so problemi, ki obdajajo korenine zločina. Tu je treba sodelovanja javnih institucij in korporacij, zasebnikov, šole, cerkve, zakonodaje, gospodarstva . . . Ni dvoma, da je bilo zadnja leta za kooperacijo na vseh teh poljih premalo smisla, a da so se mesto nje ponajveč radi političnih špekulacij z najbrezobzirnejšo demagogijo še razpaljevale ljudske strasti.

In treba je treznosti! Ne mislimo le treznosti v pijači, nič manj važna je treznost v mišljenju. Mesto sovraštva, več ljubezni do bližnjega, mesto hujskanja več pravega krščanstva, mesto slepila več stvarnosti in življenske etike.

Utrdimo moralične stebre, ki jih gradita šola in rodbina, posvetimo več pažnje prosveti in dvigajmo zavest človeške solidarnosti in državljanske zavednosti, pa se nam ne bo treba braniti s krvnikovo vrvjo.

Seja ministrskega sveta

Papirnati drobiž se zamenja za kovanega. — Ratifikacija trgovinske pogodbe z Italijo. — Pred objavo nove carinske tarife. — Priprave prometa za eksportno sezono.

Beograd, 26. maja. p. Popoldne od 17. do 20. je imel ministrski svet sejo. Finančni minister dr. Stojadinović je poročal, da je že prejel prvo pošiljko kovanega denarja po dva dinarja. Ko pride ves naročeni drobiž, se vzamejo sedanje male papirnate novčanice iz prometa. Minister je potem poročal o ponudbah, ki jih je prejel glede gradbe jadranske železnice, mostu pri Pančevu in železniških delavnic za popravilo vagonov.

Ministrski svet je podpisal pooblastilo, da se lahko predloži Narodni skupščini v ratifikacijo trgovinsko pogodbo, sklenjeno pred kratkim z Italijo.

Ministrski svet je potem razpravljal o novi izvozni in uvozni carinski tarifi. Podpisano je bilo pooblastilo, da se ta tarifa predloži parlamentu. Te dni pregleda ožji odbor ministrov še enkrat novo tarifo, predno se objavi.

Prometni minister Radojević je poročal, da je storil vse potrebne korake, da se čim bolj racionalno izrabijo vagoni v prihodnji izvozni sezoni. Priporočil je svojim kolegom naj si naroče svoje potrebščine že sedaj v mrtvi sezoni, da bodo v času izvozne kampanje vagoni na razpolago. Minister je ukrenil vse potrebno, da se pokvarjeni vagoni pravočasno popravijo. Oziral se je tudi na trgovinska skladišča, glede česar je stopil v stike s trgovinskimi zbornicami. Minister je poskrbel, da prometna oblastva čistijo vagone.

AVDIJENCA NA DVORU.

Beograd, 26. maja. p. Danes je bilo precej živahno na dvoru, kjer je bilo več avdijenc. Popoldne je sprejel kralj predsednika radikalnega kluba Živkovića, predsednika skupščine Trifkovića in ministra dr. Stojadinovića, Giuričića in dr. Ninčića. Nato je sprejel kralj poljske vseučiliške profesorje, ki so se danes povrnili v Varšavo. Poljski poslanik Okenski je obiskal ministrskega predsednika Pašića in zunanjega ministra dr. Ninčića in se jima je zahvalil za prisrčen sprejem, ki so ga bili deležni poljski profesorji v Beogradu.

MINISTRSKE KONFERENCE.

Beograd, 26. maja. p. Zunanji minister dr. Ninčič je sprejel danes novega angleškega poslanika Kenarja. Pri ministru za zunanje posle je bila tudi mednarodna zdravniška komisija, ki se nahaja v Beogradu.

Popoldne je bila v prometnem ministrstvu seja zastopnikov raznih ministrstev pod predsedstvom pomočnika prometnega ministra, Avramoviča, na kateri se je razpravljalo o voznem parku, ki ga dobi naša država na račun reparacij iz Avstrije in Madžarske.

Zvečer je bila pri dr. Ninčiču konferenca z vojnim ministrom Dušanom Trifunovičem, načelnikom generalnega štaba, generalom Pešičem in pomočnikom prometnega ministra Avramovičem. Govorilo se je o konvencijah, ki se sklepajo z Rumunijo.

Po govoru gospoda Pašića

Ugoden utis pri samostojnih demokratih. — Vedno večje nezaupanje med opozicionalci. — Tudi oba Radića ne vesta kaj bi.

Beograd, 26. maja. r. Govor min. predsednika Pašića v radikalnem klubu je napravil jako dober utis na samostojne demokrate, ki smatrajo, da so dobili popolno zadoščenje, ker je Pašič izjavil to, kar je Pribičević trdil že prej.

V političnih krogih sevedo bolj širijo vesti o velikih nesoglasjih med člani opozicije. Načelniki opozicijskega bloka so imeli danes sejo, niso pa mogli storiti končnih odločitev glede skupne taktike. Člani opozicije ne zaupajo drug drugemu. To ugotavlja tudi »Samouprava«, ki pripomnja, da je bilo pri volitvi državnih svetnikov oddanih na strani opozicije petero oddvojenh mnenj. Tudi tajnstveno in naglo odpotovanje Pavla Radića iz Beograda se spravlja v zvezo z vedno ostrejšim sporom med radičevci in ostalo opozicijo.

Zemljoradniške »Novosti«, ki so zelo blizu radičevcem, pišejo, da je bila sinočna seja Radičevih poslancev izredno burna in da so poslanci odkrito izražali nezadovoljstvo z vodstvom. Nezadovoljneži se zbirajo okrog Karla Kovačića, ki je včeraj popoldne demonstrativno zapustil klubovo sejo. »Novosti« dodajajo verjetno, da ni izključeno, da odstopijo poslanci, ki so pod anketo, in da pridejo na njihova mesta namestniki, ki so večinoma kmetje. Na ta način bi prišlo vodstvo radičevcev popolnoma v roke hrvatske zajednice, ki bi ostro nastopala proti vladi.

Zagreb, 26. maja n. Današnja konferenca med Pavlom in Stjepanom Radičem v sobi preiskovalnega sodnika je potekla brez uspeha. Radića nista zavzela enotnega stališča do izjav g. Pašića. To se tolmači s šibkostjo Radičeve stranke glede politike Narodnega bloka. Iz okolice Radića se doznava le, da hoče prepustiti ves nadaljni razvoj času.

Sestanek Narodne skupščine

Začetek razprave o kmetijskih kreditih. — Minister Krsta Miletić o važnosti tega zakona za procvit kmetijstva. — Nagajivost in onemoglost opozicije.

Beograd, 26. maja. r. Sestanek Narodne skupščine se je otvoril danes ob 10. dopoldne. Tajnik dr. Branković je prečital zapisnik, pri čemer je opozicija pričela kričati, da ni kvoruma in da vlada v parlamentu nima večine. Zapisnik je bil končno odobren, nakar se je objavilo, da bo minister prosvete Pribičević odgovoril na interpelacijo posl. Sušnika, ko zbere potrebne podatke.

Po nekaterih drugih izvršenih formalnostih je dobil besedo posl. dr. Benjamin Šuperina, ki je govoril o kršitvi poslovnika. Trdil je, da se je kršil poslovnik, ker ni bilo na dnevni red kot prva točka postavljeno poročilo anketnega odbora. Zahteval je, naj se to zgodi, pa da se kot druga točka dnevnega reda razpravlja predlog zakona o kmetijskih kreditih, ker ni primerno, da je skupščina okrnjena in da 24 hrvatskih poslancev ne more sodelovati pri tako važnem zakonu. Med njegovim govorom je kot ponavadi vzklikal posl. Žanić, ki se je tudi prepiral s posl. Moskovljevićem.

Predsednik skupščine Trifković je odgovarjal posl. Šuperini, da poslovnik nikakor ni kršen, ker je dnevni red tak, kakršnega je odobrila skupščina, razen tega pa je bila že prej izglasovana nujnost tega zakona.

Zatem je poročevalec večine posl. Vasa Franičević prečital poročilo večine o zakonskem predlogu o kmetijskih kreditih, nakar je govoril posl. Kosta Timotijević, ki je predlagal, naj imajo vse opozicijonalne skupine, ki imajo svoje oddvojeno mišljenje, vsaka svojega poročevalca. Predsednik je ta predlog sprejel.

Nato je kot poročevalec opozicije v imenu Davidovićeve stranke posl. Dragutin Ranković prečital oddvojeno mišljenje svojega kluba, v imenu radičevcev pa posl. Ivan Kraljič. V imenu klerikalcev je posl. Pušenjak čital dolgo izjavo, ki je trajala dve uri. Na račun tega so padale šale od vseh strani dvorane. Počasi se je skupščinska dvorana izpraznila tako, da je čital posl. Pušenjak oddvojeno mišljenje svojega kluba pred prazno skupščinsko dvorano.

Za tem je govoril minister za kmetijstvo in vode Krsta Miletić, ki je naglašal, da je predlog zakona o kmetijskih kreditih eno najvažnejših vprašanj iz gospodarskega področja. Omenjal je, kakšne so bile razmere prej pri nas. Tolmačil je zakonski predlog in naglašal, da je vlada želela podpreti ž njim naše kmetijstvo. V smislu ostalih zakonov ima tudi **ta zakon tendenco po odstranitvi vseh plemenskih in verskih sporov, ki so obstojali in še obstoje v naših predvojnih organizacijah tako v Srbiji kakor v drugih naših pokrajinah.** Zakon je izredne važnosti, ker določa novo organizacijo takozvanih krajevnih zadrug za kmetijske kredite, ki so najprimernejše za zadovoljitev potreb našega kmeta. Minister je prosil skupščino, naj soglasno sprejme ta važni zakon, ker je prepričan, da vsi žele procvita našega kmetijstvo.

Predsednik je nato predlagal, naj se ostanek zaključi in postavi na dnevni red prihodnjega nadaljevanja razprave o zakonskem predlogu o kmetijskih kreditih, kot druga točka pa poročilo anketnega odbora.

Posl. dr. Šuperina je nato predlagal, naj se postavi na prvo točko dnevnega reda poročilo anketnega odbora, česar pa predsednik ni mogel sprejeti, ker določa čl. 29 poslovnika izrečno, da se mora začeta razprava o kakem predlogu postaviti kot prva točka na dnevni red prihodnjega sestanka.

Skupščina je odobrila stališče predsednika, nakar je bil sestanek zaključen ob 12.45 ter napovedan prihodnji **za jutri z omenjenim dnevnim redom.**

Finančni minister o nujnosti štedenja

Včeraj je zborovalo več odborov Narodne skupščine. — V finančnem odboru je bilo prečitano pismo finančnega ministra Stojadinovića, ki zahteva največje štedenje. — Zanimiva debata o zakonskem načrtu o sodnikih.

Beograd, 26. maja p. Popoldne so v Narodni skupščini zborovali razni odbori.

Ob 4. je imel sejo finančni odbor, kjer sta govorila dr. Žanić in Pušenjak o univerzah v Zagrebu in Ljubljani. Daljša debata se je razvila pri razpravi o popravilu potov na Hrvatskem in Sloveniji. V debato so posegli med drugimi poslanci Pušenjak, Šečerov, dr. Kulovec, dr. Svetislav Popović, Vujić, Neudorfer, dr. Spaho in minister dr. Stojadinović.

Potem je bilo prečitano pismo finančnega **ministra dr. Stojadinovića**, ki ga je bil včeraj poslal predsedniku finančnega odbora. V tem pismu veli minister med drugim: »Krediti dovoljeni s poslednjim zakonom o budžetnih dvanajstinah veljajo le do konca julija t. l. do 1. avgusta mora biti gotov proračun za leto 1925/26, ali pa morajo biti skupščini predložene nove dvanajstine. V enem in drugem slučaju je treba pomisliti, da je davčna obremenitev prebivalstva dosegla svoj višek in da ni mogoče več misliti na uvedbo novih davkov, doklad, pristojbin in podobnih obremenitev. Tudi železniške in poštne tarife so dovolj visoke. Računati pa ni samo s temi pomisleki, ampak ozirati se je tudi na to, da se krediti, dovoljeni s sedanjimi proračunskimi dvanajstinami, le težko pokrivajo z rednimi budžetnimi dohodki. **Zato bo treba računati z znižanjem že dovoljenih kreditov. Z drugimi besedami, treba bo izvajati največje štedenje.** To mora biti ena prvih nalog, ne samo finančne politike vlade, ampak tudi Narodne skupščine.

Minister apelira na člane finančnega odbora, naj streme za tem, da se v vseh panogah državne uprave in vseh ministrstvih uvede štedenje in da se državni izdatki omeje na najnujnejše potrebe. Ako se s tem takoj najenergičnejše ne začne, pride budžetno ravnotežje v nevarnost, pa tudi s tako velikimi težavami začeto ozdravljanje državnih financ. Prišel je trenotek, da bo finančni odbor moral prevzeti s tesnim sodelovanjem vlade ulogo njih komisij in komisarjev, ki so v ostalih evropskih državah po vojni imeli nalogo, da uvedejo najstrožje štedenje pri državnih izdatkih. Ako bo finančni odbor hitro, vestno in odločno storil ta korak bo njegovo delo naravnost epohalno za bodočnost naših državnih financ in za razvoj našega gospodarstva.

Seje so imeli danes tudi odbor za prošnje in pritožbe; za razvrstitev občin in končno zakonodajni odbor, ki je izvolil pododbor, pod predsedstvom dr. Simića za proučavanje zakonskega načrta o osnovnih šolah.

Zboroval je tudi pododbor za proučavanje zakonskega načrta o sodnikih, ki je razpravljal o raznih važnih določbah, ki govore o tem, kaj se zgodi s sodniki, ako se njihova mesta ukinejo. Določeno je, da se taki sodniki premeste, če pa ni razpoložljivih mest, da se stavijo za eno leto na razpoloženje. Ako po preteku enega leta ni zanje mesta, se upokoje. Ako sodnik brez zadostnega opravičila tekom desetih dni ne nastopi mesta, na katero je bil imenovan, izgubi pravico do državne službe, tudi ako je že dobil pravico do pokojnine. Govorilo se je potem tudi o disciplinarnem postopanju proti sodnikom, ki se službeno ali zasebno pregreše.

Nemiri na bolgarski meji se ponavljajo

Opozoritev bolgarske vlade na posledice roparskih vpadov. — Odločna obrambna akcija na naši strani.

Beograd, 26. maja. p. Jugoslovenski poslanik v Sofiji Rakić je posetil ministrskega predsednika Cankova in ga opozoril na neprestane vpade bolgarskih roparjev na naše ozemlje in na posledice, ki utegnejo nastati, ako se temu ne napravi kmalu konec.

Beograd, 26. m. p. Poveljnik celokupnega orožništva general Tomić je danes izjavil novinarjem, da se boj z bolgarskimi kačaki v Južni Srbiji odločno nadaljuje. Pred par dnevi so trije bolgarski oddelki prekoračili mejo. Orožniki in oboroženo prebivalstvo se je spoprijelo z njimi in jih nekaj ubilo, ostale pa zavrnilo. General Tomić je prejel danes brzojavko, po katerem je prišlo pri vasi Nevkazi do boja med prebivalci in bolgarskimi kačaki, od katerih so bili štirje ustreljeni, eden pa prijet. Boj je bil tudi pri Živičaninu v kočanskem okraju, kjer je ubilo prebivalstvo štiri roparje, 10 ujelo, enega pa hudo ranilo, ki pa je vendarle pobegnil proti meji. Pričakujejo, da ga v najkrajšem času dobe. General ugotavlja z zadovoljstvom uspehe prebivalstva v Južni Srbiji, v borbi z roparji.

Justifikacije v Sofiji so določene za danes

Prošnja za pomilostitev še ni rešena. — Bolgarija zahteva odgoditev roka za demobilizacijo. — Kalfov v Pragi.

Sofija, 26. maja, s. Jutri zjutraj bodo na trgu za starim židovskim pokopališčem obešeni komunisti Friedmann, Zagorski in Koen. Pristop k justifikaciji bo vsakomur dovoljen. Do danes popoldne obsojenci niso dobili nikakega obvestila, ali je kralj ugodil njihovi prošnji za pomilostitev ali ne. Obsojencem je bilo danes zadnjič dovoljeno sprejemati obiske svojcev.

Sofija, 26. maja. s. Bolgarska vlada je poslala veleposlaniški konferenci noto, v kateri prosi, da sme imeti zvišani kontingent vojske za 10 tisoč mož tudi preko 31. maja. Ako poslaniška konferenca ne bi ugodila tej prošnji, izjavlja bolgarska vlada, da ne more prevzeti garancij za posledice.

Praga, 26. maja. k. Bolgarski zunanji minister Kalfov je bil danes gost dr. Beneša, ki je imel z njim razgovor o političnem položaju.

Akcija za rešitev Amundsena

O drznih raziskovalcih še vedno ni glasu. — Naraščajoče razburjenje. — Ameriška mornarica je že pripravljena za pomožno ekspedicijo.

Newyork, 26. maja s. Govori se, da bo pomožna akcija za Amundsena z zrakoplovima Shenandoah ali «Los Angeles» (Z. R. III.) takoj pričela, ako bodo norveška vlada ali drugi resni krogi stavili tak predlog Zedinjenim državam. Hans Nansen, nečak raziskovalca severnega pola Fritjofa Nansena, je priredil v San Diego zbirko za pomožno akcijo potom letal. Zbirka je prinesla ugoden rezultat.

Dunaj, 26. maja. s. «Neue Freie Presse» je dobila od ladje Fram brezžično brzojavko od sinoči, ki veli: Na krovu naše ladje vlada velika razburjenost. Vsak čas pričakujemo vrnitve Amundsena in tovarišev. Ravno danes obstoje izborni izgledi, da bodo letalci pomožnih ladij našli Amundsena in tovariše.

Oslo, 26. maja. s. «Norges Handels of Sjoefarts Tidende» javlja iz Spitzbergov: Arktično ozemlje ogroža snežni vihar, ki bi Amundsena takoj prisilil k povratku, ako bi bilo Amundsenu to sploh mogoče.

Berlin, 26. maja. s. O Amundsenovi ekspediciji javlja «Morgenpost» iz Osla: V nasprotju z vladajočim pesimizmom se je Fritjof Nansen izrazil, da ni še nobenega vzroka za razburjenje. Zakasnitev za nekoliko dni ne pomenja ničesar, ker je moglo nastopiti mnogo nepredvidenih zaprek.

«Berliner Tageblatt» doznava od ravnateljstva tvornic Dornier, po čijih načrtih sta se zgradili obe letali, da ni verjetno, da bi se bili letali ponesrečili. Motorji so bili natančno preizkušeni. Ako bi se bilo ponesrečilo eno letalo, bi se bilo drugo vrnilo po dogovoru v Spitzbergen. Tudi šef danskega **letalstva polkovnik Koch, preizkušen raziskovalec** tečaja, meni, da ne obstoji nobeden vzrok za razburjenje. Amundsen je mogoče moral večkrat pristati in zopet startati ter iti dolge proge peš, da je dospel na severni tečaj.

Washington, 26. maja. s. Dočim se v mornariškem uradu samem do sedaj še ne potrjuje vest o namenu odposlati zrakoplova «Shenandoha» ali «Los Angeles» na severni tečaj, so izjavili častniki obeh zrakoplovov, da so načrti za tako pomožno akcijo že izdelani. Parnik bo povlekel prvi ali drugi zrakoplov do severozapadne obale Grenlandije, od koder začne šele pravo zračno potovanje.

Italijansko ljudsko štetje v Julijski Krajini

Rim, 26. maja. a. «Agenzia Roma» objavlja podatke zadnjega ljudskega štetja, po katerem znaša prebivalstvo tridentinske Venezije 622. 288 duš, med temi 426.638 Italijanov in Ladinov ter 195.650 Nemcev. Za Julijsko Krajino (s Furlanijo) objavlja naslednje številke: Celokupno prebivalstvo 887.753, od teh 530.180 ali 56.6 odst. Italijanov, 258 tisoč 944 ali 29.2 odst. Slovencev, 92.800 ali 10.5 odst. Srbohrvatov ter 4185 Nemcev.

Veliko neurje v Črni gori

Cetinje, 26. maja. n. Zadnje dni je bilo po vsej deželi veliko neurje, ki je napravilo veliko škode na vinogradih in tobačnih nasadih v Črni Gori.

Incident z italijansko zastavo v Sarajevu

Na deseto obletnico italijanske vojne napovedi, dne 24. maja, se je pripetil v Sarajevu nezaslišan slučaj predrznega izzivanja z italijansko zastavo. Neki Mauritio Conti, ki se je prejšnje čase pisal Moritz Kohn, je razobesil na oknu svojega stanovanja italijansko zastavo. Slučaj je nanesel, da je prišel mimo hiše Istran, katerega so Italijani pregnali z doma. Ko je opazil zastavo, se je vprašal, kakšen je neki povod tega čina. Šel je v hišo in poizvedoval, če se morda nahaja v poslopju italijanski konzulat. Povedali so mu, da ima italijanski konzulat svoje prostore drugje, nakar je potrkal na vrata Contijevega stanovanja ter je zahteval, da se zastava odstrani. Conti je to brž sporočil italijanskemu konzulu. Mož sam pa se je medtem podal na policijo, kjer je prijavil dogodek. Ogorčen se je nato napotil nazaj k hiši, a ko je prišel na mesto, je videl, da je zastava že sneta. Sneli so jo nacijonalisti s pomočjo lestev. Ljudje, ki so bili na ulici, so temu živahno pritrjevali, kajti vsi so bili uverjeni, da je izzivanje s katerekoli strani nedopustno baš sedaj, ko Italija tako brutalno postopa s slovanskim prebivalstvom v Julijski Krajini. Omladinci so italijansko zastavo lepo zvili ter jo nesli na policijo, kjer so jo izročili v varstvo.

Do tu je vse prav in v redu. Zdaj pa pride poglavitno: V stvar se je začel vmešavati italijanski konzul, češ, da je Conti zastopnik nekega italijanskega društva, ki ima pravico razobešati zastave kadar hoče. Pozabil pa je omeniti, da je to dovoljeno samo poleg zastave dotične države, kar je Conti hoté prezrl. Conti je zato šel in razobesil italijansko zastavo še enkrat, jugoslovensko zastavo pa je postavil na neko vejo, tako da je bilo izzivanje naravnost očitno. Nacijonalisti so nato sneli zastavo vnovič. Italijanski konzul se je radi tega podal k sarajevskemu velikemu županu in je vložil protest. Veliki župan je protest odbil ter je motiviral nedopustnost takega koraka, ker se Conti ni držal mednarodnih predpisov. Italijanski konzul pa je šel naprej. Vložil je nov protest pri ministru za notranje zadeve v prestolici ter je za svojo stvar angažiral tudi italijanskega poslanika v Beogradu.

Zadeva še ni rešena. Vsi krogi napeto pričakujejo, kakšen bo konec. Vsekakor je vse obsodbe vredno tako izzivanje naših nacijonalnih čustev kakor si ga je dovolil Kohn - Conti v Sarajevu. Take elemente bi bilo dobro iztrebiti s koreninо vred, da bo v deželi mir in da bodo odnošaji med obema državama kakor si jih vsi želimo.

Velika Britanija zoper komunistično propagando

Pariz, 23. maja.

Veliko zanimanje je zbudil tu članek, ki je izšel v londonskem socijalističnem listu »Daily Herald« in ki ga vse tukajšnjo časopisje omenja. Heraldov berlinski dopisnik javlja namreč iz popolnoma zanesljivega vira, da je britanska vlada stavila zaveznikom predlog, naj pošljejo sovjetski vladi skupno noto, zahtevajoč kategorično, da se odpove vsaki zvezi s komunistično internacijonalo in da njen sedež prežene iz Moskve.

Diplomatski urednik tega časopisja našteva tudi celo vrsto pojavov, ki po njegovem mnenju dokazujejo, da je diplomatska vladna akcija samo navidezno naperjena proti propagandi internacijonale, da bo pa služila kot izgovor za zahteve, ki jih sovjetska vlada ne bo mogla sprejeti, in tako za udejstvitev iskrenega cilja, namreč preloma diplomatskih stikov.

Ni izključeno, da so te novice resnične. Veliki britanski narod ni neodločen, kadar gre za njegove življenske interese. Prav naglo — mnogo bolj naglo kakor drugi narodi — je spoznal nevarnost, ki jo tvori za moderno družbo sovjetska propaganda. Ne smemo pozabiti, da je bil eden glavnih vzrokov padca g. Macdonalda njegovo dvolično obnašanje v zadevi Zinovjevega pisma. Anglija ni imela nič zoper to, da preskusi enkrat socijalistično vlado. Ni pa mogla prenašati vlade, ki se je pogajala z Moskvo.

Boljševizem se je skušal razširjati kot nalezljiva bolezen, njegovi pristaši so pa postali slednjič silno bojeviti, in tako so se Angležem prav hitro odprle oči. Kakor Zedinjene države je tudi Velika Britanija razumela potrebo močnih profilaktičnih protiodredb. Le dvoje je mogoče: ali se bo ruska sovjetska vlada oficijelno ločila od komunistične internacionale, ki ne bo imela tako nobene podpore več, ali pa bo Anglija prekinila vsako zvezo z Moskvo, ki ni več glavno mesto velikega ruskega naroda, temveč Meka komunističnega veroizpovedanja.

Kakega mnenja so angleški oficijelni krogi o razmerju do sovjetov, nam najbolje kaže govor, ki ga je imel pred nekaj dnevi notranji minister sir William Joynson Hicks pri sestanku unionističnih žen v Londonu, kjer je dejal o ligi angleške demokracije zoper boljševizem med drugim sledeče:

»Z ene strani Evrope se dviga velika črna senca, kot senca drevesa smrti, in ogrožuje Evropo in naša britanska mala mesta. V naši deželi, ki je bila že skozi stoletja ognjišče individualizma in svobodne besede, možje in žene lahko živijo svoje življenje, ne da bi jih preganjala kaka vlada. Unija socijalističnih sovjetskih republik pa tvori izzivanje naše civilizacije, naše ustave in našega sistema parlamentarne vlade. Premagati in zadušiti skuša vse civilizacije, vse dežele sveta. Mi hočemo živeti in hočemo pustiti živeti druge dežele sveta. Toda vojna sovjetov se nikoli ne preneha in njih propaganda se ne ustavi. Ni se nam vznemirjati radi Rusov, tudi nimamo kaj, da bi radi njih intervenirali, toda vidimo, da se po vsem našem imperiju uvaja ta boljševiška propaganda zoper naše pravo, zoper naše delovanje in civilizacijo. Indija je prvi cilj boljševiške propagande. Orient je glavno upanje za svetovno revolucijo; udariti hočejo angleški imperij.

Komunistična stranka v Angliji se pokorava naredbam iz Moskve. Če bi se Moskva brigala edino za svoje zadeve, bi to šlo dobro, toda ker Moskva vlada nad komunisti v naši deželi, smo prisiljeni intervenirati. Skrbeli bomo za to, da se bodo udejstvili potrebni koraki proti nevarnosti, ki prihaja iz Rusije. Čas je prišel za angleško vlado, da reče: Hočemo biti gospodarji doma; dovoli dolgo že gledamo, kako prihajajo tujci v našo deželo samo za to, da vzbujajo sovraštvo med socijalnimi razredi in uničujejo konstitucijo. Odločiti se imamo takoj. Imeli smo težave z ureditvijo zadeve tujcev, ki so prihajali k nam iskat dela in rešili smo svoje delavsko prebivalstvo te nevarnosti. Bolj nevaren in bolj zahrbten je pa človek, ki pride sem maskiran, da z vsemi sredstvi uničuje ustavo države, ki mu daje streho.«

Zinovjev o svetovni revoluciji

Na seji frakcije ruske komunistične stranke, ki se je vršila dne 22. t. m. v okviru III. kongresa sovjetske unije, je imel Zinovjev kot predsednik izvrševalnega odbora tretje internacijonale važen govor o političnem položaju, ki je prodrl šele sedaj v javnost. Zinovjev je naglašal med drugim, da more, dokler socijalistična revolucija ne izbruhne tudi v drugih državah, ščititi socijalistično revolucijo v Rusiji le sporazum s seljaki. Glavna naloga sedanjega režima v Rusiji mora biti, da vzdrži in podpira socijalno revolucijo v najodličnejših državah v Evropi. Ako hočemo doseči jamstvo, da se ne povrnejo meščanske razmere, je neobhodno potrebno, da pride do proletarske revolucije tudi v drugih državah Evrope. Sedanji mednarodni položaj sovjetske unije je tako nevaren, da se svetovni kapital pripravlja, da izrabi sedanji primerni trenutek za ločitev kmetov od delavskega razreda in zada na ta način smrtni udarec tretji internacijonali.

Rusija ima — je nadaljeval Zinovjev — dve notranji fronti: industrijo in kmetijstvo, ter dve zunanji fronti: zapad i vzhod. Važna notranja fronta je industrija, odločilna pa je kmetijstvo. Važna zunanja fronta je zapad, končna odločilna pa vzhod. Na zapadni fronti ima sovražnik premoč in se mora tretja internacijonala umakniti zato s svojimi četami v strelske jarke. Ugoden pa je položaj tretje internacijonale na vzhodni fronti. Kmetske province je treba na vsak način politično nadvladati in izvesti na deželi komunistične organizacije. Le na ta način se bo okrepil socijalizem in bomo mogli mirno čakati na trenutek, da nam po končni zmagi proletarične revolucije priskočijo na pomoč tudi delavci drugih držav.

Lord Allenby odstopil

Iz Londona poročajo, da je zunanji minister Chamberlain v sredo obvestil spodnjo zbornico o odstopu dosedanjega angleškega vrhovnega komisarja v Egiptu lorda Allenby-a. Na njegovo mesto je bil imenovan sir George Lloyd. Chamberlain je izjavil, da je hotel lord Allenby odstopiti že lanske jeseni in da je samo na njegovo prošnjo ostal na svojem odgovornem mestu. Imenovanje sira George Lloyda ne pomeni nikake spremembe v politiki angleške vlade napram Egiptu in Sudanu. Sir George Lloyd je bil od l. 1918. do 1923. guverner v Bombaju. Je to eden najboljših poznavalcev vzhodne politike. Mnogo je potoval po orijentalskih deželah. Med svetovno vojno se je udeležil bojev v Egiptu, na Gallipoli, v Mezopotamiji in Hedžasu. Z njegovim imenovanjem se je osvobodil mandat za Eastbourne.

Kot rečeno, je mislil lord Allenby že dalj časa na svoj odstop, pa je moral po znanih dogodkih koncem lanskega leta počakati, da bi ta njegov korak ne izgledal kot umik pred odgovornostjo in znak nezaupanja napram londonski vladi ali pa celo kot njena kapitulacija pred egiptovskimi nacijonalisti. Njegovo ime ostane trajno zvezano z zelo važno epoho v zgodovini nilske države. Angleški vrhovni komisar je postal lord Allenby kmalu po premirju l. 1919. Aktivno je sodeloval pri vseh akcijah londonske vlade, ki je skušala za vsako ceno pomiriti razburjene duhove v Egiptu in obdržati svoje pozicije v te bogati zemlji. Po njegovi iniciativi je prišlo do ankete pokojnega lorda Milnera in do osvoboditve Zaghlula paše iz internacije na Malti. Milnerova zasluga je bil predlog o obnovitvi egiptovske neodvisnosti z nekaterimi omejitvami glede Sueza in zunanje politike Egipta. Lorda Allenby-a ne zadene niti najmanjša krivda, da angleška vlada ni osvojila tega pametnega predloga in da se je pokret radikalnega nacijonalizma v Egiptu zadnje čase še bolj razpasel. Na Curzonovo povelje je Allenby znova aretiral Zaghlula ter ga poslal pod močno vojaško eskorto na Ceylon. To se je zgodilo l. 1920. Šele v februarju 1922 je dala angleška vlada Egiptu dokaj okrnjeno ustavo in poklicala na egiptovski prestol kralja Fuada. Toda lordu Allenby-u se ni posrečilo pomiriti duhov niti potem, ko je Macdonaldova vlada odredila, naj interniranega Zaghlul pašo zope izpuste. S tem se je londonska vlada odločila za skrajno žrtev, da prepreči katastrofo v Egiptu, ali tudi ta korak ni imel zaželjenega uspeha.

Sledil je kmalu umor sirdara Le Stacka in poskušen atentat na vrhovnega komisarja samega. To pot je nastopil lord Allenby naglo in energično. Ker Zaghlulova vlada ni hotela v celoti pristati na zahteve londonskega ultimata, je dal z vojaštvom zasesti vse carinarnice v Aleksandriji ter pregnal vse egiptovske posadke iz Sudana. Po imenovanju treznejšega Zivara paše je Allenby takoj omilil svoj strogi režim, obenem pa je posredoval, da so v Londonu nekoliko popustili od prvotnega ultimata. Od tistega časa je vladalo med vrhovnim komisarjem in novo vlado popolno soglasje in ko volitve niso prinesle Zivaru pričakovane večine, je kralj Fuad takoj podpisal ukaz o razpustu parlamenta.

Politične beležke

+ **»Slovenčev« popravek.** Včeraj je objavil falzifikatorski škofov list popravek, v katerem pravi, da je v dveh (!) brzojavkah iz Beograda o sermenijskih gozdovih »pomotoma« citiral »Samoupravo« in da je dotični tekst objavila »Smotra«. »Smotra« je obskuren revolverski tednik, glasilo bivšega poslanca Rankoviča, ki je bil izključen iz radikalne stranke. Povdarjamo, da je »Slovenec« na podlagi dvakratnih falzificiranih citatov iz »Samouprave«, o katerih pravi sedaj, da so bili posneti iz »Smotre«, trdil, da radikali ostro obsojajo dr. Žerjavovo delovanje v njegovem resortu. Na čem pa temelji ta trditev? Tudi na obrekovanjih »Smotre«, s katero nima radikalna stranka nobenih stikov in ki je osebno glasilo iz radikalne stranke izključenega Rankoviča. Kako je tudi mogoče, da je »Slovenec« dvakrat (!) zaporedoma navajal »Samoupravo«? »Slovenčev« popravek seveda ne bo nikogar uveril, da škofov list ni namerno potvarjal resnice.

+ **Dolgo je trajalo.** Včerajšnji »Slovenec« poroča iz Beograda, da so voditelji opozicijonalnega bloka ugotovili na skupni seji z ozirom na Pašićev govor v radikalnem klubu, da je njegov cilj z zavlačevanjem vseh vprašanj, ki se tičejo Radićeve stranke, utruditi blok narodnega sporazuma in nazadnje razbiti blok in Radićevo stranko. Dolgo časa je trajalo, preden so opozicijonalci prišli do tega prepričanja. Končno je slepa kura vendarle zrno našla.

+ **Spoznanje je pot k poboljšanju.** »Slovenec« poroča o nesoglasjih v HSS. Njen poslanski klub je imel namreč sejo, na kateri se je vnela burna debata in so padale ostre besede. Škofov list pravi, da je živahno gibanje opaziti zlasti med zajedničarji, ki niso z vodstvom politike zadovoljni. Doslej je poročal »Slovenec« samo o nesoglasjih v Narodnem bloku, sedaj po Pašićevem govoru v klubu, s katerim so bile razpršene vse opozicijonalne nade in intrige, poroča že o nesoglasjih v vrstah opozicijonalnega bloka. Pravijo, da je spoznanje pot k poboljšanju.

+ **Ponesrečena špekulacija g. Pucelja.** G. Pucelj se je z veliko vnemo pripravljal na vstop v vlado. Vsakemu, kdor ga je hotel poslušati, je dopovedoval, da bodo v kratkem radikali »vrgli iz vlade« demokrate, pa jih nadomestili z radićevci, kojih privesek je postal on. Vse je bilo že razdeljeno kdo bo Pucljev veliki župan v Ljubljani in v Mariboru in tudi ministrski portfelj se je Laščanom zopet svetil. Mogočno je razlagal g. Pucelj svojim zaupnikom, da samo on govori in piše čisto resnico, naše časopisje pa da poroča o političnі situaciji v Beogradu laž in izmišljotino. Zgovornemu jeziku se je posrečilo dopovedati večini zaupnikov SKS, da je najbolje skočiti v radičevsko torbo. Mi smo že zdavnaj trdili, da je Pucljeva spekulacija slaba, sedaj je pa menda govor g. Pašića odprl oči tudi še tistim Pucljevim pristašem, ki so mu še na zadnjem občnem zboru SKS slepo verjeli.

+ **Zadovoljstvo tudi v opozicijonalnem bloku.** »Hrvat« poroča, da so skupine opozicijonalnega bloka sprejele Pašićev govor z zadovoljstvom, češ da se popolnoma krije z njihovimi pričakovanji, ker nista niti Pašić niti radikalna stranka postopala iskreno, temveč sta gledala samo interese svoje stranke in poedincev v tej stranki. Čudno je le, zakaj sedaj opozicijonalci zabavljajo proti Pašiću, ako so z njim zadovoljni. Bržkone so zadovoljni samo zajedničarji, ki so se bali, da bi v slučaju sporazuma Radićeve stranke z radikali, ne ostali na cedilu. Sicer pa je to postranskega pomena spričo splošnega »zadovoljstva«. Zadovoljni so v Narodnem bloku in zadovoljni so tudi v opozicijonalnem bloku, to se pravi, da je Pašićeva politika edino prava, ker ustvarja zadovoljstvo na vse strani. Spričo tega se mora Pašiću končno tudi oprostiti, ako pri ustvarjanju splošnega zadovoljstva gleda tudi na interese svoje stranke, ker je znano, da so zajedničarji postali republikanci in se pridružili radićevcem radi interesov svoje stranke, in da so tudi radićevci samo radi interesov svoje stranke priznali monarhijo in narodno edinstvo.

Politika in sport

Nogometni sport vzbuja v Zagrebu mnogo več pozornosti nebrojajoče publike, kakor pri nas. Tekmam tudi novine posvečajo več pozornosti, ali kakšne! Mark Twain bi za svoje skice iz Wild Westa dobil v Zagrebu precej gradiva. O nedeljski ljubljanski tekmi Gradjanski : Ilirija pišejo zagrebški listi razno, vendar še dokaj objektivno. Odlikuje se pa »Večer«, — mnogokrat smo ga že čitali citiranega drugod in za druge reči. Pa citirajmo še mi: Izzazovi, surova igra, tvorni napadaji na igrače. Sudac je otvoreno »drukao« za svoje. Pod konac igre sam sudac je tvorno htio napasti igrača Gradjanskoga g. Babića, pa se ima samo mirnoći g. Babića zahvaliti, da nije došlo do tvornog obračuna. Odmah nakon svršene utakmice bili su tvorno napadnuti Babić, Dasović i Götz. Na Babića je skočio lijevi half Ilirije g. Župančić i nastala je tučnjava, u koju se umješala i vatrena publika, pa e uz silnu gulamu i viku započela jurnjava po igralištu. Brzo su nestali Zagrepčani i u istu večer otputovali u Zagreb.«

V nadaljevanju tega . . . poročila pravi »Večer«, da so nekoč pred vojno zunanji tekmovalci dobili v Ljubljani . . . opij, dalje da se je nedeljska tekma smatrala za politično, (radi medklicev o »mirotvorcih«), in da bi Gradjanski v slučaju zmage »dobio još više batina, nego što ih je dobio«, kajti »neki čudni pristaše sa našiljenim kolcima, koji su je grupirali još prije utakmice na pojedinim mjestima«, so že čakali. »Specijalno hrvatskoj momčadi« je težko gostovati v Ljubljani, ker niso prišli »sa jugoslavenskim barjakom«, ampak so pustili embleme doma, »poznavajući mentalitet tamošnje publike« . . .

To bedarijo v Zagrebu seveda verujejo. Zato je tudi napisana. —

Publika je v nedeljo res »drukala«, čeprav neprimerno manj, kakor n. pr. zagrebška, tržaška, dunajska, praška. Edino, kar je bilo neprimerno, da so iz publike padali klici, kakor »hajdite kući«, »radićevci« itd. Pričeli pa so ti klici šele, ko so se začeli gostje obnašati prav nesportsko, se prerekati, kriliti z rokami in se po otročje kujati, ko so dobili zapored dva čisto normalna goala v svoja vrata. Izmed publike same pa je na neprimerne klice odgovoril naš prijatelj: »E, ne očitajte Radića, ko imate sami Korošca!«, kar smo kvitirali s homerskim smehom in odobravanjem. V ostalem je pa publika bila zgolj gledalec. O pripravljenih palicah, našiljenim kolcima, se je sanjalo onemu poročevalcu, ki je menda srknil malo preveč »opijuma«.

Če potrebuje »specialno hrvatska momčad« takšnih izgovorov za izid 4 : 2, potem naj jih ima, in »specialno hrvatska« publika naj te izgovore veruje in kvitira tudi poklon »Večeri«, da je »zlata vredna«. (V Ljubljani še nismo polomili tribun in ograj, in tudi pri ustrelitvi človeka še ni bilo 8000 gledalcev, ki bi se krohotali okrog njega.)

Sicer pa upamo, da bo kmalu zopet kakšna tekma, pa brez špetira!

Sestanek invalidov v Trbovljah

Trbovlje, 25. maja.

Širši sestanek tukajšnje invalidske organizacije že dolgo ni bil tako buren kakor v nedeljo 24. t. m. V prvi vrsti se je obravnavala rešitev prošenj nekaterih članov, ki so zaprosili podpor pri izvršnem odboru v Ljubljani, nato okrožnico, ki jo je poslal isti izvršni odbor, dopis velikega župana ljubljanske oblasti in končno odgovor trboveljskega gerentskega sosveta tukajšnji podružnici Udruženja vojnih invalidov, ki je zaprosila podporo za svoje najbednejše člane.

Izvršni odbor v Ljubljani, kakor je poročal predsednik g. Stanko Kolenc, je z ozirom na slabe finančne razmere in težkoče odbil 6 prošenj, medtem ko je nakazal prosilki Mariji Smodiševi 150 Din podpore. Po prečitanju okrožnice izvršnega odbora se je vnela huda debata posebno od strani tistih, ki že nad leto dni ne dobivajo nobene penzije in žive v nezaslišanih materijalnih razmerah. Pri dopisu velikega župana ljubljanske oblasti glede pobiranja prostovoljnih prispevkov za vpostavo invalidskega doma v Trbovljah in za vzidavo spominske plošče vseh v pretekli svetovni vojni padlih Trboveljčanov se je sklenilo, da se pošljejo v potrdilo legitimacije sledečih invalidov, ki bodo upravičeni pobirati denarne prispevke: g. Stendlerja, Obreza, Vidmarja in Hrena.

Pri obravnavanju odgovora trboveljskega gerentskega sosveta, ki se tiče prošnje za denarno podporo, je nastalo splošno ogorčenje med invalidi, katerih je bilo zbranih okoli 120. To pa ne toliko proti gerentskemu sosvetu kot celoti, kakor proti g. Klenovšku. Sprejeta je bila soglasna resolucija, ki jo priobčujemo brez komentarja. Glasi se:

Člani tukajšnje podružnice U. V. I. odločno protestiramo proti nesocijalnemu postopanju g. Jaka Klenovška, člana gerentskega sosveta v Trbovljah, ker se kot delavski zastopnik ni potegnil za najbednejše izmed bednih, to je žrtve svetovne vojne, ko se je pretresala na seji gerentskega sosveta prošnja naše podružnice glede podpore naših najbolj bednih članov.

Ako živimo v svobodni državi, naj nikdo ne izrablja svobode v svoje lastne in strankarske koristi, kakor dela g. Klenovšek. Če je delavsko telovadni in kulturni zvezi »Svoboda« lahko izposloval 6000 Din podpore, bi lahko to storil tudi za našo podružnico, ne pa da daje našemu odboru nezaupnico. (Gerentski sosvet je namreč odgovoril, naj vložé invalidi posamično prošnje [illegible] organizacija.)

Zato protestiramo, da sedi v gerentskem sosvetu g. Jaka Klenovšek kot delavski zastopnik, ker ne zastopa ne delavskih interesov, še manj pa interese ubogih preganjanih vojnih žrtev. Kakor g. Klenovšek nam, tako mu izrekamo tudi mi na današnjem zborovanju nezaupnico za njegovo nesocijalno postopanje pri rešitvi prošnje naše podružnice in sploh vse njegovo delovanje v sosvetu in zahtevamo, da se pošlje ta resolucija v »Vojnega invalida«, kakor tudi v druge časopise, da vidi javnost, kako nesocijalnega delavskega zastopnika ima trboveljski gerentski sosvet.

Po svetu

— **Odkritje revolucijonarne organizacije v Angori.** Policija je poročilih carigrajskih listov odkrila v glavnem mestu Angori tajno revolucijonarno organizacijo, ki je bila v zvezi tudi z uporom Kurdov.

— **Trockij oddelni načelnik v vrhovnem gospodarskem svetu.** Trockij je imenovan za predsednika znanstveno-tehniškega oddelka vrhovnega gospodarskega sveta.

— **Homatije v Mehiki.** Mehikanske oblasti so odkrile v predmestju glavnega mesta zaroto, ki je imela namen, usmrtiti sedanjega predsednika republike Callesa. Aretiranih je bilo 32 občinskih svetnikov in policijski šef dotičnega predmestja. V drugem predmestju so dognale oblasti, da pripravlja Huerta novo revolucijo. General Albarran, ki je bil določen za vodjo južne armade, je bil skupno s svojimi pristaši aretiran. Notranje ministrstvo izjavlja, da položaj nikakor ni nevaren, ker so čete popolnoma zveste sedanji vladi.

— **Rusija zaprla meje proti Poljski.** Poljski listi javljajo iz Vilne, da je sovjetska vlada zaprla meje proti Poljski. Varšavsko časopisje spravlja to dejstvo v zvezo z okrepitvijo protiboljševiškega uporniškega gibanja v Beli Rusiji.

— **Pred prometno stavko v Berlinu.** V Berlinu izbruhne najbrže že prihodnje dni splošna stavka prometnih nameščencev. Pogajanja z ravnateljstvi cestne in nadzemske železnice in delojemalci so se popolnoma izjalovila. Nameščenci zahtevajo v prvi vrsti zvišanje plač.

— **Iz Sveta Zveze narodov.** Svet Zveze narodov se sestane dne 8. junija pod predsedstvom zastopnika Španije, Quinonexa de Leona, k 34. zasedanju. Na provizoričnem programu je vprašanje proučitve posameznih manjšinskih vprašanj, gdansko vprašanje, finančna obnovitev Madžarske in Avstrije in razna druga vprašanja, ki so bila odložena na zadnjem zasedanju meseca marca.

Župni zlet mariborske sokolske župe v Murski Soboti

Sokolsko društvo v Murski Soboti je bilo ustanovljeno l. 1920. Za prekmurske Slovence, ki so ječali tisoč let pod tujimi državami in niso bili deležni slovenske in slovanske vzgoje, je bilo to društvo nekaj novega. Spočetka niso bili naklonjeni Sokolu, ker so smatrali, da je sokolsko društvo nepotrebno, kakor se pač smatra vsaka nova stvar. Toda ustanovitelji Sokola se tega niso zbali ter so ne glede na razne težkoče vztrajali v neumornem sokolskem delu. Njihovo delo ni ostalo brez uspeha, kajti danes uživa Sokol kljub mnogim napadom njegovih nasprotnikov velik ugled.

Vsakoletni javni nastopi sokolskega društva v Murski Soboti so v vsakem oziru sijajno izpadli. Ljudstvo se je divilo vzorni disciplini Sokola, najbolj pa je je očarala dosedaj jim nepoznana demokratičnost v sokolskem društvu. Čudili so se, da stojita v eni vrsti najvišji uradnik in najnižji delavec, česar pod prejšnjim birokratičnim režimom niso bili vajeni. Spoznali so polagoma, da je sokolska ideja čista in da izvirajo vsi napadi nasprotnikov iz gole zavisti. Zato je pa tudi večina prekm. ljudstva, brez razlike stanov, sokolskemu društvu zelo naklonjena. Z mirno vestjo lahko trdimo, da sokolsko društvo v Murski Soboti stalno napreduje, ter bo tekom par let eno izmed najmočnejših društev.

Letos bo prvič v našem Prekmurju večja sokolska prireditev, in sicer zlet mariborske sokolske župe dne 13. in 14. junija.

Da bo prireditev dosegla čim večji moralni uspeh, je potrebno, da se izvede čim najveličastneje. Potrebno je to zaradi tega, da pokažemo Prekmurcem, kako je sokolska ideja med ostalim delom našega slovenskega naroda razširjena.

Prepričani smo, da bo župni zlet, če se ga bo udeležil vsak, kateremu je to le količkaj mogoče, zapustil med našimi Prekmurci take utise, da bo delo sokolskega društva v Murski Soboti mnogo olajšano in da bo širjenje sokolske ideje po Prekmurju mnogo hitreje napredovalo.

Utrditev sokolske ideje na najsevernejši točki naše domovine je tako potrebna, da o njeni potrebi ne more nikdo dvomiti. Zato prosimo vsakega Sokola ter one, ki so sokolski ideji naklonjeni, da se udeležijo tega župnega zleta, da bo manifestacija sokolske ideje čim veličastnejša.

Vsi, ki bodo prišli pri tej priliki v Mursko Soboto, bodo videli, da je Sokol v Prekmurju priljubljeno društvo in prepričali se bodo, da so naši Prekmurci za vsako dobro stvar vneti.

Z ozirom na razne ugodnosti si vsakdo lahko pri tej priliki ogleda Prekmurje, to našo lepo pokrajino, ter se uveri, da biva tam pristen slovenski rod, ki ga je le tisočletna skupnost z Madžari odtujila naši duši.

Zato na svidenje dne 13. in 14. junija v Murski Soboti.

Naši kraji in ljudje

Slava kraljeve garde

V pondeljek se je vršila na Banjičkem brdu pri Beogradu slavnostna proslava obletnic ustanovitve kraljeve garde. Svečanostim je prisostvoval tudi kralj Aleksander in več ministrov. Garda je bila osnovana dne 25. maja 1838. še v takratni vazalni Srbiji. Imela je samo eno četo in se je imenovala knezova garda. Z dviganjem in jačanjem Srbije in nato Jugoslavije je rastla tudi garda, ki šteje sedaj že tri polke. Poleg konjiškega in pešadijskega polka je letos prvič prisostvoval slavi tudi artiljerijski gardni polk, ki je bil osnovan meseca oktobra, vsled česar je sedaj formirana divizija kraljeve garde.

Že ob 10. dopoldne so bili vsi trije gardni polki s svojim komandantom, armijskim generalom Petrom Živkovićem, zbrani na Banjičkem brdu. Istočasno so dospeli oficirji cele beograjske garnizije in vojne akademije, vsi generali s komandantom prve armije, generalom Mirkom Mirosavljevičem, kom. beogr. div. Mil. Žečević, zastopniki skupščine, udruženja rezervnih oficirjev in borcev, dobrovoljci, invalidi in številne patrijotične korporacije. Par minut pred 10. uro so prispeli zastopniki vlade, ministrski predsednik Pašić, notranji minister Maksimović, prosvetni minister Pribičević ter predsednik skupščine Marko Trifunović. Točno ob 10. se je pripeljal kralj s svojim spremstvom, pozdravljen s himno, katero je svirala muzika kraljeve garde. Ko je kralj pregledal smotro garde, so sledili cerkveni obredi ter sečenj kolača, ki ga je presekal gardni komandant general Živković skupno s tremi vojaki. Nato je stopil general Živković sredi garde ter imel ob splošni pozornosti vojakov in gostov krasen patrijotičen govor, v katerem je razložil ustanovitev in čine garde, kakor tudi cele naše vojske. Ustanovljena še v vazalni Srbiji, je bila kraljeva garda, je naglašal general Živković, sicer majhna, čakala pa jo je velika in veličastna naloga osvoboditve in ujedinjenja našega celokupnega troimenega naroda. To delo so herojski napori naše vojske tudi izvršili in armada ostane, zvesta delom svojih prednikov, najkrepkejša zaslomba svojega kralja, naroda in države.

Ko je godba odsvirala himno, je kralj stopil s tribune in pozdravil gardo s kratkim govorom, spominjajoč se heroizma in junaške preteklosti narodne vojske ter njenih vojvod. Sledilo je defiliranje cele garde, ki je napravilo kolosalen utis. Po defileju je bila prirejena zakuska, popoldne pa je bila vojaška zabava in gledališka predstava «Hajduk Veljko», kateri je prisostvovalo tudi več ministrov.

Občni zbor žalske gasilske župe

V nedeljo se je vršil v hotelu Pikl v Žalcu redni občni zbor žalske gasilske župe, na katerem je bilo zastopanih 35 društev s 63 delegati. Župni načelnik dr. Bergman je iskreno pozdravil došle delegate, nakar je poročal o društvenem delovanju v preteklem letu. Župa ima še vedno 42 članic, dasi je bila ustanovljena trboveljska župa, k kateri je pristopilo šest članic žalske gasilske župe. V minulem letu je bilo ustanovljenih dvoje novih društev, in sicer rudniško v Zabukovcih in v Trnovljah pri Celju. V jugoslovenski gasilski zvezi je žalska župa najmočnejša. Dr. Bergman je nadalje poročal o rednih vaditeljskih tečajih ter je pri nadzorovanju včlanjenih društev našel povsod najlepši red.

Iz tajniškega poročila župnega poslovodje učitelja g. **Kotnika** iz Petrovč je razvidno, da ima žalska gasilska župa 1080 članov. Blagajna izkazuje 7913.32 Din dohodkov, 3650.46 Din izdatkov, torej prebitka 4286.86 Din. V Savinjski posojilnici pa je naloženih 8210.93 Din. Pri župnih predlogih se je oglasil k besedi župni podnačelnik gospod **Gologranc** iz Gaberja in predlagal, da se imenujeta dr. **Bergman** in prejšnji poslovodja g. Franc **Pristovšek**, sedaj šolski upravitelj v Ljubljani, častnim članom gasilske župe v priznanje velikih zaslug za gasilsko organizacijo, radi katerih sta bila odlikovana tudi že od kralja samega. Predlog je bil sprejet soglasno in z viharnim odobravanjem. Dr. Bergman se je iskreno zahvalil za počaščenje, g. Fran Pristovšek pa je bil o sklepu brzojavno obveščen. Kralju Aleksandru in prestolonasledniku Petru je bila poslana udanostna brzojavka.

Odbor se je konstituiral sledeče: župni načelnik dr. Rihard Bergman iz Žalca, podnačelnik stavbenik Konrad Golograns iz Gaberja, poslovodja učitelj Kotnik iz Petrovč, namestnik šolski upravitelj Jankovič iz Vojnika, prisednik šolski kontrolor Vengust iz Celja. Odborniki: župan Antloga iz Gotovelj, Josip Jug, sedlarski mojster v Žalcu ter hišni posestnik Turnšek iz Št. Pavla pri Preboldu; namestniki: Rojnik in Kronovšek iz Polzele ter First iz Šmarja pri Jelšah. Računska preglednika gg. Speglič iz Gaberja in Vengust iz Ljubečne, namestnik g. Kunst iz Zg. Ložnice pri Žalcu. Za glavno skupščino jugoslovenske gasilske zveze, ki se vrši 16. julija v Ljubljani, so bili določeni sledeči delegati: Gologranc, Speglič in Fazarinc iz Trnovelj, Grah iz Braslovč ter Kotnik in Pušnik iz Gaberja, za slučaj potrebe kot namestnika Antloga in Šetor iz Št. Pavla. Izredna skupščina žalske župe se bo vršila v Braslovčah ob priliki 25 letnice tamošnjega gasilnega društva. Pri slučajnostih se je o raznih vprašanjih razvila zanimiva razprava, katere se je udeležilo precejšnje število delegatov. Občnega zbora se je udeležil tudi žalski župan g. Vinko Vabič, ki je bil iskreno pozdravljen.

Po zaključitvi občnega zbora se je vrših v hotelu g. Pikla banket, ki je ob vzorni prireditvi združil vse navzoče v animirani zabavi.

Zborovanje najemnikov iz Slovenije

Celje, 25. maja.

Včeraj predpoldne in popoldne so zborovala društva stanovanjskih najemnikov iz cele Slovenije v Celju, ker je treba zavzeti napram novemu stanovanjskem zakonu, ki je v marsikaterem oziru nejasen in deloma nepopoln, principijelno stališče. Zastopana so bila po številnih delegatih društva zlasti iz Ljubljane, Maribora, Celja, Ptuja, Hrastnika in drugod.

Večurna stvarna debata o določbah novega zakona o stanovanjih je pokazala potrebo take konference najemniških zastopnikov, tem bolj, ker vse kaže, da centralno društvo stanovanjskih najemnikov v Beogradu, oziroma njegov odbor ni bil kos svoji nalogi ravno tekom zadnjega pol leta, ko se je pripravljal novi zakon. Tako se je zgodilo, da je v novi zakon o stanovanjih prišlo marsikaj, kar direktno nasprotuje interesom najemnikov, ne da bi hišnim gospodarjem kaj koristilo, marsikaj pa je ostalo nejasno in bi se moralo popraviti v pravilniku, da se izognemo nepotrebnim sporom obeh interesnih skupin.

Pri pretresu podrobnosti se je v več primerih zavzelo principijelno stališče, n. pr.: Nova najemnina naj se točno izračuna ter se naj vzame za podlago «čista» najemnina od meseca julija 1914 plus pravilno izračunane občinske in druge doklade, kjer in v kolikor take obstojajo, (v Mariboru n. pr. 37 % povprečne lanske in predlanske mesečne najemnine). Raznih «postranskih» pristojbin, kakor za odvoz smeti in greznice, za razsvetljavo stopnic in za dimnikarja, ki so jih nekateri hišni gospodarji v zadnjih letih uvedli, najemniki ne bodo plačevali, ker ti izdatki po določilih obč. državljanskega zakonika zadenejo najemodavca, na račun prejete najemnine. Kabinet za služkinjo je pritiklina in ne stanovanjska soba, ker mu manikajo vsi predpogoji za to, in se pri določitvi najemnine posebej ne upošteva. Podnajemniki v smislu novega zakona so tisti, ki imajo v najemu del stanovanja (sobo), ne pa tudi tisti sostanovalci, ki bivajo skupno z najemnikom (n. pr. dijaki, ako nimajo lastne sobe). Kjer ni občinskih posredovalnih uradov, se priporoča ustanovitev «častnih razsodišč» za spore med gospodarji in najemniki, da se prihranijo strankam veliki stroški, ki so zvezani s postopanjem pred novimi stanovanjskimi sodišči in da se razmerje med strankami čim prej uredi.

Ministrstvu za socijalno politiko se v posebni vlogi priporoča, da se naj v pravilniku točno opredelijo nekateri nejasni pojmi, n. pr. «podnajemnika», da se naj izrecno navede, da prepoved podnajemov ne velja za nazaj, zlasti za od bivših stanovanjskih oblastev rekvirirane sobe itd.

Med razpravo se je ugotovilo, da je prinesel dnevnik «Slovenec» zelo netočen prevod novega stanovanjskega zakona, ki je tako pomanjkljiv, da v posameznih važnih členih pove baš nasprotno, kot določa zakon.

Nadalje se je sklenilo najtesnejše sodelovanje in eventualna reorganizacija vseh društev stanovanjskih najemnikov v smislu nove upravne razdelitve Slovenije.

Širom domovine

Škoda radi deževja v Bihaču. — Volkovi v Dalmaciji. — Sarajevo v Perziji.

Iz Bosne poročajo, da je napravilo zadnje deževje v bihački oblasti neverjetno mnogo škode. Vode so narasle kakor ne pomnijo najstarejši ljudje. Nad samim Bihačem se je zadnje dni utrgal oblak. Reka Željeznica je prestopila bregove in zalila pol mesta. Razdejala je tri mostove in poplavila celo letošnjo setev. Poplava je bila tako velika, da je segla celo do vasi Snaci, ki leži 8 kilometrov od Bihača. Škodo radi deževja cenijo samo v bihački okolici najmanj na milijon dinarjev. Prebivalstvu bo morala priskočiti na pomoč država.

•

V stonskem Primorju se je letos pomnožilo število volkov kakor že dolgo let ne. Zverine so tako drzne, da si upajo iz Stona na Pelješac, kjer delajo brezobzirno škodo. Ljudstvo je radi tega silno nejevoljno. Živine na paši ne sme puščati nikoli same, temveč jo mora vsak večer prignati domov in zjutraj zopet poslati z doma. Doma namreč nimajo seljaki nobene hrane. Pred tednom dni je neki kmet v Smokovljanih ubil dva velika volka ter nesel kože odrte zverine po deželi. Seljaki, ki so doznali za kmetov pogum, so ga v zahvalo nagradili z denarjem, volno, sirom in sličnimi potrebščinami ter mu priporočali, naj nadaljuje lov. Skoro istočasno kakor je ubil ta kmet dve zverini, so pokončali na Humu blizu železniške proge tretjega volka, ki je tehtal 103 kilograme. Volkovi napadajo črede in povzročajo prebivalcem neprestano velike skrbi.

•

Nemci se radi bahajo, da je njihovo znanje na vseh poljih eksaktno. Tega baš ne izpričuje slučaj, ki se je te dni pripetil uredniku nekega sarajevskega dnevnika. Novinar je prejel pismo iz Nemčije, ki je bilo še l. 1923. odposlano v Sarajevo. List ima za seboj dolgo pot. Nekdo ga je poslal v Teheran, ker je menil, da se nahaja Sarajevo — v Perziji. V Teheranu so pismo prepečatili dne 22. VII. 1923. ter popravili naslovno stran, da leži Sarajevo v Bosni. Pismo je radovednežem sedaj na razpolago v uredništvu sarajevskega lista, kjer si ga lahko ogledajo tudi nemški potniki, ki jih pot mogoče zanese na prag Orijenta — v prestolico jugoslovenske Bosne.

Mariborčani na potu v Ameriko

Osleparjena izseljenca.

Maribor, 26. maja.

Kljub neprestanim svarilom pred izseljevanjem v Ameriko, si vendar ljudje še vedno žele v Ameriko, deželo dolarjev, kjer upajo boljšega in lažjega življenja. Tudi med Mariborčani je najti takšne sanjače, ki jih znajo špekulanti prefrigano izrabljati. Pred kratkim so krožili po ljubljanskih, zagrebških in mariborskih listih zapeljivi inserati, kjer ponuja neki posrednik Stenovič v Trstu svojo pomoč za lahko izseljevanje v Ameriko, kjer obljublja krasen zaslužek. Ta gospod Stenovič je elegantno oblečen kavalir in zelo dober znanec policije. Pisala mu je tudi soproga mariborskega magistratnega uradnika P. V., ki ima 15letnega sina in bi rada z njim prišla v Ameriko. Stenovič ji je obljubil izpolniti vročo željo ter preskrbeti potrebne listine, ki jih sicer radi še neizpoljene vojaške obveznosti sina ni mogla dobiti. Poleg tega je hotel imeti Stenovič v tej gospej tudi svojo zastopnico v Mariboru, ki bi mu naj do odhoda pripeljala še novo klijenteto. Kmalu sta bila v pogajanjih za «rajžo» v Ameriko mariborski krojač Šetina in železničar Josip Voglar iz Studencov pri Mariboru, ki tudi ni mogel dobiti potnega lista. Oba sta hotela sicer v Zedinjene države, a Stenovič, ki je ponovno pisal predvsem za visoke predujme po 1000 lir, je oskrbel potne liste za Mehiko, češ, da od tam lahko brez sitnosti prestopijo meje v Zedinjene države. Poslal je svoji zastopnici v Mariboru g. V., ki je poprej spremila Voglarja in Šetino k Stenoviču v Trst, pismo nekega Sršena iz Broklina v Severni Ameriki, kateri se Stenoviču zahvaljuje, da je tudi njega spravil skozi Mehiko v Severno Ameriko, kjer se mu dobro godi. V gospej V. se je končno le vzbudila sumnja o Stenovičevih obljubah in je zato pisala Sršenu, če je vse to res, kar piše Stenoviču. Sršen ji je odgovoril, da mu ni pomagal v Ameriko Stenovič najmanje čez Mehiko, ker mehikanska država takšne prehode čez mejo kaznuje z letom dni zapora in denarno globo 1000 dolarjev. Stenovič si je Sršenovo pismo sam napisal.

Sršenovo svarilo pa je prišlo prepozno. Medtem sta Voglar in Šetina že plula po morju proti Mehiki. Do Genove ju je Stenovič še spremil, tam je krojač Šetina že pogrešil vso svojo prtljago, toda Stenovič ga je znal potolažiti, da pripeljejo prtljago za njim in obljubil, da ju bo v Mehiki pričakoval neki Dalmatinec, ki bo poskrbel vse potrebno, da prideta sreče iskajoča Mariborčana čez mejo v Severno Ameriko. Ko pa se je ladja usidrala v Mehiki v pristanišču Veracruzu, sta popotnika zastonj iskala obljubljenega Dalmatinca in končno uvidela, da sta nasedla sleparju, kateremu sta izplačala več tisoč lir. Daleč od doma onkraj morja, nista vedela ne kod, ne kam. Krojač Šetina je imel še k sreči toliko denarja, da se je zopet vkrcal in odpeljal proti domu. Pred par dnevi je prišel v Maribor in pričel novo življenje v svoji stari krojaški delavnici. Ubogi Voglar pa si je moral poiskati zaslužka s trdim delom na mehikanskih plantažah, da ne umre gladu, v Studencih pa stoka za možem žena s kopico nepreskrbljenih otrok. Naše oblasti so že uvedle potrebne korake, da pride goljufivi Stenovič, ki je še tudi pod drugimi firmami lovil po inseratih svoje žrtve, v roke pravice. Tudi njegovo mariborsko zaupnico so aretirali z možem vred.

Borba proti tuberkulozi

Po skupščinskem zaključku delegatov oblastnih odborov Pomladka društva Rdečega križa z dne 1. in 2. maja 1924. se ima v tekočem šolskem letu izvesti v naši kraljevini borba proti tuberkulozi.

Glavni odbor Pomladka v Beogradu je sklenil, da se akcija izvrši sporazumno z drugimi društvi, ki se bavijo s čuvanjem in negovanjem narodnega zdravja. Akcijo v celi državi vodi Pomladek Rdečega križa. Borba se bo vršila po možnosti o binkoštih.

Na podlagi odobrenja ministrstva prosvete z dne 30. aprila bodo po šolah predavali o tuberkulozi šolski in drugi državni in zasebni zdravniki. Tozadevni odlok je že izdal veliki župan. Kjer pa ni dobiti takih zdravnikov, bodo predavali učitelji, ki dobe v ta namen tiskane vzorce predavanj. Tudi se bodo na dan predavanj brezplačno razdeljevali letaki «Čuvajmo se jetike!» in prodajale značke «Lige proti tuberkulozi». Denar bo služil kot osnovna glavnica za osnovanje Lige proti tuberkulozi.

Izven šole se bodo vršila poljudna predavanja, prirejale predstave, po večjih krajih manifestacije i. dr.

Razen tega bodo skrbeli odbori Pomladka in člani društva, da izvajajo svoj program glede na čuvanje zdravja: čiščenje in beljenje šolskih poslopij, preskrba higijenične vode, nabava pljuvalnikov in odrgačev za čevlje po šolah, prirejanje izletov v prirodo in bivanje v teh dneh na čistem zraku.

Velikanski uspeh kakršnega še ni doživel kino „Ljubljanski dvor“ je dosegel pri včerajšnji premijeri velefilma

Roman Dunajčanke

Pratertraum

Povest „praterske“ ljubavi v 6 velikih dejanjih v glavnih vlogah odlični umetniki: Henny Porten, Carl de Vogt, Johanes Rieman, Claire Lotto i. dr.

Samo še par dni! Ne zamudite!

Predstave ob 4., ½6., ½8. in 9.

LJUBLJANSKI DVOR kino Telefon 730.

KINO TIVOLI Telef. 108

danes sreda 27., četrtek 28. maja velika zgodovinska drama

Peter Veliki

v glavni vlogi: Emil Janings, — Bernhard Götcke, — Dagny Servaes.

Predstave ob ½5., 7., ½9. V nedeljo in praznik ob ½11., 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 124.

Predstave ob: ½4., 5., ½8., 9.

Umetniški orkester pri **vseh** predstavah.

Danes! Danes!

Ha-Ha-Harold Lloyd

nas **zopet** pozdravlja s svojo najboljšo burko te sezije

:-: Proti volji mornar :-:

(Der Seehär)

Ta kolosalni film imenuje Harold Lloyd svoj biser film, kateremu ima zahvaliti svojo popularnost, ki jo je kar čez noč dosegel po celem svetu.

Izven programa najnov. Gaumont journal št. 11. 12.

Pat — Patachon

in

Harrold Lloyd

pridejo za Binkošti v Ljubljano!

Binkoštna številka „Jutra“

izide v povečani nakladi in z bogato vsebino. Kakor velikonočna bo tudi binkoštna številka „Jutra“

najugodnejša za inseriranje

Inserate sprejema oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ul. 4 **do petka**, 29. t. m. **zvečer**, podružnica uprave v Mariboru (Barvarska ul. 2) pa do petka **popoldne** ob **16.** uri. — **Za kasneje došle** inserate uprava **ne** more prevzeti **nobene garancije** da bodo objavljeni.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Ljubljanska drama

Sreda, 27.: «Narodni poslanec». A.
Četrtek, 28.: Zaprto.
Petek, 29.: «Pohujšanje v dolini šentflorjanski». C.
Sobota, 30.: «Lizistrata» D.

Ljubljanska opera

Sreda, 27.: «Carmen». C.
Četrtek, 28.: Zaprto. (Generalka.)
Petek, 29.: «Brivec Bagdadski». Premijera. B.
Sobota, 30.: Zaprto.
Nedelja, 31.: «Brivec Bagdadski». Izv.

Mariborsko gledališče

Sreda, 27.: Zaprto.
Četrtek, 28.: «Hamlet». A. (Kuponi.) Predzadnjič.

Vsled smrti v rodbini g. Leverja je moralo vodstvo dramskega gledališča spremeniti repertoar za tekoči teden. Opozarjamo abonente in ostalo publiko na gornjo objavo.

Premijera »Brivca bagdadskega« v Ljubljani. V petek, dne 29. t. m. je v ljubljanski operi premijera Kornelijeve opere »Brivec bagdadski«. Vsebino te opere je napisal skladatelj sam po pravljični vsebini iz 1001 noči. Delo je bilo popolnoma izgotovljeno 2. aprila 1858. l. in posvečeno znamenitemu klavirskemu virtuozu in komponisti Francu Lisztu, ki je to delo vprizoril dne 15. decembra 1858. l. na dvornem gledališču v Weimarju. Vsled raznih spletk pa je takrat opera propadla. Slavni Liszt je radi tega odložil mesto dvornega kapelnika. Od junija 1904. l. je »Brivec bagdadski« stalno na repertoarju vseh velikih odrov. »Brivec bagdadski« je ena največjih in najznamenitejših komičnih oper svetovne literature. Njen uspeh je predvsem odvisen od predstavitelja Abdul Hassana, glavne basovske partije tega dela. Posamezne vloge pri naši premijeri so takole zasedene: Abul Hassan — g. Betetto, Nuredin — g. Mestek Baba Mustafa — g. Mohorič, Margijana — gna. Frisekova, Bostana — gna Siliigojeva, kalif — g. Šubelj. Poleg Betetta je naštudiral vlogo Abul Hassana g. Zathey vlogo Margijane pa ga. Ribičeva. Premijera se vrši za red B. — V operi »Carmen«, ki se poje nocoj za red C nastopi kot gost v vlogi Escamila g. Aleksander Balaban, član Narodnega gledališča v Beogradu.

Koncert Kogoj-Bravničar

Ljubljana, 26. maja.

Sinoči se je vršil v filharmonični dvorani v Ljubljani kompozicijski večer skladateljev Marija Kogoja in Matije Bravničarja. Prvi, slovenski javnosti že znan po dosedaj izdanih in izvajanih delih, je bil na tem koncertu zastopan s solospevi, duetom in skladbami za klavir. Drugi pa se je topot prvič predstavil širši publiki s svojimi kompozicijami. V obče seveda po prvem slišanju novih skladb sploh ni mogoče izreči definitivne sodbe. V naslednjem hočem podati le refleks vtisa, ki ga je name napravila vsaka posamezna, važnejša skladba.

Skladbe Marija Kogoja nasploh niso tako moderne, kakor bi pričakoval; nasprotno se gibljejo povečini v melodično prav krotkih in semtertja tudi malce neznatnih postopih. Tem več važnosti polaga skladatelj na harmonijo in kontrapunktično izdelavo tem, ki pa neredko zaide v teoretske vode, iz katerih se ne reši kmalu. Ta vtis mi je posebno zapustila njegova štirihodna fuga za klavir. Začetni tema kromatičen, ne posebno izrazit, pa vendar dosti zaokrožen, se skozi celo prvo ekspozicijo razvija prav umerjeno in zakonito klasično. V nadaljnem pa mine organična potreba razvoja in napravi prostor dolgoveznemu, vse preveč enoličnemu in enakomernemu razvezavanju, ki ne pride nikjer do zaželjenega in pričakovanega viška. Mestoma bogato invenciozno, na drugi plati pa spet prav borno. To neekvivalenco v iznajdljivosti sem mučno občutil skoroda pri vsaki njegovi skladbi. Še najmanj je bila zaznatna pri skladbi «Andante» za violino in klavir, dasi je tudi ta skladba napravila izrazit vtis fragmenta in nedovršenosti. Za glas so moderne pesmi sploh prav nehvaležne in tudi v Kogojevih skladbah je položena večja pažnost na vsebinsko izraznost kot na pevski material. Kot pesem mi je bila najbolj všeč «Letski motiv», dasi je tudi ta močno razdrapana.

Umerjenejši in enotnejši se mi zdi Matija Bravničar v svojih skladbah. Predvsem klavirski skladbi «Continuo» in «Largo» ter pesem «Osamljena» so očitovale večjo kontinuiteto v koncepciji in več, dasi tudi nekam prikovanega, zanosa. Manj kompaktne so skladbe «vivace»-značaja, ker se začetni zanositj del kaj kmalu porazgubi v dolgovezno, sterilno pretakanje glasov. V pesmih polaga Bravničar večjo pažnjo na melodično linijo kot Kogoj, vendar pri njem prenatrpani klavirski part večkraj ubija glas. Melodična in harmonična koncepcija njegovih skladb ni pretirano moderna, temveč prav zmerna in le redko bizarna.

Posebno značilnih potez enega ali drugega skladatelja mi pri prvem slišanju vseh izvajanih skladb ni bilo mogoče razločiti. Čas je pač že, da podjetno slovensko založništvo začne z izdajo izvirnih skladb, da bi bilo slednjič mogoče, dobiti vsaj te vrste vpogled v tvornost naših sodobnikov. S tem bi bil omogočen slovenski glasbi mnogo večji in lepši razvoj ter razširjenje in mislim, da bi se sčasoma tudi izplačalo. Spored koncerta so izvajali gge. Pavla Lovšetova in Vilma Thierryjeva ter gg. Anton Balatka, Karel Jeraj in Heri Svetel. Skladbo za violino in klavir je spremljal skladatelj Kogoj sam. Koncert je bil srednje dobro obiskan, navdušenja, posebno pri mladini, mnogo.

Čikoševa razstava v Zagrebu, ki je odprta še do konca meseca maja, je bila te dni pomnožena z nekaterimi novimi mojstrovimi deli. Obisk razstave je ves čas zelo dober.

Izlet v Goričane. Umetnostno-zgodovinsko društvo priredi ob vsakem vremenu v srodo, 27. t. m. izlet v Goričane pod vodstvom msgr. V. Steske. Društvo je dobilo dovoljenje za ogled baročnega gradu (pristava lj. škofov), notranjščine s freskami in Metzingerjevimi slikami. Sestanek ob 14.45 na glavnem kolodvoru v Ljubljani, cilj Medvode. Prihodnji izlet se vrši v nedeljo, 7. junija k sv. Primožu nad Kamnikom.

Domače vesti

* **Profesor Cvijić se je vrnil iz Pariza.** Po večmesečni odsotnosti se je profesor dr. Jovan Cvijić predsednik beograjske akademije znanosti, vrnil te dni iz Pariza. Na pariški univerzi je absolviral ciklus predavanj o zemljepisnem položaju balkanskega polotoka.

* **Odlikovanje četnikov Petra Mrkonjića.** Stara četnika vojvode Petra Mrkonjića, poznejšega kralja Petra I. Osvoboditelja, Milutin Savković, steklar v Sarajevu, in Pavle Bukanović, trgovec v Podlugih, sta odlikovana s Karagjorgjevo zvezdo z meči.

* **Iz poštne službe.** Poduradnik Fran Goričan na mariborski kolodvorski pošti je trajno upokojen. Pripravnica Mara Wagnerjeva je podala ostavko na državno službo.

* **Hlmen.** G. Kristo Unterweger iz Boh. Bistrice se je poročil z gospico Ivico Logarjevo. Bilo srečno!

* **Uniforma za finančno kontrolo.** Finančni minister je podpisal pravilnik o enotni uniformi za finančno kontrolo. Nova uniforma bo zelena in podobna uniformi švicarskih vojakov.

* **Združenje železniških činovnikov** naše kraljevine je imelo v nedeljo, dne 10. maja 4. redni letni občni zbor v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Občni zbor je rešil važno vprašanje nadaljnega samostojnega obstoja društva. Zbora se je udeležila poleg zastopnikov drugih podružnic tudi delegacija zagrebške podružnice, ki se ponovno poživlja in ki je zlasti zahtevala, naj društvo dalje obstoja kot samostojna organizacija. Glede zedinjenja strokovnih organizacij je občni zbor odobril tesno sodelovanje z drugimi sorodnimi strokovnimi organizacijami, ali brez škode za samobitnost društva. S tem je občni zbor demantiral vse govorice o predstoječem prostovoljnem razpustu društva, kar bo vse uradništvo toplo pozdravilo. Občni zbor je naložil odboru, da posveti vso energijo prerojenju društva, odbor pa pričakuje od članstva vsestransko podporo, zlasti z rednim plačevanjem članarine. Novi odbor je sestavljen: predsednik g. Gregorka Miroslav, podpredsednika gg. Gomilšek Vladimir in Fettich-Frankheim Frido, odborniki gg. Lavrin, Čampa, Tancig, Cerkvenik, inž. Müller-Petrič, Černigoj, Planinšek, Štrukelj, Orel, Benko, Jenko, Čerček, Potočnik, Mrak in Mislej. Iz občnega zbora je bila poslana kralju udanostna brzojavka.

* **Novi vozni red «Ekspres».** Danes je izšel dobro znani žepni vozni red, ki stopi v veljavo dne 5. junija. Oblika je ista kot lansko leto vsebina pa mnogo bogatejša. Izdajatelji so se ozirali pri sestavi voznega reda predvsem na praktičnost in potrebo slovenskih potnikov. Poleg železniških prog Jugoslavije, Jadranske plovidbe, poštnih in avtomobilnih zvez itd., obsega letošnji vozni red «Ekspres» tudi vse proge Julijske Benečije in slov. Korotana. Posebno opozarjamo lesne trgovce, da se nahajajo v tem voznem redu že izračunane voznine za prevoz lesa vseh vrst v vozovnih nakladah od vseh postaj v Sloveniji do Postojne in Bistrice ob Bohinjskem jezeru. Vkljub bogati vsebini in praktičnosti voznega reda «Ekspres» stane en izvod **samo 10 dinarjev** Dobiva se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, po vseh večjih knjigarnah in na vseh postajah pri potniških blagajnah. Naroča se pri «Administraciji voznega reda «Ekspres» v Ljubljani, Borštnikov trg (Prej pred Igriščem) št. 1. Po pošti 1 dinar več. Knjigarne imajo pri takojšnjem plačilu in naročilu najmanj 20 izvodov 25% popusta. Opozarjamo, da izdajajo ta vozni red poklicni strokovnjaki ljubljanske železniške direkcije ter je vsled tega najzanesljivejši in najtočnejši vozni red. Istotam se naroča tudi Vozni red — službena izdaja Generalne direkcije državnih železnic v Beogradu. Cena 25 dinarjev.

* **Novo postajališče na progi Ormož-Ljutomer-Murska Sobota.** Kakor nam poročajo, se potegujejo nekatere občine za to, da bi se napravilo v Pušencih postajališče. V poštev prihajajo občine Pušenci, Frankovci, Hum, Šalovci, Obrež ter deloma tudi Središče in Vodranci. Železniška uprava upravičeni želji prizadetega prebivalstva ne nasprotuje; gre samo za to, kako priti do kritja tozadevni stroškov. Želeti bi bilo, da bi to prepotrebno postajališče železniška uprava v lastni režiji čimprej zgradila sama in oddala javnemu prometu, ker je že danes skoraj gotovo, da postajališče ne bo pasivno, kakor je to s postajališčem v Palovcih. Tu prihajajo v poštev same kmetske občine z okoli 5000 prebivalci, za katere bi se naj napravilo novo postajališče. Postajališče v Palovcih pa ima v zaledju prebivalstva skoraj samo za polovico in to večji del samo viničarskega stanu, ki se železnice zdaleka ne poslužuje v taki meri, kakor kmetsko ljudstvo, ki je po svojem poklicu in načinu življenja že več ali manj navezano na železniški promet.

* **Promet večernih vlakov na progi Grobelno — Rogatec.** Pričenši s 30. majem vozita na progi Grobelno—Rogatec dnevno redno mešana vlaka štev. 6837 in 6838, ki vozita normalno le ob sredah in sobotah. Mešani vlak štev. 6837 odhaja iz Rogatca ob 18. uri 2 min. ter ima v Grobelnem zvezo na večerne potniške vlake proti Ljubljani in Mariboru in mešani vlak štev. 6838 odhaja iz Grobelnega ob 21. uri 30 min ter ima tamkaj priključek na večerne potniške vlake iz Ljubljane in Maribora.

* **Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani** namerava prirediti enotedenski tečaj za aytogensko varenje v kovačnici Srednje tehniške šole v Ljubljani. Teoretični pouk bo vodil ravnatelj urada za pospeševanje obrti, g. inž. G. Gulič, praktični pouk pa prvovrsten inozemski strokovnjak. Poučevalo se bo varenje železnih pločevin profilnega železa, cevi, jeklenih izdelkov, enostavnih in kompliciranih litoželezniti izdelkov, avtomobilskih cilinderskih blokov, plošč za štedilnike, tenkih pločevin, nadalje varenje bakra in medi z elektrolitnim in Kanzlerjevim bakrom, varenje aluminija in ostalih kovin, posebno svinca. Pokazalo se bo tudi okovanje in izžarenje varjenih predmetov. Udeležence tečaja, kakor tudi drugo občinstvo naproša urad, da dopošljejo tozadevni polomljeni, zlasti kompliciranejši materijal v brezplačno popravilo na naslov: Franc Beran, strokovni učitelj na Srednji tehniški šoli v Ljubljani. Ob zaključku tečaja dobi vsak udeleženec uradno izpričevalo. Za potrebščine v tečaju se plača 50 dinarjev. Prijave za tečaj naj se dopošljejo t a k o j na naslov urada za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22. Tečaj se prične dne 6. julija t. l. Vse natančnejše sporoči urad vsakemu prijavljencu pismeno.

* **Porotno zasedanje v Novem mestu.** Drugo letošnje porotno zasedanje pri okrožnem sodišču v Novem mestu se otvori 2. junija z razpravo proti Francetu Glaviču radi hudodelstva ropa. Dalje so dosedaj razpisane še sledeče razprave: 3. junija proti Andreju Stritzlu in Josipu Šepicu radi hudodelstva umora, dne 4. junija zoper «Junaka iz Like» Milana Esapovića, ki je dne 12. oktobra 1924 v Vrbinski vasi pri Krškem umoril in oropal Jakoba in Marijo Verdelja. Esapović je razven roparskega umora obtožen tudi bigamije in tatvine.

* **Dve smrtni obsodbi v Varaždinu.** Varaždinsko sodišče je izreklo v petek dve smrtni obsodbi. Kmet Ivan Žnidarič iz Ludbrega je po povratku s fronte l. 1919. zapustil svojo ženo Klaro in otroke in živel potem z drugo žensko. Le kadar je bil pijan, se je vrnil domov in pretepal ženo in otroke. Klara, ki ni mogla sama obdelovati polja, je bila prisiljena, živeti v skupnem gospodarstvu z drugim moškim. Žnidarič pa je v odgovor pričel prodajati svoje parcele, da bi spravil ženo in otroke popolnoma na beraško palico. Končno je za 3500 Din najel kmeta Aleksa Severja, da umori njegovo ženo. Ko se je ta dne 1. januarja vračala s svojim drugim možem domov, je Sever skočil iz zasede najprej na moža in ga težko ranil na roki, potem pa še Klari razparal trebuh in prerezal glavno žilo, da je izdihnila v nekaj minutah. Njeno truplo so našli šele naslednjega dne. Bila je že 7 mesecev noseča in je bil radi sunka z nožem umorjen tudi otrok. Žnidarič in Sever sta bila za to zverinsko dejanje obsojena na smrt na vešalih.

* **Razprava proti beograjskim komunistom.** V Beogradu se je pričela v pondeljek ob ogromnem zanimanju občinstva za več dni določena razprava proti novinarju, 4 komunistom in 1 ženski, ki so obtoženi na podlagi zakona za zaščito države, ker so skrivoma tiskali komunistične brošure in hujskali na upor proti sedanjemu družabnemu redu v naši državi. Pri hišnih preiskavah pri blagajničarki komunistične »Rdeče pomoči«, Desanki Cvetković, so našli kakor smo svoječasno že poročali, tudi knjigo, iz katere je razvidno, da so dobivali razni komunisti, med njimi tudi Pijade, mastne podpore iz komunističnega fonda.

* **Orjunaši, udeleženci zleta in kongresa v Beogradu!** Izgleda, da nam pristojna oblast ne bo dovolila četrtinske vožnje za Beograd, kakor nam je bilo prvotno obljubljeno. Za enkrat smo dobili definitivno polovično vožnjo ceno. Žrtve, ki jih bo imela Orjuna povodom zleta, bodo torej veliko večje kakor smo pričakovali. Toda Orjuna se dosedaj ni strašila nobenih žrtev in vodstvo pričakuje, da bo članstvo, ki se je priglasilo za kongres, kljub temu ostalo zvesto svoji prvotni odločitvi. Bratje! Pokažimo, kaj zmore orjunaška požrtvovalnost! V soboto vsi v Beograd! — Oblastni odbor.

* **Izpremembe v naši vojni mornarici.** Kakor javlja «Vojni list», so v vojni mornarici prideljeni na službovanje: poročnik fregate Maks Petrić na minonoscu «Jastreb», poročnik bojnega broda Karel Levičnik na minonoscu «Orao», poročnik bojnega broda Vladimir Sabaš in Franjo Vrabec na minonoscu «Sokol», poročnik fregate Janko Kregar na minonoscu «Galeb», poročnik korvete Adolf Cvirn na torpiljarki 1, poročnik bojnega broda Maksim Rakasović in poročnik korvete Miloje Jelisavčić na torpiljarki 2, poročnik korvete Radomir Todorović na torpiljarki 3, poročnik korvete Hinko Draksler na torpiljarki 8, poročnik bojnega broda Josip Ahlin in poročnik bojnega broda Julij Sachs na torpiljarki 7, poročnik bojnega broda Boris Pirc na torpiljarki 5, poročnik fregate Oskar Jeglič na remorkerju «Jaki», poročnik fregate Radivoj Fink na remorkerju «Sliri», poročnik bojnega broda Jurij Drašković pa je dodeljen hidrografičnemu uradu.

* **Novi predpisi za pobijanje tuberkuloze.** Ministrstvo za narodno zdravje je izdelalo nov načrt zakona o pobijanju nalezljivih bolezni. Prvo poglavje tega načrta vsebuje predpise o pobijanju tuberkuloze, med drugim tudi obveznost zdravnika glede zdravljenja in pouka o zdravljenju te nevarne bolezni. Po vsakem smrtnem slučaju tuberkuloznih bolnikov mora pristojna zdravstvena oblast brezplačno izvršiti desinfekcijo njegovega stanovanja, istotako tudi v slučaju, če se tuberkulozen bolnik izseli. Nadalje obsega zakonski načrt določilo, da morajo rodbine, ki sprejemajo dijake na stanovanje in hrano, doprinesti dokaz da nikdo domačih ne boluje na tuberkulozi; isto velja za dijake, ki prihajajo k tujim rodbinam na stanovanje in hrano. Nobeni osebi, ki je bolna na tuberkulozi, se ne sme dovoliti izdelovanje ali prodaje življenskih potrebščin; isto velja tudi za gostilne in kavarne. Vsa privatna zdravilišča za tuberkulozne, ako so namenjena ljudskemu zdravljenju, so davka prosta.

POZOR!

Opozarjate se, da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in otepričajte se! — Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

93-a II

Slovenski biografski leksikon

izide v 6 zvezkih do konca 1926. Naročniki celega leksikona plačajo ali 500 Din takoj ali Din 90 za posamezni zvezek. Naročila sprejema in oddaja že prvi zvezek založnica **Zadružna gospodarska banka v Ljubljani** in njene podružnice. 242-a

* **Zoper bolezen na prebavilih pri prašičih:** ob izgubi teka, zasušenju blata, otožnosti, vročici in bljuvanju deluje sigurno »Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev«. Izdeluje in razpošilja z živinozdravniškim navodilom: lekarnar Hočevar, Vrhnika. Zaloga Salus, Ljubljana.

* **Proti korpulenci** (debelosti) učinkuje edino preizkušeno in najnovejše sredstvo Lepoform tablette. Glavna zaloga: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus).

* **Avtomobilski promet Zagreb-Rogaška Slatina.** Od 25. t. m. vozi vsak petek avtobus Zagreb-Rogaška Slatina. Auto odhaja iz Zagreba ob 8. zjutraj ter dospe v R. Slatino ob 11.30 dop. Med potom se ustavi v Krapinskih toplicah. Popoldne ob 16.30 se vrača avto iz Rogaške Slatine v Zagreb, kamor dospe ob 19.30. Zveza z avtomobilom je torej precej krajša nego z železnico, a je tudi precej dražja, ker stane vožnja 200 Din.

* **Zanimive arheološke izkopnine.** V okolici Šida v Sremu je vidogradnik Milaković pri prekopavanju vinograda naletel na lonec, napolnjen s starodavnim nakitom (zapestnice, uhani itd.). Sresko poglavarstvo je poslalo strokovnjaka na lice mesta, ki je ugotovil, da so najdeni predmeti velike arheološke vrednosti ter da potekajo iz brončene dobe. Vsi predmeti so bili izročeni narodnemu muzeju v Beogradu.

* **V Slavoniji love ribe po gozdih.** Kakor smo poročali, je v okolici Osjeka Drava nedavno močno narasla ter poplavila velike komplekse. Ker je Drava v zadnjih dneh nagloma padla, so v preplavljenih gozdovih nastale velike mlake, v katerih mrgoli raznih rib. Največ se nahaja v takih mlakah karpov, med katerimi so eksemplari težki po 10 do 20 kilogramov. Prebivalci poplavljenih krajev pridno love ribe ter jih vozijo v Osjek na trg.

* **Somomor na Pragerskem.** V gozdu med Pragerskem in Račjem so našli te dni mrtvo uslužbenko železničarja na Pragerskem Elizo Donej, ki je izpila lizol. Sin progovnega čuvaja Moravca, ki jo je našel, je takoj obvestil postajo Račje in orožniško postajo. Preden pa je z naslednjim vlakom dospel zdravnik, je nesrečnica umrla. Našli so pri nji v žepu še octovo kislino in drugo steklenico lizola. Vzrok samomora ni znan.

Pat — Patachon
in
Harrold Lloyd
pridejo za Binkošti v Ljubljano!

Italijani v Ljubljani?
? ? ? ? ? ? ?

Kaj uči te prat'ka in koledar?
Da piši takoj po cenik v
Tekstilbazar, Ljubljana,
Krekov trg 10. 2984-a

Za nakup
OBLEKE
Vam nudi najcenejši vir
JOS. ROJINA,
Ljubljana

Iz Ljubljane

u— **Prihodnje porotno zasedanje v Ljubljani** se prične v torek, dne 2. junija. Za prvi dan, to je 2. junija, je določena obravnava proti obtožencema Josipu Winthauserju in Petru Mekincu; dne 3. junija proti Antonu Sitarju ter Francu in Mariji Boncelj; dne 4. junija proti Petru Golobu in Antonu Strahu; dne 5. junija proti Francu Aliču, dne 6. junija proti Josipu Mayerju. Na vrsto pridejo še kazenski slučaji: Stanko Demšar, Josip Rakovec, Anton Srebotnjak, Anton Finderle, Alojzij Jelovčan, Ivana Bonča, Jurij Grubačevič in Nikola Weber. Dnevi za te obravnave še niso določeni.

u— **Promet na Dunajski cesti.** Srezko poglavarstvo za ljubljansko okolico razglaša: Levi banket Dunajske ceste v smeri iz Ljubljane proti Črnučam je rezerviran izključno za pešce. Kolesarjem in za ročne vozičke je prepovedana uporaba tega banketa. Uporaba desnega banketa v isti smeri se dovoljuje tudi kolesarjem in za ročne vozičke, vendar se morajo kolesarji in ročni vozički brezpogojno umikati peščem. Motorna kolesa v nobenem slučaju ne smejo uporabljati niti levega niti desnega banketa. Za to odločbo je merodajno dejstvo, da uporabe vsaj enega banketa Dunajske ceste za kolesarje in ročne vozičke ni mogoče prepovedati, ker je cesta po sredini dostikrat nasuta z gramozom ali pa je tako blatna, da bi bil promet s kolesi in ročnimi vozički nemogoč, ozirati se je pa treba na številne kolesarje posebno delavce, ki prihajajo v Ljubljano na delo. Levi banket je zaradi višje lege neprikladen za prehod kolesarjev in vozičkov na cestni tir, odnosno mestoma nemogoč, dočim je umikanje kolesarjev in ročnih vozičkov na cestni tir desnega banketa lahko mogoč Prestopki tega oglasa se bodo strogo kaznovali.

u— **Poškodovanje mestnih nasadov.** V zadnjem času se opaža, da delajo razni zlikovci občutno škodo v mestnih parkih in nasadih in sicer s tem, da trgajo cvetje, lomijo grmičevje ter pokončavajo ograje in klopi. Pazniki mestnih nasadov imajo strogi nalog vse take škodijivce ovaditi kazenski oblasti. V interesu varstva nasadov se občinstvo naproša, da samo varuje javno imovino in opozori na vse take zlikovce paznike nasadov ali pa policijsko stražo.

u— **Lastnikom motornih koles** je v območju sreza Ljubljana okolica strogo prepovedana uporaba banketa Dolenjske ceste. Kolesarji in ročni vozički pa so dolžni, da se na banketih umaknejo peščem. Prestopki tega razglasa se bodo strogo kaznovali.

u— **J. N. A. D. Jadran.** V četrtek dne 28. t. m. se vrši debatni večer. Predava g. prof. dr. ing. A. Kral: »Hidroelektrične naprave v Zg. Italiji.« — Udeležba za člane obvezna.

u— **Mestna Orjuna Sv. Jakob-Krakovo-Trnovo** poziva vse, ki so se prijavili za kongres v Beograd na važen sestanek, ki bo v četrtek, 28. t. m. ob 8. zvečer pri Kavčiču, Privoz 4. Udeležba obvezna. Odbor.

u— **Češnje in jagode.** Češnje prihajajo v zadnjih dneh že v večjih množinah na ljubljanski sadni trg. Vsled obilice blaga se je cena nekoliko znižala. Kilogram stane 12 do 15 Din. Predvčerajšnjim so se pojavile na trgu prve rdeče jagode. Prinesla jih je deklica iz ljubljanske okolice. Za pol litra jagod je zahtevala in tudi dobila 12.50 Din.

u— **Izlet gojenk Gospodinjske šole Mladike v Beograd.** Gojenke Gospodinjske šole v Mladiki se odpeljejo danes pod vodstvom direktorja Juga in nadzornice gdč. Zemljanove v Beograd. Tam bodo gosti Doma srednješkolskih učenika, kar jim je poskrbela gospa Jagodina Popović, soproga direktorja II. drž. gimn. v Beogradu. Gojenke si bodo ogledale zanimivosti naše prestolice po programu, ki ga je sestavil skupno z gospo Popović načelnik v ministrstvu za notranje zadeve, dr. Svetek. En večer bodo gojenke gosti Kola srpskih sestara, rezerviran jim je večer v gledališču, ogledale si bodo skupščino ter poletele tudi v Pančevo. V nedeljo zvečer se vrnejo v Ljubljano.

u— **Gozdni piknik** prirede Šentjakobčani na binkoštni ponedeljek 1. junija na Jelačinovem razgledu na Dolenjski cesti. Preskrbljeno je za originalno zabavo kakor tudi za izborno božjo kapljico.

Če se slabo počutiš, ti je glava pusta,
Bonattijeve čokolade
vzemi v usta. 2418a

Iz Maribora

a— **V Ljudski univerzi v Mariboru** je v pondeljek zvečer predaval inž. Ferdo Lupša iz Male Nedelje v svojih potovanjih po Sijamu. Pred približno poldrugim desetletjem ga je poslal dunajski geografski inštitut v Sijam, kjer je bil v službi sijamske vlade zaposlen z zgradbo prekopov in znanstvenim proučevanjem dežele do srede svetovne vojne ter se je šele po prevratu povrnil v domovino. Starejši ljudje se še dobro spominjajo inž. Lupševih zanimivih poročil iz daljnega vzhoda v starih letnikih celjske «Domovine». Kot dober poznavalec krajev in ljudi ter njih jezika, običajev in kulture je inž. Lupša v dveurnem predavanju povedal marsikaj zanimivega o neznani nam državi, nje pokrajinah in prebivalcih, nekatere interesantne podrobnosti iz svojega dolgoletnega tamošnjega bivanja in je zaključil govor z nekaterimi napetimi epizodami iz svojih lovov na tigre. Predavanje so pojasnjevale lepe skioptične slike. Kazinska dvorana je bila natlačena občinstva iz vseh slojev, zlasti mnogoštevilno je bila zastopana mladina vseh srednjih šol. Predavatelj je v sporazumu z vodstvom «Ljudske univerze» obljubil nadaljevanje svojega predavanja v jeseni ko bo podrobneje govoril o državi, šolstvu, prebivalstvu, kulturi, trgovstvu Sijama in možnosti bližnjih trgovskih stikov ter o svoji novi nameravani znanstveni ekspediciji v dalji Orijent.

a— **Pater Kalist Heric utonil.** V mariborskem frančiškanskem samostanu je bival vsestransko priljubljeni 75letni starček pater Kalist Heric, konzistorijalni svetnik in župnik v pokoju. Zadnji čas je hodil po mestu v spremstvu samostanskega uslužbenca, ker je bil skoro popolnoma slep. Ko je šel včeraj sam na vrt, se ni vrnil. Poznejše so ga našli v samostanskem vodnjaku sredi vrta, kamor je pri sprehodu padel in utonil. Ranjki je bil priljubljena osebnost v Mariboru in stric prof. dr. Herica na mariborski realki. Nedavno je slavil svojo zlato mašo.

a— **Žrtev poklica.** K tozadevni naši včerajšnji notici nam poročajo iz Maribora, da je strojevodja Kislih okoli treh zjutraj podlegel bolečinam v mariborski bolnici.

a— **«Novorojenček» na brzovlaku.** Pri včerajšnjem popoldanskem brzovlaku Trst-Dunaj so našli carinski organi v omarici nad vodnim rezervoarjem nad sedežem za sprevodnika v vozu III. razreda truplo novorojenčka — kot so prvotno domnevali — zavito v papirnati omot. Na lice mesta dospeli železniški zdravnik dr. Marin je ugotovil, da je v zavoju okrog 4 mesece star embrio, ki je moral že deli časa ležati na dotičnem mestu. Položen je bil v podolgasto škatlo iz lepenke, zavito v tržaški «Piccolo» z dne 24. t. m., vse skupaj pa je bilo zopet omotano v močan zavojni papir. Embrio so odstopili policijskemu komisarijatu.

a— **Mlade lisice** so včeraj prodajali na mariborskem trgu po 80 Din komad. Ljudje jih radi kupujejo, češ da jih lahko imajo mesto psov, kar pride ceneje, ker za lisice ni treba plačevati pasjih taks občini.

a— **Glavni odbor Jadranske Straže** se je sledeče konstituiral: predsednik vel. župan dr. Pirkmayer, podpredsedniki polkovnik Milan Bleiweiss, župan dr. Leskovar in predstojnik okrožnega sodišča dr. Žiher, generalni sekretar pol. nadsvetnik Kerševan, sekretarja ga. Ašičeva in uradnik fin. kontrole g. Trošt, blagajniki: srezki poglavar Ivo Poljanec, bančni uradnik Lavrenčič in industrijalec Jos. Rosenberg, ekonom g. Petar Mijović. V bližnjem času bo odbor organiziral tudi pododbore po vseh srezih mariborske oblasti. Na predlog velikega župana je bila poslana Nj. Veličanstvu udanostna brzojavka.

a— **Aretirani tatovi.** Včeraj so poslali iz Češkoslovaške Jožefa Hočevarja iz Logatca, ki je v Kamniku trem osebam izmaknil razne stvari v vrednosti krog 4000 Din. Izročen je sodišču. — V tovarni zrcal Kristal so že delj časa opažali, da jim izginevajo večja zrcala. Včeraj pa so končno zasačili hlapca hišnega posestnika Šmiderja, v kojega hiši se nahaja tovarna, ki je ravno dajal skozi okno nekemu viničarju veliko brušeno zrcalo. Ko je napravila potem policija pri njem hišno preiskavo, je našla pri njem še 5 ukradenih velikih zrcal v vrednosti okrog 1000 Din, eno pa je bilo že zrezano pri nekem mizarju.

„NEOSAN“ krema Vam štedi na dveh straneh, prvič ker se je zelo malo porabi, drugič ker poveča trpežnost obutve. 190a

Iz Trbovelj

t— *Utopljenko so našli.* V pondeljek 25. t. m. ob 4. popoldne so našli delavci pri separaciji v Savi utopljenko, staro okoli 33 let, katere identiteta dosedaj še ni ugotovljena. Iz obraza, ki je ves razjeden, je sklepati, da jo je voda že dalje časa nesla. Utopljenko so prenesli v trboveljsko mrtvašnico, kamor jo pride pogledat danes sodna komisija iz Laškega.

t— *Iz občnega zbora Jugoslov. Matice.* Udeležba je bila majhna in je bil izvoljen večinoma stari odbor z izjemo g. Miklavca in njegove žene ter ge. Persoglijeve. Razpravljalo se je predvsem o razširjenju organizacije in o tem, da bi imeli v Trbovljah samo eno organizacijo Jugoslovenske Matice, ker jo ima tukajšnje učiteljstvo zase. Sklenilo se je prirediti na Vidov dan dinarski dan, medtem ko se je načrt še dveh dinarskih dnevov poleg omenjega opustil. Za organizacijo se je nabralo ob tej priliki več denarja in je daroval sam dr. Dimnik, inicijator pokreta, 100 Din.

t— *Rezultat «Poti v pekel».* Tako se je imenovala šaloigra v treh dejanjih, ki jo je uprizorilo Sokolsko gledališče v režiji g. Joška Levca v Fortejevi dvorani. Prireditev je v vsakem oziru uspela, tako v moralnem kakor v materijalnem oziru. Prostorna dvorana že dolgo ni bila tako zasedena kakor pri imenovani predstavi.

t— *Komisijonalni ogled.* Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku je zaprosila uporabno dovoljenje kamenoloma, kompresorja in izvračališča v Hrastniku. Komsijonalni ogled se bo vršil danes dopoldne ob pol 10. pri kemični tovarni.

t— *Pogreb.* Včeraj popoldne ob 4. se je vršil pogreb g. Ivana Zupana rudniškega paznika, ki je umrl 24. t. m. Pogreba se je udeležilo precejšnje število njegovih prijateljev z rudniško godbo na čelu, gasilci v uniformah in več rudarjev v knapovskih uniformah. Na grobu so mu zapeli pevci poslovilno pesem.

Iz Primorja

* *Smrtna kosa.* V Trstu je umrl v 58. letu starosti trgovec Josip Rožanc. Pokojnik je bil dobro znan v vseh tržaških krogih. N v m. p.

* *Mussolini — častni predsednik lovske razstave v Gorici.* Ministrski predsednik Mussolini je sprejel častno predsedstvo lovske razstave, ki se bo vršila v Gorici meseca septembra. Obenem je finančni minister določil za razstavo 25.000 lir podpore.

* *Spomenik padlim Goričanom.* V četrtek so postavili na goriškem pokopališču temeljni kamen za spomenik padlim Goričanom. Ceremonija se je izvršila z vso slovesnostjo.

* *Nesreča z bombami.* 18letni Jos. Šuligoj iz Lokovca pri Kanalu je v sredo prošlega tedna naletel na večje število bomb, katere je obmetaval s kamenjem. Ko se ni hotela nobena bomba razpočiti, se je približal kupu, da vidi, kaj je pravzaprav ž njimi. Nesreča pa je hotela, da se je baš v tem trenutku vnela ena bomba. Šuligoj, ki je bil blizu opasnega streljiva, je bil težko ranjen in so ga morali prepeljati v goriško bolnišnico.

Preklic

Podpisana Marija Bozovičar, posestnika žena v Žirovskem vrhu št. 37, občina Trata, tem potom preklicujem vse žaljive in obrekljive besede, katere sem govorila o g. Francu Grudnu, posestniku v Žireh št. 18., bivšemu tajniku organizacije Udruženja vojnih invalidov, podružnice v Žireh.

Obenem se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Žirovski vrh, dne 24. maja 1925.

Marija Bozovičar l. z.

Male oglase
za
binkoštno številko „Jutra“

je treba brez odloga naročiti. Oglasni oddelek v Prešernovi ulici 4 jih bo sprejemal do pete zvečer. Za oglase, ki bodo pozneje oddani, ne more prevzeti jamstva, da bodo objavljeni

Iz življenja in sveta

Kaj je doletelo Amundsena?

Dočim se je v nedeljo splošno mislilo, da se je Amundsenov polet na severni tečaj popolnoma posrečil, je nastopila naslednje dni v presojanju položaja Amundsenove ekspedicije na severni tečaj znatna konsternacija. Od raziskovalca ni še nobenega direktnega ali indirektnega poročila. Brzojavi, katere pošiljata ladji «Fram« in «Hobby«, so samo gola domnevanja. Vendarle mislijo optimisti, da je Amundsen dosegel svoj cilj.

Strokovnjaki smatrajo, da so v vprašanju sledeče možnosti: polet se morda ni mogel izvršiti, ne da bi se letali spustili k tlom. V najugodnejšem slučaju je Amundsen dospel na cilj in srečno pristal. V tem primeru pa je zelo nesigurno vprašanje, če se bo mogel zopet dvigniti v zrak. Vzlet je namreč mnogo težji kakor pristajanje. Letali sta hidroplana ter preskrbljeni z vsemi potrebščinami, če bi bilo treba nadaljevati pot peš skozi pokrajine večnega leda.

Druga možnost je ta, da je Amundsen radi slabega vremena zadržan in se ne more vrniti. Ni pa izključeno, da je letalec našel na severnem tečaju položaj, ki ga je zadržal na mestu. Tega naziranja je zlasti raziskovalec Peter Freudsen. Če se Amundsenu ne posreči vzlet, mu ne preostane nič drugega kakor povratek peš do rta Kolumbije. Ta proga je dolga 750 km. Kapitan Gottfred Hansen, šef danske križarke «Heymdal«- ki je sodeloval v Amundsenovi ekspediciji leta 1919.-20., pravi, da je ta način potovanja silno težaven. Na ti poti leži mestoma odprta voda. Vendar bi Amundsen utegnil premagati tudi te težkoče, ker pozna položaj ter ima dovolj energije in je preskrbljen s potrebnimi čolni. Če se poda raziskovalec na rt Kolumbija, doseže lahko tekom enega leta Aljaško. Mnogo neugodnejša rešitev Amundsenove ekspedicije bi bila ta, če sta letali zgrešili pot v snežnem metežu. Direktna proga na cilj in s cilja meri 2200, letali pa sta imela s seboj samo za 2600 km bencina. Usodno bi bilo, če sta to zalogo izčrpali ter sta bili prisiljeni spustiti se na zemljo. Še neugodnejše seveda bi bilo, če je letalce in aparate na poti doletela kakšna nesreča. Vendar so to le proste domneve. Sigurnega se ne ve o Amundsenovi ekspediciji doslej prav nič.

Skandinavski listi pišejo o Amundsenu zelo različno in vse kar povedo, ima samo značaj hipoteze. Zlasti se poudarja dejstvo, da je Amundsen l. 1911. ostal na južnem tečaju dva dneva, da je izvršil risbe in slike, ki so tolmačile njegova odkritja. Tako sodijo Amundsenovi rojaki. Američani so v tem oziru bolj pesimistični. Raziskovalec Barlett pravi, da je skoraj izključeno, da bi Amundsen utegnil pristati na severnem tečaju. Mogoče je, da je ekspedicija končala žalostno in da se ne bo o nji zvedelo ničesar.

Američani pripravljajo že rešilne ekspedicije. Bivši Amundsenov spremljevalec Hammer je izjavil svojo pripravljenost, da gre iskat Amundsena in njegove tovariše. Mac Millan, ki je pripravljal sam polarno ekspedicijo v mesecu juniju, je takisto pripravljen odleteti na poizvedovanje. Če ne pride v par dneh nobena dobra vest o usodi ekspedicije, je verjetno, da se dvigneta dva ameriška zrakoplova, med njima «Los Angeles« bivši Z. R. III., ter se podasta iskat drzne raziskovalce.

Japonski potres

Svetovni listi, ki so odposlali v potresne kraje na Japonsko svoje posebne poročevalce takoj ko so doznali za najnovejšo potresno katastrofo, objavljajo poročila, da meri ozemlje, prizadeto po strašni šibi potresa, 64 štirjaških kilometrov. To je približno pokrajina, ki leži med Ljubljano, Celjem, Zagrebom in Karlovcem. Število mrtvih in ranjenih, katere so našteli doslej, znaša 3000, gmotna škoda pa znaša mnogo milijonov jenov.

Požari, ki so izbruhnili takoj po potresu v Tojoki in Kinosaki, so pogašeni. Obe mesti pa ležita v razvalinah. Japonska vlada je takoj angažirala vse potrebne sile, da so bile vzpostavljene vsaj najnujnejše zveze. Zanimivo je vedeti, da je bilo v trenutku, ko se je pojavil prvi potresni sunek, v vročinskih vrelcih v Kinosakiju mnogo ljudi pri kopanju. Ti so zbežali kar nagi ali pa odeti samo s kakšno ponjavo iz kopelji. Glavni cilj jim je bil, da si rešijo golo življenje. Na postaji v mestu Kinosaki je bilo ob uri potresa mnogo ljudi, katere so pokopale razvaline.

Iz Tokija javljajo, da je potres, ki se je sedaj pojavil v Osaki in Kobi mnogo močnejši kakor potres leta 1923, dasi je njegova škoda znatno manjša kakor takrat. V Tojoki sami znaša število mrličev okolu 200, lahko ranjenih pa je dvakrat toliko. Na tisoče ljudi je brez strehe in brez hrane ter se mora zadovoljiti s tem, kar jim lahko nudijo dobrodelna društva.

Najmanj škode je utrpela pri tem potresu japonska industrija svile. Štiri največje tvornice v Tijimi so ostale docela nepoškodovane, tako da se delo v njih lahko že sedaj nadaljuje. Izmed prebivalstva so prizadeti delavski sloji, ki zaznamujejo največ poškodovancev. Ameriški Rdeči križ nabira njim v pomoč denarne darove, s katerimi bo nesrečnemu prebivalstvu beda vsaj nekoliko olajšana.

× *Koliko km železnic je na celem svetu?* Leta 1840., kmalu po izumitvi parnega stroja, je bilo skupno 7700 km železniškega tira. Trideset let pozneje, l. 1870., je svet štel že 210.000 km železnic. Od tega leta se je železnica jela razvijati v brzem tempu. L. 1900 je bilo po vsej zemlji položenih 800.000 km železniških tračnic, deset let pozneje že 1,300.000 km. Danes jih štejemo že preko poldrugi milijon km, pa so vendar v Aziji, Afriki in Južni Ameriki še neizmerni teritoriji, ki so skoraj brez železnic.

× *»Mirna« Evropa.* Po statističnih podatkih ima uboga in krvaveča Evropa še vedno 4 milijone in pol vojakov pod orožjem. Sovjetska Rusija ima danes 1,003.000 vojakov, Francija 732.000, Švica (ljudska milica) 500.000, Italija 250.000, Poljska 250 tisoč, Španija 240.000, Holandija 163.000, Anglija 256.000, Češkoslovaška 149.000, Jugoslavija 130.000, Rumunija 125.000, Grčija 110 tisoč, Nemčija (najvišje število, ki ga dovoljuje mirovna pogodba) 100.000, Portugalska 40.000, Madžarska 33.000, Švedska 32.000, Finska 30.000, Danska 27.000, Avstrija 21.500 Letonska 20.000, Estonska 16.000, Litvanija 15.000 in Bolgarska 10.000. To pomenja, da znašajo stroški za vzdrževanje »miru« v Evropi vsak dan mnogo milijonov dinarjev.

× *Zakaj je nebo modro?* Vsakdo ve, da modrina jasnega neba izvira od atmosfere, ki obdaja našo zemljo. Obstojajo pa različne teorije, ki razlagajo modrino s povsem različnih vidikov. V naslednjem navajamo najnovejšo teorijo, ki se zdi, da je precej verjetna. V atmosferi se nahajajo zelo fini mali delci, ki jih n. pr. opazimo, če šine tenak solnčni žarek v temno sobo. Bela svetloba je, kakor vemo, sestavljena iz sedmerih barv spektra. Znano je tudi, da svetloba nastane z nihanjem svetlobnega etra. Različno nihanje etra povzroča različne barve. Najkrajši vali etra dado vijoletno in modro barvo. Telesca, ki se nahajajo v ozračju, svetlobo razprše in privzamejo le tiste barve, kojih nihanje je izraženo z vali najmanjše dolžine, t. j. vijoletno in modro. S to teorijo si tudi moremo razložiti, zakaj je nebo tembolj temnomodro, čimbolj se dvignemo v višave. Ravno tako si ž njo lahko razlagamo, zakaj je nebo rumenkasto rdeče ob solnčnem vzhodu in zatonu. Takrat namreč solnčni žarki poševno presekajo plasti zraka, ki nas obdajajo, in pri tem zadenejo na večje delce, ležeče pri tleh, ki privzamejo barve daljše valovne dolžine, to sta rumena in rdeča. Nasprotno pa se v višavah nahajajo le manjši, finejši delci, ki privzamejo poleg vijoletne in modre barve še temnejše barve, ki v spektrumu mejijo nanje.

Pravici je zadoščeno ...

Izvršitev smrtne obsodbe nad morilcem Simonom Nagličem.

V meglenem in rosnem jutru se je včeraj izvršila justifikacija Simona Nagliča, morilca svoje žene. Za justifikacijo je vladalo med ljubljanskim občinstvom veliko zanimanje, vendar pa je bilo pripuščeno k usmrtitvi le omejeno število oseb. Včeraj popoldne so ljudje naravnost oblegali zaprta vrata justične palače, da bi dobili vstopnice, trud pa je bil zaman.

Vdan v svojo usodo

Simon Naglič je bil zadnje ure svojega življenja popolnoma vdan v svojo

Obsojenec Simon Naglič na večer pred usmrtitvijo

usodo. V pondeljek popoldne ga je obiskal frančiškan p. dr. Angelik Tominec, ki ga je izpovedal. Po izjavi p. dr. Tominca, je opravil obsojenec izpoved vzgledno ter se je popolnoma sprijaznil z mislijo na smrt, ki jo je smatral kot pokoro za svoje grehe. P. dr. Tominec je ostal pri Nagliču v pondeljek popoldne okoli dve uri. Včeraj okoli 4. ure zjutraj ga je v njegovi celici tudi obhajal.

Za zadnjo pot se je obsojeni Simon Naglič preoblekel v svojo civilno obleko, ki so mu je na željo izročili. Bil je tudi obrit ter vobče snažno napravljen.

Slovo od brata

Tekom popoldneva v pondeljek je došel, kakor smo že včeraj omenili, k obsojencu na brzojavni poziv njegov brat, ki je ostal pri njem vso noč skoro do zadnjih trenutkov. Ves čas sta se večinoma razgovarjala o domačih razmerah ter o usodi osirotelih otrok obsojenca. Simon Naglič je večji del presedel ob mizi, pogrnjeni z belim prtom, na kateri je bil postavljen križ s svečama ob strani. Nasproti ob steni je sedel njegov brat Josip Naglič iz Spod. Bernika pri Kranju, ki se mu je poznala na obrazu bolest radi nesrečne usode brata. Razlika med bratoma je bila očividna. Dočim je bil obsojeni Simon Naglič primeroma visok, krepak mož, širokoplečat in polnega obraza, navadne fiziognomije, ima brat tipičen obraz našega delavnega človeka z nagubančenimi in vdrtimi lici. Obsojenec ni napravil nobene oporoke, pač pa je izrazil bratu željo, naj bi prevzel v oskrbo njegove nedorasle otroke, ki so sedaj pri ženinih sorodnikih.

Na zunaj obsojeni Simon Naglič zadnje trenutke svojega življenja ni kazal mnogo razburjenosti. Še v pondeljek zvečer se je izrazil, da je bolj zadovoljen s smrtjo, kakor z dosmrtno ječo. Ako bi bil obsojen na kakih deset let ječe — je dejal — bi mogel pač še kaj upati od življenja. Tako pa je boljša smrt . . .

Zadnja noč

Ravnatelj jetnišnice gosp. Arko je poskrbel, da so se zadnje ure življenja obsojenega Simona Nagliča čim bolj olajšale. Izpolnile so se mu vse njegove želje, ki pa so bile skromne. V pondeljek je večerjal meso na kisu in olju s čebulo, baje svojo najljubšo jed, nakar je popil preko noči še štiri četrt vina. Kadil je skoro neprestano. Tekom noči je popušil okoli 40 cigaret, s katerimi si je hotel pomiriti razburjene živce. Okoli 2. ponoči mu je postalo nekoliko slabo, bržkone zaradi obilega kajenja in tudi notranje razburjenosti. Ko so ga vprašali, želi li še kaj, je zanikal, češ, da ne bodo njegovi otroci preveč prikrajšani. Izdatki za njegovo prehrano so znašali zadnji dan pred smrtjo samo 110 Din.

Obsojenec in njegov brat v jetniški celici.

Na morišču

Že pred 5. zjutraj se je začelo zbirati pred justično palačo občinstvo, ki je hotelo prisostvovati usmrtitvi. Kmalu po 5. so se odprla vrata jetnišnice na Miklošičevi cesti. Dostop na morišče je bil dovoljen samo z vstopnicami, ki jih je bilo izdanih okoli 180. Razen tega je bil dovoljen vstop tudi zdravnikom in sodnim uradnikom. Poleg civilnega občinstva se je nahajal na morišču tudi oddelek orožništva pod vodstvom častnikov, oddelek policije in detektivski zbor.

Vešala so bila postavljena na dvorišču med hodnikom, ki vodi v porotno dvorano ter jetniškim poslopjem, in sicer na strani proti Miklošičevi cesti. Tam je stal zakopan v zemljo okoli 2 metra visok, obtesan steber s premerom 20 cm. V steber je bil na vrhu zabit pokončno stoječ močan žebelj, na katerega je nataknil krvnik pri obešanju vrv.

Poslednji razgovori z obsojencem

Ob 5.20 so Nagliča posetili novinarji še zadnjikrat v njegovi celici, ki je bila v pritličju. Vrata celice so bila vso noč odprta, pred celico pa sta stala po dva paznika. Naglič je pri prihodu novinarjev sedel na desni strani celice, nasloonjen z desno roko na mizo, na kateri je bil postavljen križ s svečama. V rokah je imel prižgano cigareto. Njemu nasproti je sedel brat, ki se mu je videla na obrazu velika potrtost. Na mizi je stala poleg Nagliča skodelica črne kave, pomešana z žganjem. Po obhajilu ob 4. zjutraj si je namreč zaželel nekoliko žganja, ki ga je seveda dobil, nakar je izpil še tri skodelice črne kave. Došle novinarje je nekoliko začudeno pogledal, napravil pa je utis človeka, ki je popolnoma vdan v svojo usodo in ki vé, da je obračunal z življenjem.

Eden izmed novinarjev ga je vprašal: «No, alj ste se pogovorili z bratom, ali ste vse lepo uredili, kajne?»

Odgovoril je: «Sem. Vse je v redu! Poskrbljeno je tudi za otroke!» Ozrl se je mimogrede po posetnikih in pušil cigareto naprej.

Na vprašanje, kako je preživel noč, je odgovoril da primeroma dobro.

Ko so se takoj nato novinarji poslovili od njega, je podal nekaterim roko, rekoč: «Z Bogom!»

Medtem so se zbrali na dvorišču, kjer so bile postavljene vislice, vsi, ki jim je bil dostop dovoljen. Zadnje trenutke pred usmrtitvijo so vrata jetnišnice zaprli. Na morišču je stal ob levi strani vislic, pri hodniku porotne dvorane oddelek orožnikov, na desni strani oddelek policije in novinarji, na pročelju pred vislicami pa ostalo občinstvo. Vsega skupaj je bilo zbranih okoli 300 oseb.

«Vse je pripravljeno!»

Zadnja stran štirikotnika za vislicami je bila prazna. Tu sta se izprehajala semtertja dva skromno meščansko oblečena moža, z nizkima klobukoma na glavi. Dalje časa ni nihče vedel, kdo sta tujca. Ko pa se je zvedelo, da je starejši z osivelimi lasmi krvnik Mausner, mlajši s temnočrnimi lasmi pa njegov pomočnik Hardt, so se mnogo začudili nad njujino priprostostjo, ker nista niti malo izgledala po tem, kakšen posel vršita. Krvnik Mausner je imel vrv, spleteno iz mehikanske trave, zvito v žepu svojega suknjiča. Moža sta čakala od 5.35 na svojo žrtev.

Čim bolj so potekale minute, tem bolj je naraščala med prisotnim občinstvom napetost. Ob 5. 53 je prišel na dvorišče sodni dvor: predsednik višji sodni svetnik dr. Kaiser, votanta sodni svetnik dr. Alojzij Gradnik in sodnik dr. Lederhas ter drž. pravdnik dr. Ogorevc. Sodni dvor se je ustavil v vogalu štirikota, ki ga je tvorilo navzoče občinstvo, v bližini vrat, ki vodijo iz sprednjega dvorišča jetnišnice.

Zadnja pot obsojenca

Medtem se je bil obsojenec poslovil od svojega brata. Pri njemu se je tudi nahajal spovednik p. Tominec, ko so vstopili v celico trije pazniki ter ga pozvali na zadnjo pot. Brez ugovora se je dvignil Naglič, da jim sledi. Pazniki so mu po predpisu zvezali roke na hrbtu in mirnega koraka je Naglič zapustil svojo celico.

Nekaj trenutkov potem, ko je prispel sodni dvor, so se odprla vrata in Naglič v spremstvu duhovnika je, obdan od treh paznikov, stopil na morišče. Bil je mnogo mirnejši nego njegov spovednik, ki je pri vstopu na dvorišče smrtno obledel, se obrnil k Nagliču z nekaterimi tolažilnimi besedami ter se naglo umaknil nazaj.

Ko se je pojavil Naglič pred občinstvom je zavladala smrtna tišina. Navzoči so se odkrili.

«Naglič, prišla je ura . . .

Medtem sta stopila pred sodnike tudi krvnik in njegov pomočnik ter se postavila poleg Nagliča. S povzdignjenim globoko resnim glasom je nagovoril predsednik dr. Kaiser obsojenca:

«Naglič! Prišla je ura, ko se bo nad Vami izvršila smrtna kazen! Stopite naprej!«

In obrnjen h krvniku Mausnerju je dejal:

«Vi, gospod krvnik, pa storite svojo dolžnost!«

V krvnikovih rokah

Krvnik in njegov pomočnik sta vzela obsojenca, ki je bil popolnoma miren, v svojo sredo. Naglič je pogledal proti vislicam v sredini štirikota, nato pa šel s povešeno glavo in sklonjen, s trdnimi in urnimi koraki k vislicam. Za njim so korakali trije jetniški pazniki. Stopil je brez obotavljanja na mali podnožnik, postavljen ob stebru v smeri proti Dunajski cesti. Pomočnik ga je najprej pritisnil k stebru, medtem pa je že stopil krvnik Mausner na stopnjice za stebrom, zavil vrv v zanjko, ki jo je nato položil Nagliču za hrbtom okoli vratu. Naglič je mirno nagnil glavo, da mu je krvnik naravnal zanjko. Smrtna bledina se mu je razlila po obrazu, oči so se zdele brezizrazne.

Bilo je natančno 5.54, ko je krvnik zadrgnil zanjko tako, da je šla na desni strani mimo ušesa navzgor na železni žebelj. Naglič je nagnil glavo na levo stran, pomočnik je dvignil obsojenca in sunil podnožnik v stran, krvnik pa je nataknil vrv na železno kljuko . . . Dasi je Naglič prvi hip nekoliko vztrepetal, vendar se poteze obraza niso izpremenile. Takoj nato mu je krvnik pokril obraz s svetlorjavim prtičem in krvnikov pomočnik je opravil še ostali del svoje grozne naloge.

Mučna procedura je trajala štiri minute. Gledalci so stali odkritih glav. Mnogi so zaprli oči, gledali vstran . . .

Krvnik Florijan Mausner

Konstatacija smrti

Končno je krvnik stopil k sodnemu zdravniku dr. Travnerju, ki je stal ves čas v bližini vislice, ter mu ob 5.58 naznanil, da je justifikacija izvršena.

Medtem je pomočnik odpel obsojencu telovnik in srajco na prsih, zdravnik pa je nastavil slušalko na srce obešenca. Srce je še utripalo. Od 5.58 do 6.05, ko je pomočnik obešencu tudi razvezal roki na hrbtu, je zdravnik sedemkrat preiskal utripanje srca. Ob 6.05 je ugotovil zdravnik, da je srce prenehalo biti.

Nato je stopil dr. Travner k predsedniku sodnega dvora in izjavil: «Gospod predsednik, javljam, da je smrt nastopila«.

Odpuščeno mu bodi

Predsednik dr. Kaiser se je obrnil k občinstvu, ki se je odkrilo, in izpregovoril z povzdignjenim glasom: «S tem je smrtna kazen nad Simonom Nagličem izvršena in zadoščeno zakonu. Odpuščeno mu bodi!«

Sodni dvor je nato odšel.

Boj za letake o obsodbi

Po izvršeni justifikaciji so bili med občinstvom razdeljeni letaki z besedilom obsodbe Simona Nagliča. Za letake so se ljudje kar trgali, kar je bilo malo spodobno za kraj, kjer se je ravnokar odigrala tako žalostna tragedija.

Občinstvo se je kmalu mirno razšlo. Pred poslopjem sodišča je stala večja množica ljudi, med njimi tudi ženske, ki niso imeli dostopa k justifikaciji.

Samoten grob na pokopališču

Na dvorišču sta ostala pri obešencu samo krvnik in njegov pomočnik. Truplo je viselo na vislicah do 7. zjutraj, nakar sta ga snela in položila s pomočjo dveh kaznjencev v priprosto, črno prepleskano krsto, ki jo je odpeljal voz Pogrebnega zavoda naravnost na pokopališče pri Sv. Križu, kjer se je takoj nato vršil pogreb na bolniškem oddelku. Le en pogrebec je stal ob zapuščenem grobu, obsojenčev brat, ki je bil takoj po slovesu od brata zapustil sodno poslopje ter se podal na pokopališče . . .

Konec tragedije

Medtem sta na morišču krvnik in njegov pomočnik odstranila steber, izravnala jamo ter zabrisala zadnjo sled žalostnega dejanja.

Paragraf 13. k. z.

Ta stvar se mi zdi strašna.

Je nekakšna združba ljudi, ni tajna, nič se ne skriva, nego nastopa javno in se pri svojem dejanju in nehanju celo sklicuje na nekakšne zakone. Te zakone si je združba sama dala, vendar pravi, da so sveti.

Pa se dogaja včasi, da združba sklene, da bo koga usmrtila. Sklene in svoj sklep tudi izvrši, kajti je združba močna in se ne boji nikogar, človeka pa, ki ga bo usmrtila, drži v trdnih pesteh — ne more ji uiti, ne more se braniti.

Združba ne skriva svojega sklepa. Še ponaša se z njim in se sklicuje na zakon. Na oni zakon, ki si ga je dala sama. Človek bi mislil, da sme ta zakon razpolagati le z onimi rečmi in pravicami, katere daje združba. Življenja pa združba ne daje. Zato bi človek mislil, da ga tudi ne sme jemati. Zakon, ki ji samovoljno piše to moč, gre preko svoje oblasti.

Združba torej sklene, koga usmrtiti, že se raznese glas in vsi vedo: točno ta in ta dan ob tej in tej uri bo usmrčen. Tako točno, kakor bo odišel ta in ta vlak ali se bo slovesno otvorila ta in ta razstava z godbo in zakuski.

Nekaj strašnega je gledati zdravega človeka človeka in vedeti, zanesljivo vedeti, ta dan ob tej uri bo mrtev! Gledaš ga, ni sence bolezni ni na njem, živ je in poln življenja, pa vendarle veš in vidiš, da so mu že šteti pičli dihi in utripi in da je skoraj že mrtev! Le on, ki mu je sklenjena smrt, ne ve svoje smrti. Morebiti jo pa vendarle ve... morebiti jo bere v očeh onih, ki mu molče prihajajo v celico...

Štiriindvajset ur poprej slednjič še njemu napovedo smrt. Ravnodušno mu jo napovedo, jo pripravijo, jo izvrše. Ravnodušno, ne dosti drugače, kakor da bi šlo za nov par čevljev.

Ta ravnodušnost se mi zdi strašna.

V pesteh ga imajo, ne brani se, ničesar jim ne more žalega; niti jih ne podžiga lastna strast, zastran njih bi lahko še živel in se ne bi razburjali. Pa mu vendar pripravljajo smrt, ravnodušno mu jo pripravljajo in imajo zato posebne predpise, kakor imajo posebne predpise zoper pljuvanje po tleh in za pasji davek. V predpisih je celo duhovnik, ki naj onega, ki bo usmrčen, spravi z Bogom. Sami pa niso spravljeni z Bogom, sicer ne bi drzno posegali v nedotakljivo njegovo oblast.

Potem pride napovedana ura in minuta, da ga usmrté. Za usmrtitev imajo svoje priprave in pomočnike in še si povabijo ljudi, da pridejo gledati.

Preljubi moji bratje, jemljejo mi moje življenje, s kruto silo me bodo pahnili v temno brezkončno tajnost, še slutiti ne morem, kakšna me čaka — tudi sami je ne poznajo in je ne slutijo, pa me vendar neusmiljeni silijo vanjo. Ravnodušno vrše svoj rabeljski posel, kakor je zapisan, ljudje stoje okoli in me gledajo. Sto radovednih oči je uprtih vame, sto krščanskih oči, a ne gane se ne ena roka, ne ena krščanska roka, da bi mi pomagala v smrtni grozi.

Groza! Ali vas res ni groza, ki ste deležni moje smrti? Ali ni groza vas, ki si pasete oči ob moji grozi?

Jaz če bi bil moral gledati, poginil bi od groze. Ali pa bi se mi zasukali možgani, besen bi napadel rablje.

— — — — — — —

V nekaterih državah so smrtno kazen že odpravili.

F. M—l.

Turisti, turistke!

Preskrbite si turistovske obleke, hlače za dame in druge potrebščine pri tvrdki

Drago Schwab – Ljubljana

Najboljša in trpežna izdelava.

Gospodarstvo

Uvoz in izvoz solate

Od najzgodnejše spomladi naprej imamo v Ljubljani vse polno glavnate solate, ki jo dobivamo iz južnih krajev. Ta solata prihaja baje iz Dalmacije. Govori se tudi, da prihaja iz Italije in nekateri pripovedujejo celo, da jo dobivamo iz Aleksandrije. Pa bodi temu kakorkoli, dejstvo je, da se uvaža k nam solata v prvi spomladi v velikih množinah in da je Ljubljana z njo prav dobro preskrbljena. To je prav in potrebno, saj je solata zelo zdrava in najbolj priljubljena jed.

Ko pa nastopi poletje imamo pa doma toliko izvrstne solate, da ne vemo kam z njo. Ljubljanski trg je z našo «ledenko« preplavljen, dočim jo stradajo po drugih krajih. V mislih imam posebno naše obmorske okraje. Naša primorska kopališča, od prvega do zadnjega, bi nujno potrebovala nekoliko te dragocene zelenjadi, pa jo nimajo. Od Kraljevice do Bačke in naprej manjka te sočne in osvežujoče zelenjadi, dasi bi jo povsod lahko imeli in dasi imajo izvrstno olje za solate. Ljubljanska okolica bi prav lahko zalagala te obmorske kraje, toda nobenega ni, ki bi se hotel poprijeti te kupčije. Ljubljanska solata bi se lahko oddajala tudi v Reko, Opatijo in Trst. Trebalo bi le podjetnega trgovca, ki bi se lotil te kupčije.

Danes je položaj tak, da si morajo ljubljanski letovičarji solate seboj jemati, če jo hočejo imeti za prvi čas po primorskih kopališčih. To velja za Baško in druge kraje. V Baški je ljubljanska «ajserca« prava delikatesa nasproti ondotni zelenjadi in solati. Doma smo je vajeni, spodaj jo pa silno težko pogrešamo in je naravnost čudno, da se nihče ne poprime te kupčije, zlasti sedaj, ko parniki redno in dnevno vozijo. Naj bi se v poletnem času tudi iz naših krajev razvila ta kupčija! V prvi spomladi naj se iz južnih krajev k nam uvaža, poleti naj se pa izvaža od nas v južne kraje. To bi bil naravna posledica in naraven razvoj naše zelenjadne kupčije.

Dosejavanje travnikov

Če se travniki kosijo, nikdar ne vajajo in sploh nič ali le kratek čas v jeseni pasejo, izumirajo najdonosnejše trave in na izumrlih koreninah se prične razvijati mah, pustivši prostora le še biljkam življensko najbolj žilavih trav. Če pričnemo preganjati mah z brananjem s travniško brano, nam vročina morebitnih suhih poletij sežge še ostale trave, odtegnivši zemlji vlago, izhlapevanje, katero sicer preprečuje mah in donos, pade skoro na ničlo. Navada naših kmetov, da pustijo visoke vrste trav pred prvo košnjo dozoreti, postane zato razumljiva in opravičljiva; pridelujejo slamo namesto sena, toda travnik se sam obseje in trave ne izumirajo. Oni torej pobijajo eno zlo z drugim in se smejejo naukom strokovnjakov.

V svrho dosege najvišjega pridelka redilnih snovi se je treba tudi na stalnih travnikih poprijeti zgodnje prve košnje; toda istočasno skrbi za pomlajevanje trav ali potom koreninskih izrastkov, ki nastajajo radi valjanja in dolgotrajne paše, ali potom vsakoletnega dosejavanja z najdonosnejšimi travnimi vrstami. To dvoje se mora vedno združevati, pri čemer pazi ob vsaki košnji prav posebno na šele nastajajoča «gola mesta», in te zanesljivo takoj obsejaj z dobrimi travami, drugače se bodo zasejala sama z mahom ali s plevelom. Redno gnojenje travnikov s kompostom, gnojnico in z umetnimi gnojili (hlevski gnoj že radi vsebine plevelov ni priporočljiv) more podaljšati življensko dobo travam, toda nikdar nadomestiti travnikom enako potrebnega pomlajevanja.

Pomlajevanje travnikov potom dosejevanja dobrih travnih vrst je mogoče ob vsakem letnem času. Najbolj priporočljivo bo pri nas dosejati trave po zgodnji prvi košnji; zemlja ima tedaj največkrat še dovolj zimske vlage in seme more takoj kaliti, s čemer se zviša donos otave še v istem letu; takoj po košnji najlažje zasleduješ, kje se travna suša pričenja redčiti, da nastajajoče goljave takoj zaseješ. Da ustvarimo semenju ugodne rastne pogoje, je za setev določena mesta najprvo z ostrozobato brano (poljsko ali z globokoidočo travniško) prebranati, nato previdno sejati, da pada semenje na zemljo in ne v travne šope, končno še enkrat z brano čez in nato z valjarjem (manjše lise se lahko oskrbijo z ročnim orodjem brez vprežne živine). Če naj letošnji setev pride v prid šele pridelkom naslednjega leta, tedaj se sejejo metuljnice (detelje itd.) šele koncem avgusta in trave sredi septembra. Pomladno dosejavanje Danci odsvetujejo; pri kolikor toliko mokri spomladi zaduši jo bujno rastoče stare trave večino mladega posevka, otava pa navadno ni tako gosta, da bi mogla dušiti mladi posevek po košnji.

Za dosejevanje prihajajo v poštev: izmed metuljnic domača detelja, švedska detelja (bastardka), nokota, lucerna, ranjak, polžja stročnica (hmeljna lucerna) in bela detelja; izmed trav pa pasja trava, francoska pahavka (zlati ali gorski oves), mačji rep, travniška bilnica, angleška in laška ljulka ter poljska stoklasa. V danih prilikah mora pač vsakdo sam ugotoviti, kaj je z njegov travnik najboljše; vsekakor ne prezri nikdar metuljnic.

«Travnik je mati polja», ljubi ga torej kot mater in ne ravnaj ž njim kakor z najhudobnejšo mačeho.

Anton Pevc.

Gospodarska kriza zaradi nadštevilnosti podjetij na Madžarskem

Slične pojave gospodarske krize opažamo v vseh državah Srednje Evrope, predvsem v nasledstvenih državah. Zlasti občutna je splošna gospodarska kriza v Madžarski, ki traja izza početka sanacijske akcije in je vedno hujša. Konkurzi in prisilne poravnave se množijo dnevno. Marsikaj je v tej krizi sličnega z našo državo, vendar se pri nas gibljemo iz krize, kar se o Madžarski zaenkrat še ne da reči. Na podlagi madžarskih statističnih podatkov se more sklepati, da je sedaj vladajoča kriza deloma posledica nadštevilnih podjetij, odnosno nadprodukcije na industrijskem in trgovinskem polju. Seveda bi se ta kriza mogla omiliti, če ne bi država tako nenadoma ustavila inflacijo in če ne bi tako brezobzirno navila davčni vijak. S povišanimi davki se je zmanjšala konzumna moč in s tem nadštevilnost podjetij še bolj podčrtala.

Iz statistike posnemamo, da je bilo v l. 1923. v Budimpešti 28.165, v l. 1924 pa 44.368 industrijskih obratov in trgovcev. V l. 1923. je bilo 138 insolvenc, letošnje leto pa samo v prvih treh mesecih 240. Posebno občutna je nadštevilnost v tekstilni stroki. Število tekstilnih industrijskih podjetij in trgovinskih obratov, ki razpečavajo tekstilno blago, se je napram l. 1913. potrojilo, dočim je približno v enakem razmerju padla kupna moč konzuma in se je zmanjšalo ozemlje države. Prebivalcev ima država sedaj okrog 8 milijonov, dočim jih je bilo pred vojno okrog 20 milijonov. Ljudje, ki žive od plač, zaslužijo danes v zlatu komaj polovico predvojnih svot. To je tem občutnejše, ker beleži zlati indeks cen na debelo povišek za 50 % napram predvojni dobi (sedaj znaša 150).

Druge produkcijske panoge ne beležijo tako katastrofalne nadštevilnosti kakor tekstilna. Strojna, kemijska in živilna industrija pokazujejo samo kakih 15 novih veleobratov, kar je malenkostno napram 93 novim tekstilnim tvornicam in 33 novim velepodjetjem oblačilne industrije. V ostalih industrijah je število veleobratov manjše kakor l. 1913., toda število malih obratov se je pomnožilo na celi črti.

Poznavalci gospodarskih prilik Madžarske zatrjujejo, da je sedanja kriza neobhodno potrebni čistilni proces, proti kateremu se boriti je nesmisel, in da bo ta proces izločil vse, kar je nezdravo. Zanimiv je ta pojav na Madžarskem za nas, ker moramo tudi pri nas govoriti o nadštevilnosti, ki pa seveda ni tako občutna in zato tudi ne pokazuje tako kritičnih posledic. Proces čiščenja se pri nas vrši polagoma in zato manj vidno in z lažjimi učinki.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (26. t. m.) T u r š č i c a: baška, Kanal, 15 vagonov 197.5; srbijanska, Donava, 40 vagonov 200. Tendenca prijaznejša.

Živinski sejem v Mariboru 26. maja. Dogon 19 konj, 183 volov, 405 krav, 13 telet, skupaj 626 komadov. Povprečne cene: debeli voli za kg žive teže 9—10 Din, poldebeli 8.25—8.75, plemenski voli 7—8, biki za klanje 8—9.50, klavne krave, debele 8—8.50, plemenske 5.50—7, krave za klobase 3.75—5, molzne in breje 5.75—10.50, mlada živina 6.50—8.25, teleta 10—13.50; prodanih 256 komadov, od teh 39 v Avstrijo in 141 v Italijo. Mesne cene: kg govedine 12—20, telečje 15—22.50, svinjsko 15—30.

Dunajski goveji sejem (25. t. m.) Dogon 2561 glav. Iz Jugoslavije jih je bilo od teh 118 komadov. Cene so porasle za 10 do 20 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.60—1.80, (izjemno 1.90—2.20), II. 1.40—1.55, III. 1.20—1.35, biki 1.25—1.60, (1.75) krave 1.10—1.60 in slaba živina 0.65—1 šiling.

Dunajska borza za kmetijske produkte (25. t. m.) Cene precej nespremenjene kljub čvrstim poročilom iz Amerike. Notirajo vključno blagovno-prometni davek brez carine v šilingih za 100 kg: p š e n i c a domača 51.50—52.50, madžaska s Potisja 55—56, Rosafé 53—53.50; t u r š č i c a: 29—30.

= **Izplačevanje 6 odstotnih državnih bonov v kronah in dinarjih** se vrši od 1. t. m. do 1. novembra 1925., kakor znano smo že poročali, in sicer v Sloveniji I z k l j u č n o pri blagajni delegacije finančnega ministrstva v Ljubljani. Boni se več ne prolongirajo. Za čas po dospelem roku plačila se ne plačajo obresti razen za one bone kronske vrednosti, ki so bili izdani do dne 16. oktobra 1919. Premije se nikakor več ne plačujejo.

= **Zagrebška borza za blago in vrednote.** Imenik članov predsedstva in razsodnikov zagrebške borze za blago in vrednote je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

= **Uradni tečaji za mesec junij:** 1 napoleondor 238, 1 turška zlata lira 269, 1 funt šterling 299, 1 dolar 61.5, 1 kanadski dolar 61, 1 nemška marka 14.63, 1 avstrijski šiling 8.65, 100 francoskih frankov 317, 100 italijanskih lir 249, 100 belgijskih frankov 308, 100 holandskih goldinarjev 2474, 100 rumunskih lejev 29, 100 bolgarskih levov 45, 100 danskih kron 1160, 100 švedskih kron 1646, 100 norveških kron 1034, 100 peset 896, 100 drahem 106, 100 češkoslovaških kron 182, 1 miljon madžarskih kron 865 dinarjev.

= **Elektrifikacija spodnjega Banata.** V Pančevu se snuje velika delniška družba, ki bi finansirala elektrifikacijo treh okrajev s približno 50 vasmi.

= **Dunavsko-savska-jadranska železnica** Bilanca Donavsko-savsko-jadranske železnice pokazuje prvič po prevratu majhen prebitek, ki se prenese na nov račun. Vprašanje obrestne službe delnic bo dobilo aktualnost šele, ko dobi obligacijski fond primerno dotacijo. Zanj so merodajni dohodki iz razvoja tržaškega prometa. Diference, ki so dalje časa obstojale z jugoslovensko vlado, so urejene in zaostanki plačani.

= **Splošna razstava čebel in čebelarskih proizvodov na Dunaju** se bo vršila v času dunajskega jesenskega sejma (6. do 13. septembra 1925.). Z nakupom sejmske izkaznice, katero preskrbi tudi vodstvo razstave, si zasigurajo obiskovaci razstave obisk dunajskega jesenskega sejma in s tem zvezano znižano vozno ceno. Razstave se lahko udeležujejo tudi inozemci. Prijave morajo dospeti na vodstvo razstave najkasneje do 1. avgusta t. l. Predmeti za razstavo morajo biti najkasneje do 1. sept. na razstavnem prostoru. Samo žive čebele se dopošljejo šele med 2. in 4. septembrom Okužen čebelarski rod se takoj uniči. Vodstvo razstave lahko zavrne neumestne razstavne komade in odločuje samo o razstavni sposobnosti. Ime razstavljalca in bivališče morata biti razvidni tako na omotu kakor na seznamu, ki se mora nahajati znotraj na vrhu. Pošiljatve je označiti kot »Bienen-Ausstelungsgut« in nasloviti na spediterja razstave »Rollfuhrdienst der österreichischen Bundesbahnen, Wien, I., Elisabethstrasse Nr. 9«. Odpošiljatev je takoj naznaniti vodstvu razstave in priložiti seznam vsebine. Dopošiljatev je voznine in carine prosto do mesta razstave (Wiegls Etablissement und Drehepark in Schönbrunn, Wien, XII.). Zacarinjenje in prevoz od kolodvorov do razstavnega mesta preskrbuje gori navedeni spediter. Nefrankirane pošiljke se ne sprejmejo. Za transport blaga od kolodvora na Dunaju do avstrijske obmejne postaje ob vrnitvi se ne plača železniška voznina. Prijava se mora vršiti izključno potom izpolnitve in dopošiljatve gotovega obrazca. Podrobnejša pojasnila daje avstrijski konzulat v Ljubljani.

= **Boljšanje italijanske trgovinske bilance izza leta 1921.** Razvoj italijanske zunanje trgovine v primeri s predvojnimi l. 1913 je bil po italijanskih uradnih podatkih naslednjih (prve številke uvoz, druge izvoz, v oklepajih viški uvoza; vse v milijardah lir: l. 1913.: 3.6,2.5(1.1); l. 1920: 12.8, 5.8, (7.0); l. 1921.: 17.3, 8.3, (9.0); l. 1922.: 15.7, 9.3 (6.4); 1923: 17.2, 11.1, (6.1); l. 1924.: 19.4, 14.3 (5.1). Kakor vidimo, se je bilanca izza l. 1921. stalno boljšala, vendar je še ogromno pasivna v primeri s predvojnim letom 1913.

= **Velesejem v Padovi.** Obrazce za prijavo udeležencev za velesejem v Padovi, ki se bo vršil letos od 5. do 19. junija, dobijo interesenti v Trgovski in obrtniški zbornici.

= **Zboljšanje avstrijske trgovinske bilance.** Avstrijska trgovinska bilanca se je v prvih mesecih t. l. znatno zboljšala. Nazadoval je uvoz mineralnega goriva in živil, dočim je napredoval izvoz sirovin, enostavno obdelanih proizvodov in tudi živil ter mineralnega goriva.

= **Cene življenjskih potrebščin v Avstriji.** Z Dunaja poročajo: Paritetična indeksna komisija je opustila mesečno izračunavanje o spremembi stroškov za življenje. Sedaj vodi indeks zvezni urad za statistiko, ki je izračunal da znaša podraženje življenjskih potrebščin v aprilu 2.2%. Podražili so se riž, krompir, margarina, rastlinska mast, goveje meso, les in premog. Moka, sočivje, svinjska mast in jajca so se pocenili. Nespremenjena sta ostala sladkor in mleko. V maju so cene zopet popustile. Kakor se ceni znaša znižanje indeksa 0.5 do 1%.

= **Večja dividenda tvornic Škoda.** Iz Prage poročajo, da bodo izplačale Škodove tvornice, ki so največje češkoslovaško podjetje 40 Kč dividende na **delnico napram** 32 Kč v prejšnjem letu..

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke pomenijo povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki). **V r e d n o t e:** 7% posojilo 0—63, Vojna škoda 195—200, Celjska posojilnica 200—204, Ljubljanska kreditna 225—0, Merkantilna 110—125, Prašteđiona 805—810, Kreditni zavod 185—195, Strojne 0—132, Trbovlje 375—385, Vevče 100—114, Stavbna 265—280, 4.5% zastavni listi Kranjske deželne 20—0, 4.5% kom. zadolžnice Kranjske deželne 20—0. — **B l a g o** les: hrastovi frizi, od 4 do 10 cm, od 25 do 60 cm, I. in II., fco meja 0—1400; hrastovi hlodi, od 25 cm premera naprej od 3 m dolžine, fco nakl. post. 0—520; trami 8/8, 8/11, 11/11, 11/13, 13/16, merkant, tesani, monte, fco meja 0—572; cerovi krlji, od 25 cm premera napr., od 2 dolž., fco naklad. post. 14 vagonov (18); p o l j s k i p r i d e l k i: pšenica: Rosafé 80 kg, rinf., prompt., par Ljubljana 0—490, avstralska, rinf. prompt., par. Ljubljana 0—485, Hard Winter 2, rinf., prompt., par. Ljubljana 0—500; otrobi pšenični, drobni, par. Ljubljana 0—190, turščica maj-junij, par. Postojna, neocar. 0—250; par. Ljubljana, plač. po prej., 1 vagon (235); rž makedonska, 72/73 kg, par. Ljubljana 0—400; ječmen, 57/59 kg, fco maked. postajana 0—300; oves, makedonski orig., par. Ljubljana 0—360; krompir: beli, fco doleni. postaja, 125—0; rumeni, fco štaj. post. 0—115; rdečkasti, fco štaj. post. 0—135.

ZAGREB. V e f e k t i h tendenca nespremenjena. Prašteđiona je oslabela, Ljubljanska kreditna je čvrstejša. V industrijskih papirjih je bil slab promet. — V d e v i z a h je bila tendenca radi čvrstoče dinarja dalje mlačna. Zaključni tečaji so v vseh devizah dalje padli za nekoliko točk. Ponudba je bila velika, a povpraševanje zmerno. Promet precej slab. Nekoliko večji je bil le v devizah na Italijo in Švico. Notirale so d e v i z e: Amsterdam 2398—2428, Dunaj 843.5—855.5, Berlin 1425—1440, Bruselj 297.5—302.5, Italija izplačilo 238.16—241.16 London izplačilo 292.06—295.06, Newyork ček 59.87—60.67, Pariz 307.5—312.5, Praga 178.1—180.5, Švica 1163—1173, ček 1162—1172; v a l u t e: lire 243.5—246.5; e f e k t i: bančni: Litorale 57—59, Trgo 15—16, Eskomptna 105—105.5, Kreditna Zagreb 105—108, Hipo 59.5—60, Jugo 100—102, Ljubljanska kreditna 250—252.5, Obrtna 65.5—66, Prašteđiona 800—805, Etno 75—90, Srpska 130—132, Narodna 3200—3400; industrijski: Eksploatacija 33—34, Dubrovačka 600—0, Šećerana 500—560, Isis 65—69, Gutmann 360—380, Slaveks 170—175, Slavonija 52—52.5, Stojne ?—130, Union 400—425, Vagon Osijek 83—85, Vevče 100—0, Danica 72.5—73; državni: 7% pos. 63.5—0, agrarne 32—33.5, Voj. škoda per kasa 193—197, obračun 192—194.

BEOGRAD. Tendenca dalje mlačna. Notirale so devize: Amsterdam 2420—2430, Dunaj 849—851, Berlin 1435—1440, Italija 240—240.5, London 293—293.25, Newyork 60.2—60.4, Pariz 306—308, Praga 179—179.25, Švica 1167—1169.

ČURIH: Beograd 8.5250, Newyork 516.70, London 25.1225, Pariz 26.15, Milan 20.57, Praga 15.325 Budimpešta 0.007260, Bukarešta 2.40, Sofija 3.75, Dunaj 72.75.

TRST: e f e k t i: obligacije Julijske Krajine 77.35, Živnostenska 282, Assicurazioni Generali 13.840, Riunione Adriatica A 4620, Riunione Ariatica B 4550, Cosulich 371, Dalmazia 261, Libera 567, Lloyd 5700, Ozeania 174, Tripcovich 501, Dalmazia Cement 602, Split Cement 500, Krka 450; d e v i z e: Beograd 41.90—42.30, Dunaj 352—357, Praga 74.20—74.70, Newyork 25.10—25.20, Curih 487—490; valute: dinarji 41.80—42.20, 20 zlatih frankov 96—98.

DUNAJ. Beograd 11.82—11.86, Berlin 168.81—169.41, London 34.49—34.59, Milan 28.22—28.34, Newyork 709.35—711.85, Praga 21.02—21.10, Curih 137.25—137.75.

PRAGA. Beograd 56.50, Dunaj 476.125, Berlin 804.50, Rim 134.55, Curih 654.75.

BERLIN. Beograd 6.98, Dunaj 59.055, Milan 16.070, Praga 12.43, Curih 81.165.

LONDON. (Ob 11.10) Beograd 293, Italija 121.8, Newyork 486.18, Švica 25.12.

NEWYORK. (Ob 18.; po našem ob 24.) Beograd 1.66, Italija 4.01 in pol, London 4.86 in četrt, Švica 19.34 in pol.

Sokol

Okrožni zlet Sokolstva na Polzeli. Vsi člani(ce) sokolskih društev imajo dne 7. junija na železnicah v Sloveniji polovično vozno ceno za udeležbo na polzelskem zletu. Udeleženci kupijo pri vstopnih postajah cele, enosmerne, na obratni strani s postajnim žigom žigosane vozne listke, ki veljajo v zvezi s potrdilom o udeležbi za povratek brez plačila. Potrdilo o udeležbi se bo dobilo na Polzeli. — Na svidenje 7. junija v lepi Savinjski dolini. Zdravo!

Sokolsko društva v Štepanji vasi priredi dne 7. junija okrožni izlet na Planirju!

Sport

Kongres FIFA. v Pragi

V nedeljo dopoldne se je na svečan način otvoril v Pragi kongres FIFA, mednarodne nogometne zveze. Ministrstvo za narodno zdravje je bilo pri otvoritvi zastopano po sekcijskem načelniku Hovarki. Predsednik Rimet je pozdravil navzoče zastopnike nastopnih držav: Argentinije, Avstrije, Belgije, Brazilije, Češkoslovaške, Danske, Finske, Francije, Nemčije, Madžarske, Italije, Jugoslavije, Litvanske, Luksemburga, Holandske, Norveške, Poljske, Portugalske, Švedske, Švice, Turčije in Uruguaya.

Od držav v katerih se goji nogomet, nista bili zastopani samo Velika Britanija in Španija. Španija je sicer naprosila Francijo, naj jo zastopa, vendr pa se tej želji ni moglo ugoditi, ker je proti pravilom.

Pri debati o razpravnem jeziku je dr. Martin (Nemčija) predlagal, naj se pripusti poleg francoskega in angleškega tudi nemški jezik. Po daljši debati je bil ta predlog sprejet. Na popoldanski seji se je sprejem južno-ameriških držav izvzemši Ecuadorja odgodil na prihodnji kongres. Tudi razprave o izpremembah pravil so se odgodile na prihodnje leto, ker referent v tej zadevi, Seldrayers (Belgija), vsled obolelosti ni mogel priti na kongres. Pri vprašanju nogometnih pravil se je sklenilo, da se odkloni škotski predlog glede izpremembe off-side pravil. Pri volitvah je bilo izvoljeno dosedanje predsedstvo s predsednikom Rimetom.

Madžari so izrazili željo, naj bi se prihodnji kongres vršil v Budimpešti, večina pa je sklenila, da se vrši v Rimu.

Med Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaško je prišlo, toda ne v okviru kongresa, do sporazuma, da pri tekmah na katerih igrata reprezentanci dveh od teh držav, prevzame mesto sodnika državljan tretje države.

V torek se je pričela debata o glavnem vprašanju, namreč vprašanju amaterstva.

Hazena Hašk : Ilirija 6 : 1 (2 : 1)

Slaba igra ilirijanske napadalne vrste in vratarice.

Za preteklo nedeljo je pridobila Ilirija za gostovanje v Ljubljani zagrebškega hazenskega prvaka Hašk, ki je nastopil v sledeči postavi: Harastovič, Vidrih, Flick, Tomislovič, Cunič, Zajc, Soukup. Ilirija je nastopila z nekoliko izpremenjeno postavo in sicer z Vidrovo kot branilko in Kanonijevo v krilski vrsti.

Tekma je precej razočarala. Občinstvo, ki je pričakovalo od obeh družin, zlasti pa od Haškove neprimerno več, ni prišlo na svoj račun. Hašk je vsled odhoda svojih najboljših moči v ASK. na svoji odlični formi, v kateri se je nahajala njegova družina v prejšnjih sezonah, mnogo izgubil. Kljub temu pa je njegova družina še vedno homogena, dobro vigrana celota, ki je Ilirijo prekašala taktično, zlasti pa tehnično. Predvedla je sicer precej primitivno, a vendar dovolj efektno in koristno igro, ki ji je kljub trdovratni obrambi Ilirije prinesla precej visoko zmago. Ta zmaga sicer odgovarja poteku nedeljske igre, nikakor pa ne moči obeh družin. Pri boljši igri ilirijanske vratarice zlasti pa napadalne vrste, bi Ilirija z lahkoto dosegla neodločen rezultat.

Igra je potekala ves čas v medlem počasnem tempu. Igralo se je z obeh strani, z izjemo Flickove, Omanove in Vidrove, precej nervozno, brez pravega elana in volje. Igralke so bile nesigurne v lovenju žoge, kar je povzročal predvsem dež, ki je neprestano motil potek igre. Izrazite premoči se ni opazilo ne z ene ne z druge strani, igra je bila ves čas otvorjena, ter je valovila z enega polja v drugo. Večja odločnost pred golom in slaba igra ilirijanske vratarice pa je zasigurala zmago Hašku.

Najboljšo moč je imel Hašk v Flickovi, znani zagrebški reprezentativni igralki, ki je duša njene družine. Bila je v splošnem najboljša moč na polju: Je izredno hitra, igra z velikim elanom in požrtvovalnostjo ter se odlikuje z izvrstno tehniko. Enako dobro in koristno se uveljavlja v ofenzivni kakor defenzivni igri. Njena partnerica leva krilka je prišla le delno do veljave. Pogrešali smo izvrstno igro najboljšega zagrebškega backa Vidrihove. Igrala je daleko izpod svoje običajne forme. O golmanci ne moremo izreči sodbe, ker je bila premalo zaposlena. Napadalna vrsta z Zajčevo na čelu se je trudila uveljaviti nizko kombinacijo z ostrimi pasovi, kar pa se ji vsled mokre žoge in terena ni posrečilo.

Ilirijanska napadalna vrsta je popolnoma odpovedala. Igrala je raztrgano, brez vsake smiselne kombinacije, tako da ji kljub razmeroma slabi igri Haškove obrambe ni bilo mogoče doseči večjega uspeha. Slabo plasiranje, hiperkombinacija in neodločnost pred golom, prepozno streljanje na gol, previsoko podajanje žog, ki so dosledno postale plen nasprotnic, so bile napake, s katerimi se je tokrat Ilirija naravnost odlikovala. Vida, sicer najboljša v napadalni vrsti se ni uveljavila, ker sta jo obe krili neprestano različno dirigirali. Bernikova in Leganova slabi. Leganovi bi zlasti svetovali da nekoliko manj govori med igro in več igra. Neprimerno boljša od napadalne vrste je bila krilska vrsta in branilka. Omanova in Vidrova ste bili poleg Flickove najboljši igralki na polju. Tudi Kanonijeva je, dasi še brez treninga, zadovoljila; omejila pa se je preveč na defenzivno igro. Poglavje zase pa tvori vratarica Ilirije. Bila je kakor pri reprezentančni tekmi v Zagrebu tudi tukaj skoro nemogoča. Na njen rovaš gredo vsi goli, ki jih je prejela. Častni gol za Ilirijo je dosegla v prvem polčasu Bernikova.

LNP. Danes, v sredo, ob 20.30 seja u. o. v sobi «Sportne zveze». Tajnik I.

LNP. (Službeno.) Danes seja k. o. ob 19.30. K seji se poziva g. Klančnik (Hermes). eja p. o. ob 20. Narodni dom. Tajnik II.

Kolesarski podsavez Slovenije. (Službeno.) Danes v sredo ob 8. zvečer se vrši seja upravnega odbora KPS. v Prešernovi sobi restavracije «Novi svet». Ker je seja zelo važna radi Maribora, se prosi polnoštevilne udeležbe. Tajnik I.

Kolesarski podsavez Slovenije. (Službeno.) Na seji upravnega odbora dne 22. t. m. vzela se je na znanje prijava «Kluba kolesarjev in motociklistov Sava», ter je bil imenovani klub sprejet kot član KPS. Z ozirom na to odpade dosedaj proglašena zabrana starta pri dirkah «Save». — Upravni odbor.

Težkoatletska sekcija S. K. Slovana naznanja, da se vrše redni treningi v rokoborbi in boksu v telovadnici na učiteljišču (ženski oddelek) vsak pondeljek, sredo in petek od 7. — 9. zvečer. Opozarja se vse članstvo, da hodi redno k treningom. Tam se tudi sprejemajo novi člani. — Tajnik II.

Nogometna sekcija S. K. Primorje. Danes, v sredo, ob 18. trening I. moštva s Hermesom. Treningu naj prisostvujejo tudi ostala moštva.

Člani smučke sekcije S. K. Ilirije se naj sigurno udeleže sestanka, ki se vrši danes dne 27. t. m. ob 18. v damskem salonu kavarne Emona. Razgovor o početnem treningu in o nogometni tekmi smučarjev. — Načelnik.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 26. maja 1925. — Ljubljana, 306 m nad morjem.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	761·1	13·7	brez vetra	megla	6·2
Ljubljana . . .	14.	760·3	19·0	jugo zapad	oblačno	—
Ljubljana . . .	21.	760·0	17·0	brez vetra	jasno	—
Zagreb	7.	760·1	16·0	jug	•	4·0
Beograd . . .	7.	701·	22·0	jugozapad	•	3·0
Dunaj	7.					
Praga	7.					
Inomost . . .	7.					

Solnce vzhaja ob 4·20, zahaja ob 19·35, luna vzhaja ob 8·12, zahaja ob 23·27.
Barometer nestanoviten, temperatura nižja.

Vremenska napoved za sredo: Precej jasno, nagnjenje k nevihtam, toplo.

Hudožestveniki in „Medeja“ v Ljubljani

Končno smo vendarle zvedeli, da so naši ruski gostje le disidentje, da pravzaprav niso več Hudožestveniki in da se te dni razkrope na vse strani. V Evropo se ne vrnejo več. Koliko je bilo med njimi nekdanjih pravih Hudožestvenikov, ne vemo; gotovo pa so prevladovali že bivših ruskih manjših gledališč igralci in igralke, ki so se zbrali pod okrilje Masalitinova, Pavlova in Germanove.

Tako se torej nismo motili, ko smo trdili, da je ta nekdanji ruski šampanjec začel že močno cikati in da nam servirajo vmes celo bakarsko vodico z Moetovo etiketo. Nerazvajencem in pod sugestijo velikega ugleda nekdanjih pristnih Hudožestvenikov stoječim pa je tudi imitacija in mešanica prinašala veliko užitka.

O duhu Stanislavskega in Kačalova ni ostalo mnogo več, nego zunanja rutina, okusnost in učinkovitost. Zares velik umetnik svetovnega merila je bil med njimi edinole *Pavlov*, genijalen mož, kakršnega na ljubljanskem odru sploh še nikoli nismo videli.

Vse ostalo osobje je bilo zelo raznovrstno od velikih talentov prav do provincialnih utilitet. Niti pristni in solidarni Hudožestveniki pa niso bili kos klasičnemu evropskemu repertoarju. Shakespeare ali Euripides jim ni «ležal» in so ž njim propadali celo v Moskvi. Njih «Hamlet», «Julij Cezar» je povsem odrekel. Nepozabno visoke in globoke kreacije pa so podajali v ruskem repertoarju; njih predstave Čehovih, Al. Tolstega, L. N. Tolstega, Gorkega in Gogolja igrah ostanejo dolgo nedosežni viški dramatske umetnosti.

Njihovo Euripidovo «Medejo» so odklonili ali ostro raztrgali prav tako v Berlinu, kakor v Pragi, ali zamolčali kakor v Beogradu tako v Zagrebu. Velikolepna zunanja oprema, ki je bila na velikih odrih še močnejša, nego na našem, Germanove ni mogla rešiti prav nikjer.

Ne bom obširen v svoji kritiki. Za svojo osebo konstatiram, da me je pri opetovanem čitanju izvrstnega Wilammovičevega nemškega in prav tako izbornega Bradačevega slovenskega prevoda «Medeja» presunila in pretresla, kakor že davno ne nobena tragedija. Predstava pa me je puščala skoraj hladnega. Abstrahiram od velikega tehničnega znanja te trupe, ki je pri Rusih že samo ob sebi umevno. Toda ako nekateri Germanovci niti verzov ne znajo pravilno govoriti in vezati, ako jih recitirajo v monotonski enoličnosti ter z nesmiselnimi pavzami in trganji, večinoma s forsiranjem glasov, ki so bili malone vsi povrhu še ohripeli ali ubiti, mi njih «Medeja» ni mogla ogreti sicer preveč dostopnega srca. Izgovor na ritem in glasbo ne drži. Glasba mora biti tekstu podrejena ali pa je ni treba. V ostalem je bilo sicer duhovite, a premoderne glasbe in petja dosti preveč, ista je bila često preglasna ter sta marsikje zelo motila igralce pa ali povsem utapljala ali jih silila k vikanju.

Spočetka in na zaključku je prihajal Medejin glas (ali je bil res njen in ne moški?) iz suflerske školjke ali izza kulise na desni (tega res ne vem, dasi sem sedel v IV. vrsti), čeprav je bila sama Medeja na levi zadaj. Zborovo gibanje, tekanje, objemanje in skupljanje me je živo spominjalo na eksercirni pravilnik ali na rajalne nastope naših Sokolk. Na gotovo besedo se je zbor bliskovito razbegnil, skupil, vzprožil ali sklonil ter takoj okamenel v nov kip ali v kipne grupe. Vse je učinkovalo na oči kakor za fotografa pripravljene slikovite poze. Ne bom govoril o pretiranih gestah dojilje in Medeje; bile so za oči lepe, a odmeva v duši mi niso izzivale. Ne bom govoril o njunem pozerstvu z ogrtači, o krčeviti levici Kreona na prsih, o hipnem objemu kolena po Jazonu, ki seda v trenotku silnega razburjenja, o sedečem mladem slugi pred stoječo Medejo in ostalimi stoječimi ženskami, ne bom razpravljal o smešni risbi na prospektu z Medejo in trupelci dveh dečkov na vozu, ki ga vlečeta dva zmaja. To vse so stvari, ki kritike sploh ne prenesejo.

Ga. *Germanova* je tragedinja ogromnega znanja in imponujočega glasovnega razmahovanja. Kot Medeja me ni ogrela, ker je bila le sijajna igralka. S klasično masko, a v razkošnem kostimu, ni delala vtiska obupane barbarke v skromni koči. Duše vzvibirati in pretresti ni mogla.

G. Vyrubov kot Jazon je bil zunanje mor da krasen atlet ali sportnik, v vsem drugem pa prav slab. Izvrsten v preduševljeni, topli dikciji in naravni igri je bil kot Egej g. *Masalitinov*. G. Bakšejeva Kreon je imponiral le kot figura. G. Šarova sluga si je pokvaril uspeh z neugodnim organom. — Ustrezal je simpatično naravni g. *Komisarov* kot pedagog.

Predstava pa je nudila tudi dosti pozitivnega. Barve so bile okusno in stilsko harmonirane, duhoviti prospekt (črn z rdečo progo) je oder neverjetno poglobil in vse osebe čudno zmanjšal ter potisnil v ospredje; predstava je tekla skoraj idealno, zbor je deloval ubrano, godba in petje sta mestoma dvigala vtisk. Vsekakor je bila ruska «Medeja» krasno pompozna predstava, polna užitkov za oči in ušesa. V vsem pa so ženske nadkriljevale moške.

Žal mi je, da ne morem reproducirati kritik tujih najuglednejših gledaliških poročevalcev o ruski «Medeji». Objavljam pa najkrajšo iz češke moderne revije *«Cesta»* iz peresa odličnega strokovnjaka Konrada.

Konrad piše:

«Proti Ajshilu in Sofoklu, dramatikoma usode in mita, je Euripid prvi neverski dramatik. Njemu mit že ni več oblak vere, prispodoba istine, nego mu je le pretveza ljudskih strasti. Euripid je prvi le človeški, a zraven tudi prvi svetski, skeptični, kritični dramatik na svetu.

Po njem navezuje šele zopet Molière, in ni med njima tolika propast, da bi se človek pri «Medeji» ne spomnil tudi na «Misanthropa». In če spadata Ajshil in Sofoklej k skupini nebeških dramatikov s Calderonom, Vego, Corneillom in (kljub njegovemu gledališču strasti) Shakespearom, spada v drugo skupino, dramatikov pozemskih, z Molièrom, Ibsenom, Strindbergom in Shawom tudi Euripid (s čimer ne bodi sicer dotaknjeno veliko artistno in slogovsko sorodstvo med Ibsenom in Sofoklom).

Stvarno pogledano je «Medeja» drama ločitve zakona, ženska in erotična drama, v tem smislu prav tako neklasična kakor moderna, ne da bi bila seveda zato manje silna. Njene zveze z današnjo dobo so neposrednejše nego zveze n. pr. «Elektre» ali «Prosilk». Te zveze so skoro «aktualne» in moderna režija, ki se upa na «Medejo», jih ne more prezreti. Videli smo svoječasno takšno moderno «Medejo» v Narodnem divadlu, ki sta nam jo Hilar in Leop. Dostalova popolnoma približala.

Režiserka in igralka M. N. Germanova se je zadovoljila rajši z uprizoritvijo in *mimičnoplastičnimi* nalogami «Medeje» v krasnem, nekako običajnem slogu antične tragedije vobče. Andrejev je sicer ustvaril moderno osredje velike barvne invencije in ne brez *arhitekturalne* vernosti za «Medejo», kar pa se je pozabilo raztegniti n. pr. tudi na maske, ki so bile korektno konvencialne v svoji sicer prijetni in lepi *skulpturalnosti*.

In potek te nad mero izravnane predstave je imel karakter *večnega ornamenta*, često sicer krasnega, *dasi ne dramatično notranjega*. Nezmerna dikčna in mimična kultura, silno minuciozna izkustva v gestikulaciji in zborovi režiji, neodoljiv čar jezika, ki dovede skoraj sam pesniti za avtorja in igralca, so ustvarili brezkončno vrsto dovršenih *slik*, vselej odmerjenih in ljubkih, izpreminjajoč tako dramo v *koncert*, da, mestoma s preobiljem, krasne godbe prav v *opero*.

Težko si je predstavljati pri nas kor, ki bi bil izvajan toli neprestano *kipno*, glasovno ubran tako, da še ni godba, a je vendarle uprav godbeniški, da je recitacija, razločena strogo v akorde z rafiniranim izkoriščanjem sopranov in altov, mogoče (ne vemo pač tega) zelo blizu spevni recitaciji, kakor se je gojila v Atenah. Toda ta strogost *že ni več igralska*, tako kakor je dovršena krasota Medejina imela že karakter *gobelinski. To ni bil vihar, usoda, to je bila ceremonija; to ni bila drama, to je bil oratorij.*

Dojilja ge. Grečove je mislila celo med največjim obupavanjem na vsak zgib svoje obleke. Vyrubov, dekorativno neoporečni Jazon, si je v danem trenotku sedeč objel koleno z dlanmi strogo po sliki na antični vazi, in glava Masalitinovega Egeja bi bila lahko od Praksitela. Močne telesne n glasovne proporcije brez prestanka vzdrževane, brezkončna iznajdljivost v grupiranju in pozah, vsa zvesta tradicija Moskvancev so dali predstavi slavnostni in vseskozi plemenit značaj.

Fr. Govekar.

Dopisi

Boh. Bistrica. Sokol je vprizoril 10. in 17. t. m. pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru igro «Na Poljani». Moralni kakor tudi gmotni uspeh je bil zadovoljiv. Želeti bi bilo le, da bi se že enkrat našlo nekaj mož, ki bi omogočili ustanovitev lastnega doma ali vsaj odra, kjer bi se moglo društvo udejstvovati, saj ima dovolj moči na razpolago. Napredno delo pri tej prireditvi pa je predvsem nesebično podpirala voditeljica hotela Sv. Janez ga. Jerajeva, ki je radevolje dala društvu vse potrebno na razpolago, ter vrh tega brezplačno pogostila z okusno večerjo 20 sodelujočih članov, za kar ji bodi izrečena največja zahvala. Želimo, da bi se v Bohinju započeto napredno delo nadaljevalo z isto vnemo, ter prineslo čim najlepših uspehov.

Šmartno pri Litiji. Edinaši, Sokoli, Sokoliči in Sokolice ter Orjunaši so pohiteli na dan Vnebohoda v prijazno Javorje. Tamkaj je bil mal oddih, nakar je sledil prostovoljni nastop Sokoličic pod vodstvom sestre Julke. Proste vaje malih so imponirale in jim je publika priredila prisrčne ovacije. Na cesti proti Sv. Roku je vežbala krepka četa Orjunašev; redovne vaje, marši in pozdravi, vse strumno in v redu. Pesem «Orjunaši in četaši» se je krepko razlegala po Javorju. Šele proti večeru smo se vrnili. Sokoliči čez Riharjevec, ostali in kolesarji pa mimo Bogensberga v Šmartno, kjer je bil razhod. Izlet je organizirala organizacija napredne omladine v Litiji «Edinost». Sestri Zori Boršinerjevi najlepša hvala.

Hrastnik. Za kino podjetje se poteguje poleg Narodnega doma tudi veleposestnik, mesar, gostilničar, žagar in mlinar g. Alojz Loger, in sicer po invalidu Simmerlu. Ko je ta te dni dognal, da dobi kino Narodni dom, je razburjen izjavil, da ne odneha in da pojde, če treba tudi nad velikega župana. Da bi mu morda kdo ne nasedel, hočemo podati nekoliko pojasnila o njem: Simmerl je paznik v kemični tovarni in ima kot tak blizu 50 Din dnevnih dohodkov. Poleg tega izvršuje z rodbino še posel šolskega sluge ter ima prosto stanovanje, kurjavo, električno luč in nekaj mesečne plače. Živi torej dosti bolje, kot marsikak ljubljanski profesor. Svoječasno je bil vnet veterajnar, član Südmarke in Schulvereina ter strasten agitator za hrastniško nemško šolo. In sedaj naj dobi kino podjetje za Hrastnik?

Laško. V nedeljo, dne 31 t. m. ob 8. dopoldne bo predaval v gostilniških prostorih Pivnice g. Blagajne iz Ljubljane o kmetijskih kreditih, davkih in taksah. Ker je predavanje zelo poučnega značaja, je pričakovati kar največjo udeležbo, ne oziraje se na strankarsko pripadnost. — Enako predavanje bo istega dne ob 3. popoldne v gostilni Strumbelj pri Sv. Jederti.

Šmarjeta pri Rimskih Toplicah. Na Binkoštno nedeljo ob 11. dopoldne se vrši v gostilniških prostorih g. Pušnika predavanje o davkih, kmetijskih kreditih in taksah. Predaval bo g. Blagajne iz Ljubljane.

Rečica ob Paki. Pri nas se montira sedaj v štirih vaseh električna razsvetljava. V ta namen smo ustanovili električno zadrugo, delo pa je prevzela tvrdka Siemens-Schuckert. Kakor vsaka dobra stvar, ima seveda tudi ta svoje nasprotnike, električno luč pa bomo kljub temu kmalu imeli. — Draginja je pri nas večja, kakor v mestih. Goveje meso brez razlike je po 20 Din, slabše kravje po 17.50 Din. V bližnjem Soštanju je kravje meso po 12, drugo pa po 16 Din.

Nova Cerkev pri Celju. Dne 24. t. m. se je vršil pri čebeljnaku g. Samca čebelarski shod, ki je bil za naše razmere prav dobro obiskan. Predaval je čebelarski strokovnjak župnik Peternel, ki nam je razložil pomen čebeloreje za kmetijstvo in način uspešne moderne čebeloreje. V čebelnjaku nam je praktično pokazal prevešenje v panju ter nam dal dobrih nasvetov. Nato se je vršil ustanovni občni zbor čebelarske podružnice. Izvolil se je sledeči odbor: predsednik župnik Peternel, tajnik in blagajnik Oton Samec, odbornik Franjo Rejec. Želimo novi podružnici mnogo uspeha.

Slovenjgradec. Nedeljska predstava Pinžgarjeve drame «Razvaline življenja» se je vršila v prid obeh podružnic CMD. Obisk je bil prav dober, le žal, da predstava ni uspela tako, kakor smo pričakovali. Očividno je bila precej pomanjkljivo naštudirana, kar je deloma odpustljivo, ker imajo igralci premalo časa. Prepričani pa smo, da bodo sicer jako požrtvovalni igralci v prihodnjič te pomanjkljivosti odpravili. Sicer pa bi morala pomagati vsa društva, da se čimprej uresniči ideja boljšega odra, ki bi ustrezal vsem in vsakomur.

Oplotnica. V skrajno zanemarjenih gozdih veleposestva Windischgraetza na Pohorju se je pojavil lubadar. Ker je nevarnost, da se ta izredno nevarni škodljivec razpase, prosimo merodajno oblast, da se zanima za stvar, ter izda gornji upravi v Oplotnici nalog, da se gozdovi očistijo od nebrojnih polomij in podrtij, ki že leta in leta leže po gozdu ter na ta način pospešujejo razvoj tega mrčesa. Glavne točke okuženega revirja so: Veliki vrh, in sicer severna in južna stran, južna stran Bogle, Skrabelca, Klauzov grič. Ker smo posestniki obmejnih gozdov v nevarnosti, da se nam uničijo naši gozdi, prosimo oblast, naj izda nalog za čiščenje gozdov. Tudi še do danes ni rešeno vprašanje paše. Kje je vzrok?

Izdajatelj in lastnik: «Konzorcij «Jutra»,
Odgovorni urednik: Andrej Rožem
Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

Pozor, kolarji!
odidam takoj dobro vpeljano kolarsko delavnico z vso obstoječo zalogo suhega lesa. — Naslov pove upr. «Jutra». 11989

Služba (dobe)

Stalen postranski zaslužek!
Iščemo zanesljive in agilne osebe, ki bi zastopale naše podjetje v svojem kraju. Delo lahko in malenkostno. Ponudbe s točnimi podatki za upr. «Jutra» pod šifro «Zanesljiv 99». 11950

Pošteno dekle
pridno, staro 14—16 let, z dežele, sprejme A. Presker, pek. mojster v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 7. 11852

2 izurjena žagarja
za venecijanko s krožno žago, sprejmem. Delo stalno Plača po dogovoru. Nastop lahko takoj. — Oče in sin imata prednost. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Veneciljanka». 11681

Gaterist in cirkularist
dobro izvežbana, dobita stalno službo na žagi d. d. «Deska», Novo mesto. 11653

Službo vsake stroke
v Sloveniji in Hrvatski ali drugje lahko dobite v najkrajšem času, če se takoj pismeno obrnete na Oglasno Namjestbeni Odsjek, Delta-Stan, Zagreb, Ilica br. 11. 10848

Učenec
s potrebno šolsko izobrazbo se sprejme v špecerijsko trgovino. Naslov pove upr. «Jutra». 11778

Izurjeno stenografinjo
sprejme dr. Mirko Triller, odvetnik v Radovljici. — Nastop takoj. Plača po dogovoru. 11762

Dva mehanika
izvežbana v popravljanju motornih kolesa, sprejme takoj F. Batjel, Ljubljana, Karlovška 4. 12016

Natakarski vajenec
mlad in čeden fant, se takoj sprejme proti oskrbi v hiši v gostilni «Pri šestich». 12017

Blagajničarka
se sprejme takoj v boljšo restavracijo. — Vpraša se na Dunajski cesti štev. 8. 12018

Učenca
s potrebno šolsko izobrazbo, zdravega, ki ima veselje do trgovine, poštenih staršev, se sprejme pod ugodnimi pogoji na Gorenjskem. Naslov pove uprava «Jutra». 12025

Pisarniška moč
se sprejme pri dobro vpeljanem podjetju, proti izročitvi kavcije 6—10.000 D. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Pisarniška moč» 12045

Gospodična
ki lahko položi takoj Din 10.000 proti obrestim, dobi stalno službo. Ponudbe pod «Dobra služba 20» na upr. «Jutra». 11960

Dekle
pošteno in snažno, staro do 35 let, ki zna kuhati dobro meščansko hrano ter opravljati tudi druga lahka hišna dela, se sprejme k boljši petčlanski družini. Nastopiti je takoj. Za druga dela je postrežnica. Naslov v upravi «Jutra» 12000

Domača učiteljica
z znanjem slovenskega in nemškega jezika, eventuelno francoščine in klavirja, se sprejme za poučevanje 6letne deklice in 9letnega dečka. Cenjene ponudbe s sliko je poslati na upravo «Jutra» pod «Učiteljica». 11977

Kovaški pomočnik
zmožen tudi podkovanja, se išče. Urh Pogačar, Kamnik 11962

Kuharica
ki je vajena tudi domačih del, se išče za gorsko restavracijo v bližini mesta. Nastop 4. junija. Ponudbe s sliko in zahtevo plače na upravo «Jutra» pod značko «35 let». 11992

Učenca
starega 14 let, ki je dovršil vsaj osnovno šolo z dobrim uspehom, sprejme takoj v trgovino z železnino Franc Guštin v Metliki 12009

Služba (iščejo)

Elektrotehnični obratovodja
z večletno prakso, išče mesta kot obratovodja, nadmonter ali kaj sličnega. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Obratovodja 5643». 11732

Urarski pomočnik
začetnik, išče službe — po možnosti z oskrbo v hiši. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Vesten pomočnik 19». 11642

Samostoj. podjetje
išče 30letna gospodična, katero bi lahko sama brez velikih stroškov vodila. — Dopise na upravo «Jutra» pod šifro «Kavcije zmožna» 10458

Pekovski pomočnik
boljša moč, išče radi prakse službeno mesto. Glede plače velja gotova izjema po dogovoru. Naslov pove uprava «Jutra». 11987

Učenka
špec. trgovine z dveletno prakso, želi premeniti učno mesto s 1. julijem. — Ponudbe pod šifro «Specerija» na upravo «Jutra». 11971

Kuharica in sobarica
iščeta mesta tudi kot gospodinji ali kot I. in II. kuharica, event. kot kuharica in sobarica. Ponudbe na upr. «Jutra» pod značko «Lepo ravnanje». 11974

Deček
15 let star, poštenih staršev, se želi učiti kot jermenar. Nastopi lahko takoj ali v jeseni. Naslov pove uprava «Jutra». 11968

Iščem za takoj mesto
pomožne natakarice
Ponudbe na upravo «Jutra» v Celju pod šifro «Vestna» 11978

Deklica
želi stopiti v kako trgovino za učenko. — Naslov pove uprava «Jutra». 11970

Izurjen lovec
in gozdni čuvaj, star 25 let išče primerne službe pri kaki graščini ali drugem podjetju. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Štev. 4201». 11964

Trgovska moč
prvovrstna, perfekten knjigovodja in korespondent, z daljšo prakso, išče primernega mesta pri industrijskem ali večjem trgovskem podjetju. — Ponudbe pod značko «Kvalificirana moč» na upravo «Jutra». 11996

Prodam

Drva za kurjavo
kakor hrastovi in bukovi odpadki (ožajmki), se prodajo po 15 par 1 kg ali 1500 Din desettonski vagon, franko vagon Črnomelj. — «Zora», parna žaga in tovarna lesenih žebljev, Črnomelj. 207

Vrtne stole
prodaja najcenejše Rolmane & Komp., Ljubljana, Mirje 4. 164

Sušilna omara
iz železa (Trockenschrank), pripravna za skladiščarje in hotelske kuhinje, se ceno proda. Istotam je naprodaj tudi jahalno sedlo. — T. Novotny, Ljubljana, Opekarska cesta 26. 11890

Voziček
na dve kolesi, močan, se proda po zelo nizki ceni. Ogleda se ga pri vratarju jetnišnice. 11885

Stroj za sladoled
2 aparata za sladoled in 1 omara za led, se proda pri Kirbišu, Gledališka stolba 8 11813

Spalnica
za 1 osebo, iz trdega lesa, skoro nova, z marmornatimi ploščami in ogledalom, se po nizki ceni proda. — Naslov pove uprava «Jutra» 12026

Proda se lepa, viseča petrolejska
svetiljka
Naslov pove uprava «Jutra» 12006

Tovorni avto
znamke «Fros Büssing», 2-tonski, popolnoma prenovljen, v jako dobrem stanju, se proda, event. zamenja za tovorni «Ford» avto. — Naslov pove uprava «Jutra» 11957

«Wanderer» avto
trisedežen, moderno opremljen, po zelo ugodni ceni proda H. Kenda, Ljubljana, Mestni trg 17. 11988

Šivalni stroj
«Singer», ki je uporaben za vezenje, dobro ohranjen, se takoj po ugodni ceni proda. Ponudbe pod šifro «Šivalni stroj» na podružnico «Jutra» v Celju. 11918

Pridelki

Jajca
kupuje v vsaki množini proti takojšnjemu plačilu Ivo I. Rožo v Mariboru. 11720

Krompir
bel ali roza, v vsaki množini kupuje, plača in prevzame na tovorni postaji: Novak, Zagreb, Maksimirska št. 64, telefon 20-60. 12037

Kupim

Kože divjačine
kupuje še vedno D. Zdravič, Ljubljana, Florijanska ulica 9. 160

Pozor!
Najvišje plačujem stare obleke, čevlje in pohištvo. Zadostuje dopisnica, da pridem na dom. — Drame, Gallusovo nabrežje št. 29, Ljubljana. 11948

Stojalo
od šivalnega stroja (brez stroja), tudi defektno, se kupi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Štev. 5751». 11926

Zdravilna zelišča, suhe (nove) gobe
kupuje V. H. Rohrmann v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 27 (za vodo). 11802

Pozor!
Kupujem moške stare obleke in plačam po najvišji ceni. Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. Jurečič — Ljubljana, Gallusovo nabrežje št. 31. 12031

Pisalni stroj
se kupi. — Ponudbe z navedbo cene in znamke na «Publicitas», Ljubljana, Selenburgova 7/II pod značko «Pisalni stroj». 12036

Zamalno kolo
(Schwungrad) — rabljeno, 800 kg, nihalno žago (Pendelsäge) in elektromotor 3—5 HP, vse dobro ohranjeno, kupi K. Kovač, lesna trgovina in parna žaga, Stari trg pri Rakeku. 11846

Posel

Tovarna
v obratu ali prazna, se takoj kupi kjerkoli. Ponudbe s ceno je poslati pod šifro «Tovarna 5769» na upravo «Jutra». 11952

Hiša v Ljubljani
ob pecometni cesti, v kateri se nahaja starorazna gostilna, pripravna tudi za vsako drugo obrt, se proda Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Brez posredovalca». 11650

Čevljarji, pozor!
Radi bolezni prodam vse čevljarsko orodje in vso za po sejmiščih potrebno opravo za prodajo. Oddam tudi delavnico, pripravno za vsako trgovino. Ivan Peniš čevljar, Mengeš. 11612

Stavbna parcela
v obsegu do 1000 m², v bližini vodovoda in elektr., se takoj kupi. Event. se kupi enodružinska hiša. — Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Parcela 5771» 11953

Majhno hišo
v mestu ali okolici, kupim. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Hiša 5816». 12028

Hiša in vila
v Zagrebu, se zamenjata za odgovarjajoče šumsko zemljišče. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Zamenjava 124». 11999

Lokali

Lokal
za manufakturno trgovino, v večjem mestu Slovenije, se vzame v najem. — Ponudbe pod šifro «Inventar» na upravo «Jutra». 11675

Trgovina meš. blaga
dobro vpeljana, v najlepšem kraju na Gorenjskem, se s stanovanjem takoj radi bitre selitve odda. — Potreben kapital 100.000 D. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Dober promet 5803». 12014

Mesarji, gostilničarji
Dne 1. junija 1925 ob 15. se vrši javna dražba v Črnomlju št. 47. Odda se v trileti najem še čez 50 let obstoječa mesarija in gostilna z vsem inventarjem Odda se proti kaviciji vsako posebej ali skupno, najboljšemu ponudniku. — Pojasnila daje A. Grahek v Črnomlju. 12048

Trgovina meš. blaga
dobro idoča, na deželi, se odda v najem samostojni gospodini. Potreben kapital za prevzem inventarja 25.000 Din. Ponudbe pod «Ugodna prilika 5801» na upravo «Jutra». 11994

Urar išče delavnico
odnosno lokal s stanovanjem 2—3 sob za takoj in sicer v centru mesta. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «J. T.» 12047

Stanovanja

Stanovanje
2—4 sob s kuhinjo in pritiklinami, v sredini mesta, se išče. Dopise pod značko «M. 100» na upr. «Jutra». 11942

Zamenjam
Prijetno manjše stanovanje v centru se zamenja z večjim od 4 do 6 sob, in sicer v okrožju Aleksandrove ali Bleiweisove ceste, Kralja Petra trga ali Kongresnega trga. Eventualno v kaki vili bližje središču mesta. — Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Zamenjava stanovanja 15-25». 11774

Zamenjam
stanovanje v Domžalah, obstoječe iz 2 sob, kuhinje in pritiklin z istotakim v Ljubljani. Naslov pove upr. «Jutra». 12022

Mlad par
išče snažno, opremljeno sobo v okolici. Ponudbe pod šifro «Snažno 500» na upr. «Jutra». 11983

Lepo sobo
opremljeno, v sredini mesta, išče mlad gospod s 1. junijem. — Pismene ponudbe pod «Soba 735» na upravo «Jutra». 12046

Lepa soba
v bližini Zvezde, s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, se odda s hrano 1—2 gospodoma, ev. gospodičnama. Naslov pove uprava «Jutra». 11963

Lepa soba
se odda solidnemu gospodu Naslov pove uprava «Jutra» 12002

Mesečna soba
opremljena, se odda solidnemu gospodu z lastnim perilom s 1. junijem 1925. Ogleda se med 12.—15. uro v Gosposki ulici št. 10/II, zadaj. 12005

Lepa soba
z električno razsvetljavo, se odda 2 gospodoma. Naslov pove upr. «Jutra». 12007

Sobo z 2 posteljama
lepo in veliko, se išče. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Soba 2». 12044

Mirna gospodična
išče kabinetno sobico, ev. gre tudi kot sostanovalka, brez hrane — s 15. junijem ali 1. julijem. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «K. 5817» 12042

Stanovanje
z 2 sobama in kuhinjo, v novi stavbi, se odda letoviščarjem. — Prodam tudi spalno opravo iz trdega lesa in jedilnico iz hrastovegalesa. — Tomaž Hafner, mizar, Vače št. 36, Medvode 11859

Kapital

Kot kompanjona
se sprejme izdelovalca dežnikov. Ponudbe pod značko «Spreten 26» na upr. Jutra. 11965

Samostojna dama
išče 3000 Din posojila, katero bi vrnila 1. septembra t. l. Popolna varnost. Dopise na upravo «Jutra» pod «Buhikopf». 12010

Kdo posodi
takoj za 1 leto 15.000 Din. Poleg obresti dobi še celo leto brezplačno hrano. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Dobra hrana 20». 11958

Glasba

Za salonski orkester
prodam note. Naslov pove uprava «Jutra». 11995

Dopisi

Dve gospodični
žarki kot južno solnce, želita dopisovati z inteligentnimi gospodi, sličnega temperamenta. — Prednost imajo poštni in železniški uradniki. Dopise pod šifro «Gartroža» in «Divja roža» na upravo «Jutra». 12029

Gospodična
dobro situirana, želi znanja z značajnim gospodom boljše izobrazbe, trgovcem ali slično, starim 40—50 let. Tudi vdovci z 1 otrokom niso izključeni. — Le resne ponudbe s polnim naslovom je poslati upravi «Jutra» pod šifro «Srečen dom 5777». 11993

Osamljena vdova
želi znanja z boljšim gospodom. Diskrecija se zahteva. Dopise pod značko «Dobrosrčnost 39» na upr. «Jutra». 11990

Pozor, hipnotizerji!
Hipnoze vežbe prosim, da pošljejo svoj naslov na upravo «Jutra» pod značko «št. 111». 11901

Gospodična
ki se je vozila v četrtek dne 21. t. m. od Zagorja do Ljubljane z večernim vlakom in bila v vozu od gospoda v svitli obleki molče opazovana, se prosi za naslov pod značko «Radovednež» na upravo «Jutra» 11980

Novi stanovanjski zakon

s komentarjem sod. sv. dr. A. Gradnika, dosedanjega predsednika stanovanjskega sodišča II. stopnje v Ljubljani izide v petek pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Kdor hoče dobro obrazložen zakon naj takoj naroči!

Živali

Kanarček
se je 18. t. m. zaletel. — Naslov lzve lastnik pri policijski direkciji. 12011

Črn doberman
z znamko mesta Ljubljane, se je 24. maja zatekel. — Dobi se pri Avg. Kubarju, Vevče, p. D. M. v Polju. 12030

Razno

Na morje
Prvorazredni hotel «Rokan»
Selce, Hrv. primorje
otvorjen!
Lastno morsko kopališče takoj pred hotelom. Do 15. junija se sprejemajo gostje brez predmarocil. — Se priporoča lastnik Alojz Beránek. 221

Abadie
cigaretni papir topet stalno na zalogi. — A. Lampret, Krekov trg 10. 186

Kolomaz
prvovrstne kakovosti, priporoča «Jadran», tov. kem. izdelkov, Ljubljana - Moste. 11914

ŽIKA
je najboljša žitna kava 256

Avto
privatni, dvosedežni, vzamem v najem za trikratno tedensko vožnjo. — Plačam najemnino po dogovoru. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Avto 2». 12008

Pozor, trgovci!
Trgovcem se naznanja, da cvetličarna «Palma» Stres & drug v Podčetrtku izdeluje raznobarvno umetno cvetlično listje, razne cvetlice, sekane in prelane, šopke za svate in neveste, nagrobne vence, rutke, svileni papir, krep papir, razne pražnike ter vse v cvetličarsko stroko spadajoče predmete lastnega izdelka, po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenike 11315

Avto vožnje
s hitrim vozom — 4 Din od km za 6—7 oseb, se naroča pri J. Buzolini in v brivnici Albin Šinkovec na Tržaški cesti. Sprejema se tudi naročila za prevoz blaga. 12004

Vsa Ljubljana govori
da so «Voika» čevlji najmodernejši, trpežni in najcenejši! — Te prilike ne smete zamuditi! Razpošiljamo tudi po pošti. «Voika» čevlji, Krekov trg št. 10, pravo nadstropje. 12023

«Zacherlin»
v originalnih steklenicah — edino sredstvo proti muham, bolham, škrlokom, stenicam itd., edina pomoč proti molom, se zopet dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah. — Glavna zaloga za gg. lekarnarje, drogiste in trgovce: Lekarna Leustek, Ljubljana. 12085

Prvovrstni
kovaški premog
(antracit) prodaja na vagone kolodvor Šoštanj, na drobno na licu mesta; obrniti se na rudnik «Orle», Šoštanj-Laverca pri Ljubljani. 11347

Šivilja
sprejme delo za trgovine, kakor tudi žensko in moško perilo na dom. Naslov v upravi «Jutra». 11986

Ročna dela
garniture za kuhinje in spalnice, zastore, blazine, prtiče, miljeje, na solidnem blagu predtiskane — razpošilja M. Zorč-Stekar, Jesenice, Gorenjsko. Sprejema se tudi blago v predtiskanje. 206

Botri in starši birmancev!
Nudi se Vam izvanredno ugodna prilika za nakup dežnikov oblek v — vsled nizkih cen — splošno znani naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 (nasproti dramskega gledališča) Največja izbira, nedosegljivo nizke cene! Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Ciu. 2729-a

H. G. Scheffauer:

Ladja šampanjca

Scheffauer je prvak sodobnih poetov Zapadne Amerike, nadarjen arhitekt in pesnik človeškim usodam sovražnih moči.

1.

Baloux, Piquin in Barbe-Rouge so bili trije težaki. Delali so v havreškem pristanišču. Bili so prijatelji in so se vedno držali skupaj. Med vsemi tremi je bil Baloux najstarejši, Piquin pa najmlajši; Barbe Rouge, katerega pravega imena ni nihče poznal, je bil tujec. Umazan in raztrgan, s široko brazgotino čez podbradek, je prišel na tihem pred nekoliko tedni in prosil za delo. Delo so mu tudi dali, ker je bilo tedaj v pristanišču veliko posla. Kmalu si je kupil Barbe Rouge nerodne hlače iz temnoplave bombaževine, rdečo ovratnico in slamnik. Toda britev se ni dotaknila njegove brade, ki je zrasla kodrasta, gosta in popolnoma skrila brazgotino. Obenem z rdečimi lasmi je tvorila brada ognjen okvir za njegov širok obraz. Baš zato so mu dali priimek: Barbe Rouge. Bil je molčeč in nezaupljiv fant ter ni govoril z nikomur razen z Balouxom in Piquinom. Baloux je bil 50 let star in popolnoma siv. Toda bil je visoke postave in izredne moči, njegovo truplo je spominjalo na polnoletnega Herkula. Malokdo izmed mladih delavcev je lahko dvignil večjo težo nego on. Delal je v pristanišču od 16. leta naprej, bil je oženjen s sitno žensko, ki ga je mučila tako, da se je kar smilil, in je imel hčerko, čedno Jeanne-Marie.

Jeanne-Marie in Andre Piquin sta bila prijatelja iz otroških let in sta postala nekaj časa pred tem nevesta in ženin. Toda to se je bilo zgodilo še prej, nego je srečala črnooka Jeanne-Marie mladega Julesa Oliviera, notarjevega pisarja, ki je bil lepši, prijetnejši in tudi boljše oblečen nego od solnca ožgani, dolgočasni in nemarno opravljeni Andre. Od tega časa je vedno odlagala, poslužujoč se raznih izgovorov, svatbo mesec za mesecem, kar je zelo ogrožalo njenega očeta in še bolj razburjalo Andreja. Njeno svojeglavnost je podpirala mati, ki je odkrito dala prednost čednemu Olivjeru pred Andrejem. Toda stari Baloux je sovražil nališpanega pisarja in prisegal, da bo primorana Jeanne Maria držati besedo in omožiti poštenjaka Pisquina. Dekle pa je povedalo Pisquinu šele pred tremi dnevi, da ne bo nikdar njegova žena, ker ga sovraži in da je popolnoma zaslužil Olivier njeno ljubezen. Ko pa je ta zagrozil ubiti oba, njega in njo, se mu je Jeanne-Marie v odgovor le zasmejala. Težak obup je napolnil dušo Andreja Piquina.

2.

Bila je ura zajtrka. Vsi trije so se nahajali v spodnjem skladišču parobroda «Thermidor».

Celo jutro so natovorjali zaboje šampanca, ki so šli v New York. Dragoceno vino je prišlo šele včeraj zvečer naravnost iz kleti zlatega Eperneya. Balout, Barbe Rouge in Piquin so sedeli na zabojih šampanjca tik pod velikanskimi odprtimi linami, skozi katere se je videlo nad njih glavami modro nebo in kljuke plavajočega žerjava. Okolu njih so bili nakopičeni v temi vinski zaboji, vrsta za vrsto. Težaki so jedli velike kose mesa in kruha. Pili so kislo rdeče vino iz zelenkaste steklenice.

«Čemu je bila nekoč revolucija?» je zakričal Baloux in udaril s pestjo desnice po dlani levice, — «če morajo doslej reveži biti sužnji bogataševi? Le poglejte dobro ta-le šampanjec — na tisoče zabojev z milijoni frankov vrednosti. A niti kapljica ni naša — vse se mora peneče zliti v golte ameriških milijonarjev in angleških lordov!»

Ker ni dobil Baloux odgovora, je nadaljeval: «Vprašam vas, ali je kdo od vas kedaj pokusil šampanjec?»

«Ne,» je medlo odgovoril Piquin in položil nazaj košaro ostankov hleba, «niti takrat ne, ko sem se zaročil z Jeanne-Marie».

«In ne boš poznal njegovega okusa niti takrat, ko se boš ž njo poročil» je nadaljeval Baloux. «Nam revežem naj služi dober rdeči Bordeaux. In ti Barbe Rouge?»

«Enkrat sem ga pil,» je pričel Barbe Rouge v zadregi — «s celo družbo prijateljev, ko sem podedoval po teti nekaj denarja. Toda stopil mi je v glavo, pričel se je tepež, in jaz ...» Obmolknil je. —

«Aha, — je rekel Baloux vprašajoče, — «si se torej napil? No in kaj, ali je bil dober, kaj?»

«Izvrsten je,» je zakričal Barbe Rouge. «Človeka dela srečnega, daje mu pozabljenje, — toda». Zopet se je nenadoma ustavil. Baloux je prijel za njih skupno steklenico mladega vina, srknil, požrl in pljunil.

«Kiš,» je rekel, «rdečilo. Šampanjec za reveže. Eh, marsikaj bi dal, da bi pokusil požirek vsebine teh belih zabojev.»

«Človeka dela srečnega?» je mrmral in razmišljal zamišljeni André in vzdignil svoje žalostne oči proti modremu četverokotniku nad glavo. — «Daje pozabljenje? Kakor smrt?»

«Predrami se,» je zakričal Baloux in surovo udaril obupanega Piquina po hrbtu, «nehaj prodajati dolgčas. Jaz ti rečem, da bo vzela Jeanne-Marie tebe in nikogar drugega — celo če bo treba zaviti vrat temu škricu — Olivijeru. Pusti me s takimi bedarijami. Samomor, bežimo!»

Ne morem živeti brez Jeanne-Marie,» je odločno odgovoril fant. «Ugonobiti moram Oliviera, ali samega sebe.»

«Že dobro, sin moj. A če boš končal Oliviera, boš s tem končal tudi sebe. Saj so vpeljali pri nas na Francoskem zopet smrtno kazen. Nož že cvili v Parizu. Seveda se še lahko povrneš kakor duh, da boš strašil Jeanne-Marie in tole grdobo, mojo ženo Thereso. Sicer pa sem jima to že obljubil.»

Zavrženi ženin je dvignil glavo.

«Da,» je nadaljeval Baloux, «rekel sem jima nocoj, da me spravita do pijančevanja ali do smrti. In če bo to smrt, sem jima rekel, in jima s pestjo potresel v obraz, nikar ne mislite, da sem že odpravljen. Saj k vam pridem nazaj še po smrti.»

«Amerika,» je zamrmral Barbe Rouge, ki je topo gledal zaboje, «te neumne škatle bodo potovale v Ameriko.»

«Velika dežela, bogata dežela, deca moja,» je rekel Baloux.

«Dežela prostosti,» je dodal Barbe Rouge s smehom, ki se je zdel ponarejen, — «tam se ničesar ni treba bati, nikomu se ni treba skrivati.»

«Skrivati se?» je povzel starec in pogledal Barbe Rouga, «tudi tu se ni treba nikomur skrivati, če ima čisto vest. Sicer pa, po pravici povedano, si pogostoma želim se skriti pred mojo Terezo. Če bi imel dovolj denarja za potovanje s to ladjo v Ameriko, bi se skril v novem svetu. Vse bi dal, da bi se rešil tega pekla na zemlji, ki se imenuje moje rodbinsko življenje.»

«Baš to je,» je žalostno rekel Piquin, — «pekel na zemlji. Jeanne Marie me ne bo nikdar marala, jaz tega več ne prenesem. V moji glavi ni vse v redu. Hočem pozabiti, pozabiti Havre, pozabiti njo.»

«V glavi? Bedarije,» je rekel Baloux. «To je v tvojem srcu, deček moj. Jeanne-Marie bo tvoja žena ali naj ne bom njen oče. Rečem ti, da se je prestrašila, ko sem ji zagrozil priti po smeti.»

Barbe Rouge je pogledal nesrečnega Andreja in v njegovih vodenih očeseih se je vnel čuden ogenj.

«Radi ženske?» je vprašal zaničljivo. «Ti bi lahko umrl radi ženske? Ravno nam je pravil Baloux, kako trpi z materjo, ti pa hočeš še vedno pričeti s hčerko? Moral bi biti vesel, da si prost. To je velika reč, biti prost. To je prvo, kar si želi vsak človek. Saj tudi jaz ...» In Barbe Rouge je zopet prekinil nenadoma svoj stavek

Cvileče je zapiskala sirena, znamenje, da se prične delo.

3.

Vsi trije so pričeli zopet natovarjati zaboje šampanjca, ki jih je podajal žerjav, in jih polagati, vrsto za vrsto, na dno skladišča. Stari Baloux je prepeval venomer veselo pesem z enoličnim glasom:

Če bi cel ocean
bil sam šampanjec,
jaz bi lepo živel
kakor sam Rotschild.
Pil bi ga prav ves dan,
plesal ponoči,
hišo bi si zgradil
kakor kak Španec.

Mehanično se nadaljevali delo, dokler ni nastal nenadoma premor, ker jim niso poslali več nobenega zaboja. Menda se je nekaj pokvarilo pri žerjavu. Barbe Rouge je menda čakal na ta premor. Hitro se je ozrl in potem pomembno privzdignil prst:

«Poslušajta prijatelja,» je rekel. «Če imata pogum, živita lahko kakor kralja vsaj nekoilko dni. Ali imata pogum?»

«Pogum, zakaj?» je vprašal stari Baloux. «Ni treba poguma za kraljevsko življenje. Poguma je treba za naše pasje življenje, posebno če se živi kakor jaz in Tereza.»

«Lahko zapustimo Havres, vidimo Ameriko in popijemo oceane šampanjca, dá, stari Baloux, oceane, kakor v tvoji pesmi, če le imata pogum, če ga imata vidva,» je ponovil Barbe Rouge.

«Za to ni treba poguma,» je odvrnil Baloux, «treba je le denarja.»

Andrej Piquin ni zinil besedice. Buljil je v zaboje šampanjca in opazoval skozi lino samotnega galeba na temnomodrem nebu.

«Slušajte,» je nadaljeval Barbe Rouge, in njegove čudne oči so bile polne nenavadnega ognja. «Rečem vama, kako to lahko storimo, brez denarja in brez zamude, treba je le poguma.»

«Poguma,» je zatulil Baloux in sunil svojo ožgano pest tik pod nos Barbe Rougea. «Poguma, ti rdečelasi satan! Kako se upaš meni govoriti o pogumu, mar se nisem vojskoval z orožniki in stavkajočimi?»

Ravnodušni Barbe Rouge je nadaljeval: «Thermidor» odide danes ponoči naravnost v New York. Poslušajta! Ali vidite te v globini nakopičene zaboje? Izgleda, kakor da so tesno zloženi, toda to ni res. Torej — pustil sem prazen prostor v sredini. Za troje ljudi je tam dovolj prostora, da se skrijejo, dokler ne bo ladja na odprtem morju. Lahko bomo jedli, pili in se veselili. Ko pa pristane ladja k ameriškemu obrežju, skočimo nepričakovano ven.»

«In sicer naravnost v ječo!» je dejal Baloux.

«Ne, lahko rečemo, da so nas slučajno zaprli med spanjem,» je odgovoril Barbe Rouge.

«Kjer bomo poginili lakote,» je dodal stari težak. «Ne, to je prismojena misel.»

Barbe Rouge je pokazal več zabojev s pate de foje gras (pasteto gosjih jeter) iz Nancvja. «Živel boš kakor nikoli poprej. Razen tega imamo Andrejev nekončan zajtrk, pa še bom prinesel par hlebov.»

(Dalje prihodnjič.)

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj
Vrhunec fine mehanike **STOEWER-RECORD** 52-a IV
L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6/I.
Telefon št. 980. Telefon št. 980.

Spretno prodajalko,
obenem izložbeno aranžerko modne in galanterijske stroke,
sprejme modna in galaterijska trgovina **Anton Adamič,** Kranj. 2888a

Krojači, šivilje, rodbine
naj se spomnijo pri nakupu šivalnega stroja, da so si Iv. Jax in sin šivalni stroji radi neprekosljive trpežnosti, fine mehanike in najlažjega teka pridobili med vsemi šivalnimi stroji
najboljši sloves. 2974-a
Zaloga: Iv. Jax in sin, Ljubljana, Gosposvetska c.

TRGOVSKA HIŠA
na izvanredno eksponiranem mestu večjega tržišča v Sloveniji s kompletno urejeno trgovino s prostornimi lokali ter skladišči (železninske stroke) se odda za nekaj let v najem

POZOR!
HOTEL SV. DUH
OB BOHINJSKEM JEZERU
je otvorjen oziroma oskrbovan celo leto. Priznano dobra kuhinja. Točijo se izborna vina. Postrežba točna in solidna. — Cene zmerne.
Za obilen obisk se priporoča
2966-a **Feliks Seliak,** hotelir.

Druker
po metalu, mladji, potreban je Mašinskom Konstrukcionom Preduzeću Ing. Karlo Schanzer, Beograd, Sarajevska broj 6. 2919—a

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA DUNAJSKA C. 46 Telefon št. 379
MESTNI TESARSKI MOJSTER
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. 42-a **Tovarna furnirja.**

Elektrotehnične tvornice
ŠKODOVIH ZAVODOV v Plzni
Zastopstvo za Jugoslavijo: Ljubljana, Selenburgova ul. št. 7, hiša Jadranske banke.
Dobavljajo:
najsolidnejše in najcenejše elektro-motorje, turbogeneratorje in vse ostale električne stroje.
Grade:
električne centrale, električne železnice, cukrarne, pivovarne, rudniške naprave itd.
Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani. Poset inženirja je brezplačno na razpolago.
3043

Rudniški paznik (Štajger)
za nadzornika kromovnega rudnika blizu Skoplja **se išče.** Neoženjeni imajo prednost. Začetna mesečna plača 3000 Din, stanovanje, kurjava, razsvetljava prosto. Nastop službe po možnosti takoj. 2903a
Ponudbe s prepisi spričeval se naj pošiljejo na naslov: **„Ljuboten" A. D. Hromni rudnici, Skoplje.**

L. Mikuš 14-a
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se nanovo preoblečejo.

Dr. med.
E. Jenko-Groyerjeva
do objave
ne ordinira.

Sposoben trgovski pomočnik
se sprejme v manufakturno trgovino **Vilim Pick,** Maribor. Reflektira se na pomočnika ki je bil nameščen v Mariboru. 2987-a

Novosti v svili in nakitu!

Crêp de chine D 68, 85
„ „ Ia D 138
surova svila met. D 69
chantung met. D 95
Velika izbira v crêp georgette in marocain.
Najnovejši vzorci v svili za promenadne obleke!
Modni nakit za šivilje in modistke!
Cene najnižje.
204-a
A. Šinkovec nasl. R. Soss Mestni trg 19

Družabnika
za prvovrsten premogovnik (7000 kal.) **Iščem.** Kapital se rabi za razširjenje obrata, ki sedaj že dobro uspeva. Potreben kapital Din 150—200.000. Pismene ponudbe pod „Premogovnik" na **Aloma Company, Ljubljana.** 2964-a

2803-a
Iščem stanovanje
1 ali dveh sob s pritiklinami v sredini mesta. Plačam Din 1250. Ponudbe pod „Stanovanje-453" na upravo „Jutra".

Aktiven upravitelj posestev
s šumarskim strokovnim izpitom, preizkušen taksator, administrator in parcelator, **prevzema revizije, taksiranje in parceliranje** pod zmernimi pogoji, ali zaupljivo mesto pri podjetju. Položiti zamore tudi jamčevino. Ponudbe pod „Uspeh za 5305" na **Publicitas d. d.,** ogl. zavod, Ljubljana, Šelenburgova ul.

Ign. Žargi „Pri nizki ceni"
Sv. Petra cesta štev. 3
nudi ceni. odjemalcem razno damsko, moško in otroško perilo. Najnovejše bluze. Damske obleke od 90 Din naprej. Jumperje. Velika izbira vsakovrstnih modnih nogavic. Velika izbira kravat, svilenih pletenih samoveznic itd.
po primerno znižanih cenah

ZAHVALA.

Za vse dokaze toplega sočutja ob prerani izgubi našega dobrega soproga, očeta, brata in svaka, gospoda

Pavla Goljarja

gostilničarja in mesarja

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti ali so na katerikoli način sočuvstvovali z nami.

Posebno zahvalo smo pa dolžni g. dr. Travnerju za njegovo naklonjenost in prvo pomoč, nadalje preč. duhovščini, Sokolu in požarni brambi za častno spremstvo, gg. pevcem za ubrano in genljivo, v srce segajoče petje ter vsem drugim društvom in prijateljem za ogromno spremstvo in pa prekrasno cvetje in vence.

Dravlje, dne 25. maja 1925.

2976 Žalujoča družina in sorodniki.

Duhovski praznici na moru!
CRIKVENICA
Biser jadranskog mora, posjećena - internacionalnom publikom -
Cercle des Etrangers
(Casino)
Sastajalište najotmenije publike, otvoreno kroz cijelu god.
BAR KONCERAT PLES
Športovi: Tennis, jedrenje, ribolov. 2952a
Dnevno izleti motornim čamcima u obližnja mjesta.
Palace hotel „Therapie"
Grand hotel „Miramare"

Kdor hoče spoznati
mesta in kraje v Hrvatski, Bosni, Vojvodini, Srbiji, Dalmaciji itd., naj naroči
A. Melik: Jugoslavija
Zemljepisni pregled. II. del.
Na 524 straneh podaja knjiga, ki ji je priložen tudi zemljevid, podroben popis naše države. Knjiga velja s poštnino vred 52 Din, boljša izdaja 67 Din 50 p.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54

Inseratni del binkoštne številke JUTRA
ki izide v pomnoženi izdaji, bo radi obilnega in zanimivega gradiva omejen. Upoštevali se bodo le oglasi, ki bodo naročeni do PETKA ZVEČER v oglasnem oddelku Jutra v Prešernovi ul. 4
Torej ne odlašajte!